

सुरक्षित भविष्यको लागि निवृत्तभरण तथा सञ्चय कोष

वार्षिक प्रतिवेदन २०७६ / ७७

कर्मचारी सञ्चय कोष

पुल्चोक ललितपुर ।

www.epfnepal.com.np

सञ्चालक समिति

राम शरण पूडासैनी
अध्यक्ष
(सचिव, नेपाल सरकार)

प्रा. डा. जीवन कुमार भट्टराई
सञ्चालक
(क्याम्पस प्रमुख, नेपाल कमर्स क्याम्पस, मिनभवन)

बीरब्रज राज मैनाली
सञ्चालक
(सहसचिव, अर्थ मन्त्रालय)

किरण कुमार श्रेष्ठ
सञ्चालक
(कार्यकारी प्रमुख, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक)

तुलसी प्रसाद गौतम
सञ्चालक
(प्रशासक, कर्मचारी सञ्चय कोष)

निरज बहादुर शाही
सञ्चालक
(प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक, नेपाल प्रहरी)

राजेश सिंह भण्डारी
सञ्चालक
(सहायक रथी, नेपाली सेना)

व्यवस्थापन समूह

तुलसी प्रसाद गौतम
प्रशासक

जितेन्द्र धिताल
का.मु. सह प्रशासक

जीवन कुमार कटवाल
का.मु. सह प्रशासक

भरत राज वस्ती
मुख्य प्रबन्धक

अर्जुन कुमार गौतम
मुख्य प्रबन्धक

रोचन श्रेष्ठ
मुख्य प्रबन्धक

विजय कुमार श्रेष्ठ
मुख्य प्रबन्धक

ध्रुव भट्टराई
मुख्य प्रबन्धक

ध्रुव प्रसाद अधिकारी
मुख्य प्रबन्धक

दिनेश कुमार के.सी.
कामु मुख्य प्रबन्धक

राजेन्द्र शाक्य
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

टोपराम पण्डित
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

ठाकुर जंग थापा
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

दामोदर सुवेदी
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

सुवास खड्का
कामु मुख्य प्रबन्धक

कोषको विकासक्रमको संक्षिप्त झलक

दशक	मिति	प्रमुख घटना
१९९०	वि.सं. १९९१	सैनिक द्रव्य कोषको स्थापना
२०००-२०१९	वि.सं. २००१	काठमाण्डौ उपत्यका भित्र लागू हुने गरी निजामती प्रोभिडेण्ट फण्डको स्थापना
	वि.सं. २००५	निजामती प्रोभिडेण्ट फण्डलाई नेपाल राज्यभर विस्तार
	वि.सं. २०१७	सञ्चय कोष विभागको स्थापना
	वि.सं. २०१९	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को लालमोहर जारी
	वि.सं. २०१९	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को पहिलो संशोधन
२०२०-२०३९	वि.सं. २०१९	कर्मचारी सञ्चय कोषको स्थापना
	वि.सं. २०२०	कोषमा जम्मा हुने रकमको दर परिवर्तन
	वि.सं. २०२३	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को दोस्रो संशोधन
	वि.सं. २०२५	कोषमा जम्मा हुने रकमको दर परिवर्तन
	वि.सं. २०२९	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को तेस्रो संशोधन
	वि.सं. २०२९	कोषमा जम्मा हुने रकमको दर परिवर्तन
	वि.सं. २०३०	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को चौथो संशोधन
	वि.सं. २०३६	शिक्षक कर्मचारीहरूको कोष रकम जम्मा गर्न शुरुआत
२०४०-२०४९	वि.सं. २०३७	अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक सुरक्षा संस्था (ISSA) को सदस्यता प्राप्त
	वि.सं. २०४२	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को पाँचौँ संशोधन
	वि.सं. २०४७	निजी क्षेत्रमा कार्यरत कर्मचारीको रकम जम्मा गर्न शुरुआत
	वि.सं. २०४७	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को छैटौँ संशोधन, सञ्चय कोष रकमको आंशिक भुक्तानीको व्यवस्था
	वि.सं. २०४८	शाखा कार्यालय, विराटनगरको स्थापना
	वि.सं. २०४८	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को सातौँ संशोधन
	वि.सं. २०४८	सञ्चयकर्तालाई काजकिरिया अनुदान प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं. २०४९	शाखा कार्यालय, धनकुटाको स्थापना
	वि.सं. २०४९	कोषमा जम्मा हुने रकमको दर परिवर्तन

दशक	मिति	प्रमुख घटना
२०५०-२०५९	वि.सं. २०५१	शाखा कार्यालय, नेपालगन्जको स्थापना
	वि.सं. २०५२	सञ्चयकर्तालाई दुर्घटना क्षतिपूर्ति सुविधा र सञ्चयकर्ता आवास तथा सवारी साधन सापटी प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं. २०५३	शाखा कार्यालय, पोखराको स्थापना
	वि.सं. २०५३	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को आठौँ संशोधन, कोषले सहवित्तीयकरणमा सहभागी भई ऋण लगानी गर्न सक्ने व्यवस्था
	वि.सं. २०५६	शाखा कार्यालय, भैरहवाको स्थापना
	वि.सं. २०५७	सञ्चयकर्तालाई विशेष सापटी र घर सापटी प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं. २०५८	सञ्चयकर्तालाई शैक्षिक सापटी प्रदान गर्न शुरु
२०६०-२०६९	वि.सं. २०६१	शाखा कार्यालय, धनगढीको स्थापना
	वि.सं. २०६२	शाखा कार्यालय, हेटौँडाको स्थापना
	वि.सं. २०६२	शाखा कार्यालय, नेपालगन्जको सुर्खेतमा स्थानान्तरण
	वि.सं. २०६४	राष्ट्रिय गौरवको माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत परियोजनामा कोषले ऋण लगानी गर्ने ऐतिहासिक निर्णय
	वि.सं. २०६५	शाखा कार्यालय, भैरहवाको वुटवलमा स्थानान्तरण
	वि.सं. २०६९	सञ्चयकर्तालाई सरल चक्रकर्जा प्रदान गर्न सुरु
२०७०-हालसम्म	वि.सं. २०७०	सेवाकेन्द्र, सिंहदरबारको स्थापना
	वि.सं. २०७०	सञ्चयकर्ता औषधोपचार सहयोग कार्यक्रमको सुरुआत
	वि.सं. २०७१	शाखा कार्यालय, कोहलपुरको स्थापना
	वि.सं. २०७१	ADFIAP को सदस्यता प्राप्त
	वि.सं. २०७१	ICAN ले प्रदान गर्ने BPA Award - 2013 प्राप्त
	वि.सं. २०७२	सेवाकेन्द्र, पुल्चोकको स्थापना
	वि.सं. २०७२	सञ्चयकर्ता सुत्केरी तथा शिशु स्याहार सुविधा योजना शुरु
	वि.सं. २०७२	ICANले प्रदान गर्ने BPA Award-2014 प्राप्त
	वि.सं. २०७३	सञ्चयकर्तालाई घर मर्मत सापटी प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं. २०७३	ADFIAP को Corporate Governance Award - 2016 प्राप्त
	वि.सं. २०७३	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को नवौँ संशोधन

दशक	मिति	प्रमुख घटना
२०७०-हालसम्म	वि.सं. २०७३	ICAN ले प्रदान गर्ने BPA Award-2015 प्राप्त
	वि.सं. २०७४	ADFIAP को Corporate Governance Award-2017 प्राप्त
	वि.सं. २०७५	शाखा कार्यालय, जनकपुरको स्थापना
	वि.सं. २०७५	सञ्चयकर्ता औषधोपचार (रु.१ लाख) तथा घातक रोग (रु. १० लाखसम्म) बीमा योजनाको शुरुआत
	वि.सं. २०७६	सञ्चयकर्तालाई सिधै बैंक खातामा रकम भुक्तानीको शुरुआत
	वि.सं. २०७६	निवृत्तभरण ऐन, २०७५ बमोजिम कोषलाई सरकारी कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोष सञ्चालनको जिम्मेवारी प्राप्त
	वि.सं. २०७६	सञ्चयकर्ता घरजग्गा व्यवस्थापन कम्पनीको स्थापना
	वि.सं. २०७७	अनलाइन विशेष सापटीको शुरुआत
	वि.सं. २०७७	अनलाइन (कनेक्ट आईपिएस)वाट सापटी फिर्ता प्रक्रिया शुरुआत
	वि.सं. २०७७	विद्युतीय परिचय-पत्रको शुभारम्भ

विषय सूची

परिच्छेद	विषय	पृष्ठ सं.
परिच्छेद १	कर्मचारी सञ्चय कोष	१
१.१	परिचय	१
१.२	ऐतिहासिक पृष्ठभूमि	१
१.३	उद्देश्य तथा कार्य	२
१.४	दूरदृष्टि	२
१.५	दीर्घकालीन लक्ष्य	२
१.६	व्यवस्थापकीय मान्यता	३
१.७	प्रमुख रणनीति	३
१.८	अन्तर्राष्ट्रिय आवद्धता	६
परिच्छेद २	संस्थागत संरचना र सुशासन	७
२.१	सङ्गठनात्मक संरचना	८
२.२	समिति तथा उपसमिति	८
२.३	मानव संसाधन व्यवस्थापन	१७
२.४	संस्थागत सुशासन	२१
२.५	व्यावसायिक मूल्य मान्यता तथा नैतिकता	२२
२.६	सूचना प्रवाह प्रणाली	२२
२.७	संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व	२३
२.८	जोखिम व्यवस्थापन	२३
२.९	आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली	२४
परिच्छेद ३	कोषको आन्तरिक तथा बाह्य पक्षको विश्लेषण	२६
३.१	कोषको आन्तरिक वातावरण	२६
३.२	कोषको बाह्य वातावरण	२६
३.३	कोषको सबल पक्ष, दुर्बल पक्ष एवम् अवसर र चुनौती	२९

परिच्छेद	विषय	पृष्ठ सं.
परिच्छेद ४	कोषको मुख्य कारोबार	३३
४.१	सञ्चयकर्ताको आवद्धता	३३
४.२	सञ्चयकर्ता वृद्धिको प्रवृत्ति	३३
४.३	सञ्चयकोष रकम वृद्धिको अवस्था	३४
४.४	वार्षिक सञ्चयकोष योगदानको अवस्था	३६
४.५	वार्षिक निवृत्तभरण कोष	
४.५	वार्षिक सञ्चयकोष फिर्ता भुक्तानीको अवस्था	३६
परिच्छेद ५	सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरिएको सेवा तथा सुविधा	३७
५.१	वित्तीय प्रतिफल	३७
५.२	सापटी सुविधा	३९
५.३	सामाजिक सुरक्षा सुविधा	४४
५.४	कोषका अन्य थप सेवा	४८
परिच्छेद ६	वित्तीय विश्लेषण	५१
६.१	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को वित्तीय विश्लेषण	५१
६.२	विगत ५ वर्षको तुलनात्मक वित्तीय विवरण	५३
६.३	कोषको लेखा तथा लेखापरीक्षण	५६
परिच्छेद ७	कोषको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन तथा वित्तीय विवरण	५७
परिशिष्टहरू	कोषका ऐन, नियम, नीति तथा कार्यविधि	१०४

परिच्छेद -१ कर्मचारी सञ्चय कोष

१.१ परिचय

नेपाल सरकारको विभिन्न सेवाका कर्मचारी लगायत संगठित संस्था एवम् निजी क्षेत्रका कर्मचारी एवम् कामदारहरुको सञ्चय कोष व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यबाट कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ अनुरूप कर्मचारी सञ्चय कोषको स्थापना वि.सं. २०१९ साल भाद्र ३१ गते भएको हो ।

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ मा भएको नवौं संशोधनले नेपाल सरकार र संगठित संस्थाका कर्मचारीहरु, अन्य कर्मचारीहरु र स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिहरुको निमित्त समेत सञ्चय कोष, निवृत्तभरण कोष लगायत अन्य सामाजिक सुरक्षा कोषहरु सञ्चालन गर्न सक्ने गरी कोषको कार्यक्षेत्र र दायरा विस्तार भएको छ । निवृत्तभरण ऐन, २०७५ बमोजिम योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोष सञ्चालनको अधिकार समेत कोषलाई प्रदान गरिएको छ ।

१.२ कोषको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

सैनिकहरुको सेवा निवृत्त जीवनमा आर्थिक राहत पुर्याउने उद्देश्यले वि.सं. १९९१ मा **सैनिक द्रव्य कोष** स्थापना भएको थियो । यस व्यवस्थालाई विस्तार गरी निजामती कर्मचारीका निमित्त वि.सं. २००१ मा **निजामती प्रोभिडेन्ट फण्ड**को व्यवस्था गरियो ।

सञ्चय कोष सम्बन्धी भएका यी दुवै व्यवस्थालाई एकीकृत गरी वि.सं. २०१७ सालमा अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत **कर्मचारी सञ्चय कोष विभाग**को स्थापना गरियो । देशमा सञ्चय कोषको व्यवस्थापनलाई अभि प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले वि.सं. २०१९ भदौ ३१ गते निजामती कर्मचारी, नेपाली सेना र नेपाल प्रहरीका कर्मचारी समेतका लागि कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ जारी गरी एक अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित संगठित संस्थाको रूपमा वर्तमान **कर्मचारी सञ्चय कोष**को स्थापना भएको हो ।

नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र निजामती कर्मचारीको सञ्चय कोष व्यवस्थापन गर्दै आएको कोषले २०३६ सालदेखि शिक्षकहरुको र २०४८ सालदेखि निजी क्षेत्रका संगठित संघ संस्थामा कार्यरत कर्मचारी तथा कामदारहरुलाई आफ्नो दायरामा समाहित गरेको छ । स्थापना कालमा करिब २७ हजार सञ्चयकर्ताको करिब रु.३७ लाखको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी पाएको कोषले २०७७ असारसम्ममा करिब रु. ६ लाख २८ हजार सञ्चयकर्ताको करिब रु.३५४ अर्ब सञ्चय कोष समेत गरी करिब रु.३८६ अर्ब कुल स्रोतको व्यवस्थापन गर्दै आएको छ । त्यसैले स्रोत परिचालनको दृष्टिकोणबाट कोष मुलुकको बृहत् वित्तीय संस्थाको रूपमा स्थापित भइसकेको छ ।

ललितपुर जिल्ला, ललितपुर महानगरपालिकाको पुल्चोकमा केन्द्रीय कार्यालय रहेको कोषले ७ वटै प्रदेशका विभिन्न ८ स्थानमा शाखा कार्यालय तथा ३ स्थानमा सेवा केन्द्रहरु सञ्चालन गरी सबै क्षेत्रका सञ्चयकर्तालाई सेवा प्रवाहमा समेटिरहेको छ ।

१.३ कोषको उद्देश्य तथा कार्य

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ अनुसार नेपाल सरकार र संगठित संस्थाका कर्मचारी, अन्य कर्मचारी र स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिहरुको निमित्त सञ्चय कोष, निवृत्तभरण कोष लगायत सामाजिक सुरक्षा कोषको व्यवस्था गर्नु कोषको प्रमुख उद्देश्य हो । यस उद्देश्य प्राप्तिका लागि कोषले देहायका कार्यहरु सम्पादन गर्न सक्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ :

- सञ्चयकर्ताको नाममा कट्टी भएको कोष रकमको सङ्कलन तथा व्यवस्थापन,
- उपलब्ध स्रोतलाई सुरक्षित तथा प्रतिफलयुक्त क्षेत्रमा परिचालन,
- स्रोतको परिचालनबाट प्राप्त प्रतिफलको समानुपातिक वितरण,
- निवृत्तभरण कोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन,
- सामाजिक सुरक्षा कोष तथा अन्य सुविधाहरुको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन,
- सेवाकालीन आवश्यकताका लागि विविध प्रकारका सापटी सुविधाको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन,
- सामाजिक सुरक्षाका नवीनतम् सुविधाहरुको अध्ययन तथा अनुसन्धान,
- प्रत्येक वर्षको कारोबारको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी नेपाल सरकारमा पेश गर्ने ।

१.४ दूरदृष्टि

राष्ट्रिय सामाजिक सुरक्षण प्रदायकको अग्रणी भूमिकाद्वारा कोषलाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरको सामाजिक सुरक्षण संस्थाको रूपमा स्थापित गर्ने ।

१.५ दीर्घकालीन लक्ष्य

- प्रभावकारी स्रोत परिचालन, दिगो एवम् आकर्षक सुविधा, गुणस्तरीय सेवा तथा सम्भाव्य सामाजिक सुरक्षण कार्यक्रमको विस्तारको माध्यमद्वारा सबै प्रकारका रोजगारसम्म कोषको दायरा विस्तार गरी कोषलाई नेपालको प्रतिष्ठित सामाजिक सुरक्षण संस्थाको रूपमा स्थापित गर्ने,
- नवीन व्यवस्थापन पद्धति, गुणात्मक सञ्जालको विकास र विस्तार, उद्यमशील र प्रतिस्पर्धी कार्यपद्धति, सहकार्य र साभेदारीका आधारमा कोषलाई एक सक्षम अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक सुरक्षण संस्थाका रूपमा विकास गर्ने,
- सञ्चय कोष र सामाजिक सुरक्षण सुविधाहरुको सुव्यवस्थापनद्वारा सञ्चयकर्तालाई समाजिक सुरक्षणको प्रत्याभूति दिई कोषलाई सन्तुष्ट सञ्चयकर्ताको ठूलो परिवार (A happy big family of satisfied members) बनाउने,
- कोषमा उपलब्ध दीर्घकालीन बचतलाई देशको पूर्वाधार विकासको क्षेत्रमा उपयोग गरी आर्थिक विकासमा योगदान गर्ने ।

१.६ व्यवस्थापकीय मान्यता

कोषले आफ्नो दूरदृष्टि तथा दीर्घकालीन लक्ष्य र सो अनुरूपका रणनीति कार्यान्वयन गर्न देहायका व्यवस्थापकीय मान्यता आत्मसात् गरेको छ :

१.७ प्रमुख रणनीति

स्थापनाको अन्ठाउन्न वर्ष पार गर्दाको क्षणसम्ममा कोषका गतिविधि, कार्य प्रक्रिया तथा प्रणाली नितान्त नयाँ मोडतर्फ परिलक्षित भइरहेका छन् । सरकारी क्षेत्रमा रहेको परम्परागत योगदानरहित निवृत्तभरण प्रणालीको सट्टा योगदानमा आधारित निवृत्तभरण प्रणाली लागू गर्ने हेतुले ल्याइएको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण ऐन, २०७५ बमोजिम वि.सं. २०७६ साउन देखि नियुक्त हुने सरकारी सेवाका सबै कर्मचारीहरूको निवृत्तभरण कोषको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी कर्मचारी सञ्चय कोषले पाएको छ । अर्कोतर्फ योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४ बमोजिम सामाजिक सुरक्षा कोषको स्थापना भई सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन प्रक्रिया अघि बढेसँगै निजी तथा संगठित क्षेत्रका कर्मचारीहरूलाई कोषमा आवद्ध गराई कोषको दायरा विस्तार गर्ने अभियान अवरुद्ध भएको छ । मुलुकको सामाजिक सुरक्षाको क्षेत्रका उल्लिखित दुईवटा दूरगामी महत्वका नीतिगत व्यवस्थाका कारण अब कर्मचारी सञ्चय कोषले सार्वजनिक क्षेत्रमा मात्र केन्द्रित रही आफ्ना गतिविधि सञ्चालन गर्नु पर्ने भएको छ । यस सन्दर्भमा कोषका आगामी रणनीति देहाय बमोजिम हुनेछन्:

(क) कार्य क्षेत्र र दायरा विस्तार

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को नवौँ संशोधनले गरेको व्यवस्था, निवृत्तभरण ऐन, २०७५ बमोजिम निवृत्तभरण कोषको व्यवस्थापन गर्न कोषलाई प्राप्त जिम्मेवारी तथा योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४ बमोजिम सामाजिक सुरक्षा कोषको स्थापना भई निजी क्षेत्रका श्रमिकहरूको लागि सामाजिक सुरक्षा योजनाको कार्यान्वयन प्रारम्भ गरिसकेको सन्दर्भमा सरकारी एवम् सार्वजनिक क्षेत्रमा कोषका गतिविधि केन्द्रित गरी मुलुकको अग्रणी सामाजिक सुरक्षा संस्थाको रूपमा कोषलाई स्थापित गर्न देहायका रणनीति अवलम्बन गरेको छ :-

- नेपाल सरकारले राष्ट्रसेवक कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण योजनाको कार्यान्वयन गर्ने ।
- योगदानमा आधारित निवृत्तभरण योजनालाई प्रदेश, स्थानीय तह तथा सार्वजनिक क्षेत्रसम्म विस्तार गर्ने ।
- सार्वजनिक क्षेत्रमा छरिएर रहेका अवकाश कोषहरूलाई कर्मचारी सञ्चय कोषको दायरामा ल्याउने ।
- कोषलाई सरकारी एवम् सार्वजनिक क्षेत्रको एकीकृत सामाजिक सुरक्षा संस्थाको रूपमा विकास गर्ने ।

(ख) वित्तीय स्रोतको दिगो व्यवस्थापन

कोषको कार्यक्षेत्र र दायरामा भएको विस्तार समेतका कारण प्रत्येक वर्ष बढ्दै जाने दीर्घकालीन वित्तीय स्रोतको उपयोग उत्पादनमूलक क्षेत्रमा बृद्धि गर्न, सञ्चयकर्ता सापटीलाई उद्देश्यमूलक बनाउन, तरलतालाई निश्चित सीमामा राख्न, लगानीको प्रतिफल बृद्धि गर्न, असूलीलाई प्रभावकारी बनाउन र समग्र जोखिम न्यूनीकरण गर्न देहायका रणनीति अवलम्बन गरिनेछः

- कोषको दीर्घकालीन वित्तीय स्रोतलाई उत्पादनशील एवम् पूर्वाधार विकासका क्षेत्रमा उपयोग गर्न सुरक्षा, प्रतिफल एवम् दिगोपना सुनिश्चित हुनेगरी लगानी संरचना निर्धारण र व्यवस्थापन गर्ने,
- नेपाल सरकारले अवलम्बन गरेको लगानी सम्बन्धी नीति, आवधिक योजना तथा कार्यक्रमले निर्धारण गरेको लक्ष्य प्राप्तमा सहयोग पुग्ने गरी सार्वजनिक-निजी साभेदारी तथा सार्वजनिक-सार्वजनिक साभेदारीको अवधारणा अनुरूप संघ, प्रदेश एवम् स्थानीय तह तथा संस्थागत लगानीकर्ताहरूसँग सहकार्य गर्ने,
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको व्यवसायिक दक्षता र अनुभवको उपयोग गर्दै उपयुक्त देखिएका विश्वसनीय परियोजनाहरूमा सहवित्तीयकरणको माध्यमबाट लगानी गर्ने,
- देशको पूँजी बजार एवम् वित्तीय बजारमा स्थिरता कायम गर्न तथा ती क्षेत्रको विकासमा सहयोग पुग्ने गरी पूँजी बजार तथा मुद्रा बजारका विभिन्न उपकरणहरूको खरिद विक्री गर्ने,
- प्रभावकारी रूपमा लगानी व्यवस्थापन गर्न सक्ने गरी कोषको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- कोषले सञ्चयकर्तालाई प्रदान गर्ने सापटीलाई उत्पादनमूलक क्षेत्रमा उपयोग गर्न प्रोत्साहित गरी सापटीलाई उद्देश्यमूलक बनाउने तथा त्यस्तो सापटीको असूलीलाई प्रभावकारी बनाई अवकाश पश्चात् भुक्तानी हुने सञ्चय कोष रकममा क्षय हुन नदिई सामाजिक सुरक्षाको सुनिश्चितता कायम गर्ने ।

(ग) सञ्चयकर्तामैत्री सेवा प्रवाह

कोषको सेवामा सञ्चयकर्ताको सहज पहुँच कायम गर्न, सञ्चयकर्ताप्रतिको जवाफदेहिता तथा पारदर्शिता सुनिश्चित गर्न एवम् सञ्चयकर्ताको सेवालाई प्रभावकारी, विश्वसनीय, गुणस्तरीय र

सञ्चयकर्तामैत्री बनाउन सेवा प्रवाह प्रकृत्यामा समसामयिक सुधार गर्दै कोष र सञ्चयकर्ता बीचको सम्बन्ध सुदृढ बनाउन देहायका रणनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ :

- सञ्चयकर्ता सेवा प्रवाहमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि एवम् आधुनिक बैकिङ्ग प्रणालीको उच्चतम उपयोग गर्ने ।
- कोषको वित्तीय क्षमताका आधारमा सञ्चयकर्तालाई आकर्षक सेवा सुविधा र प्रतिफल प्रदान गर्ने ।
- सञ्चयकर्तालाई कोषको समग्र गतिविधि सहज रूपमा जानकारी हुने अवस्था सिर्जना गर्ने ।
- अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक सुरक्षा संस्थाले जारी गरेको सामाजिक सुरक्षा संस्थाको सेवा प्रवाह व्यवस्थापन सम्बन्धी मार्गदर्शनको अनुशरण गर्दै जाने ।

(घ) संस्थागत सुदृढीकरण र क्षमता विकास

कोषको रणनीतिक लक्ष्य तथा उद्देश्य हासिल गर्न मानव संसाधनको व्यवस्थापन तथा विकास, नीतिगत एवम् संरचनागत सुधार, कार्य प्रकृत्यामा सुधार एवम् भौतिक स्रोतको प्रभावकारी व्यवस्थापनको माध्यमबाट कोषको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमतावृद्धि गरी संस्थागत सुदृढीकरण तथा क्षमता विकासका लागि देहायका रणनीति अवलम्बन गरिनेछ :

- कार्य क्षेत्र र दायरामा हुने विस्तारको आधारमा मौजुदा संगठनात्मक संरचना र दरबन्दीमा आवधिक पुनरावलोकन गर्ने ।
- मानव संसाधन व्यवस्थापन तथा विकास नीति तर्जुमा गरी कोषको मानव संसाधन व्यवस्थापनलाई पूर्व अनुमानयोग्य (Predictable) बनाउने ।
- प्रत्येक विभाग तथा शाखा कार्यालयको कार्यसम्पादन लक्ष्य र मापनयोग्य सूचकहरूका आधारमा कार्य सम्पादन सम्झौता (Performance Contract) गरी परिणाम हासिल गर्ने ।
- नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मान (NERS) को अवलम्बनबाट वित्तीय विवरण शुद्ध र विश्वसनीय बनाउने ।
- कोषको कार्यवातावरणलाई गुणस्तरीय बनाउने ।
- कोषमा क्रियाशील कर्मचारी संगठनहरूको भूमिकालाई कोषको सुदृढीकरणको लागि भरपूर उपयोग गर्ने ।
- विभागहरूको Standard Operating Procedure (SOP) तयार गरी कार्य प्रकृत्यामा सुधार गर्ने ।
- अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक सुरक्षा संस्थाले जारी गरेको सामाजिक सुरक्षा संस्थाको संस्थागत सुशासन सम्बन्धी मार्गदर्शनको अनुशरण गर्दै जाने ।

(ङ) सूचना तथा सञ्चार प्रणालीको प्रभावकारी उपयोग

सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा भएको विकास अनुरूप कोषको समग्र कारोबारको सञ्चालन तथा लेखांकन, सञ्चयकर्ता सेवा प्रवाह तथा सूचनाको व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन कोषको सूचना तथा सञ्चार प्रणालीलाई आधुनिकीकरण गर्न देहायका रणनीति अवलम्बन गरिनेछ :-

- कोषको समग्र व्यावसायिक प्रकृत्याको पुनरावलोकन (Business Process Review) गरी एकीकृत सूचना प्रणालीको विकास र कार्यान्वयन गर्ने ।

- अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक सुरक्षा संस्थाले जारी गरेको सामाजिक सुरक्षण संस्थाको सूचना तथा सञ्चार प्रणाली सम्बन्धी मार्गदर्शनको अनुशरण गर्दै जाने ।

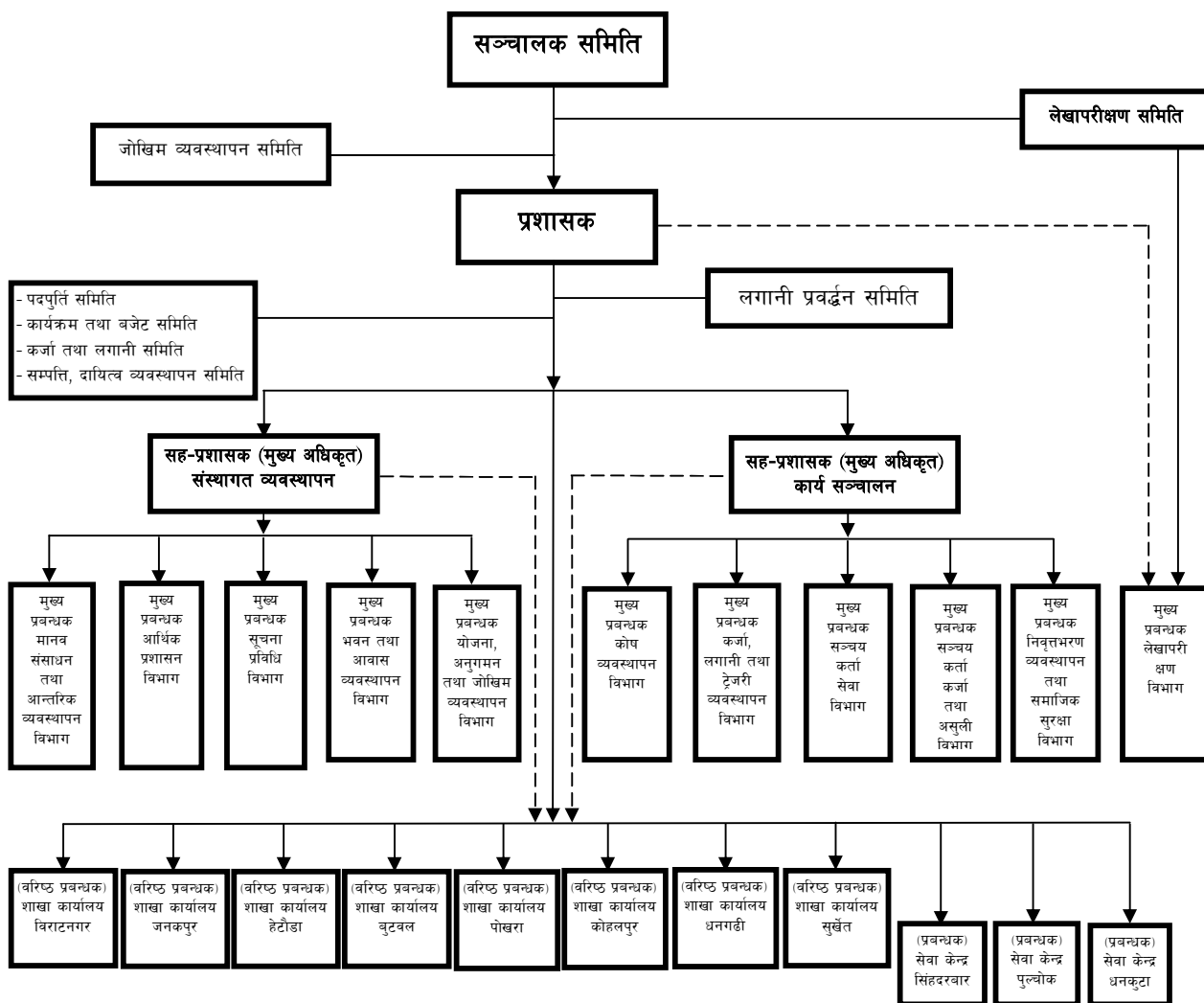
१.८ अन्तर्राष्ट्रिय आवद्धता

- (क) कर्मचारी सञ्चय कोषले अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक सुरक्षण संस्था (International Social Security Association-ISSA) को सम्बन्धन सदस्यता (Associate Member) प्राप्त गरेको छ । सञ्चय कोष व्यवस्थापनका अतिरिक्त सामाजिक सुरक्षाका क्षेत्रमा कार्य गर्ने देशको अग्रणी संस्था भएकोले कोषले सन् १९८० मा यस्तो सदस्यता प्राप्त गरेको हो ।
- (ख) कर्मचारी सञ्चय कोष, एशिया तथा प्रशान्त क्षेत्रका विकास वित्त कम्पनीहरूको संस्था (Association of Development Financing Institutions in Asia and the Pacific- ADFIAP) को सदस्य रहेको छ । देशमा वित्तीय स्रोत परिचालन गर्ने अग्रणी संस्था भएकोले कोषले सन् २०१४ मा ADFIAP को सदस्यता प्राप्त गरेको हो ।

परिच्छेद - २
संस्थागत संरचना र सुशासन

२.१ संगठनात्मक संरचना

कोषको संगठनात्मक संरचनामा सात सदस्यीय एक सञ्चालक समिति रहेको र सञ्चालक समिति मातहत विभिन्न समिति तथा उपसमिति रहेका छन् । कोषको विद्यमान संस्थागत संरचना देहाय अनुरूप रहेको छ :

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को दफा ६क ले कोषको दैनिक कार्य सञ्चालनका लागि कोषको प्रशासकीय प्रमुखका रूपमा प्रशासकको व्यवस्था गरे अनुरूप श्री तुलसी प्रसाद गौतम सो पदमा कार्यरत हुनुहुन्छ। साथै, नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय र कोषका प्रशासकबीच भएको कार्यसम्पादन सम्झौताले कोषको दिशानिर्देश गरेको छ।

कोष सञ्चालक समितिद्वारा स्वीकृत संगठनात्मक संरचना अनुसार कोषमा कार्य सञ्चालन र संस्थागत व्यवस्थापन तर्फ दुई जना सह-प्रशासक (मुख्य अधिकृत), एघारवटा विभागहरु, आठवटा शाखा कार्यालयहरु र तीनवटा सेवा केन्द्रहरु सहितको संस्थागत संरचना कायम भएको छ। कोषका दुई सह-प्रशासक (मुख्य अधिकृत) अन्तरगत हाल निम्न विभागहरु रहेका छन् :

क) कार्य सञ्चालनतर्फ

- १) कर्जा, लगानी तथा ट्रेजरी व्यवस्थापन विभाग
- २) सञ्चयकर्ता सेवा विभाग
- ३) कोष व्यवस्थापन विभाग
- ४) सञ्चयकर्ता कर्जा विभाग
- ५) निवृत्तभरण व्यवस्थापन तथा सामाजिक सुरक्षा विभाग

ख) संस्थागत व्यवस्थापनतर्फ

- १) मानव संसाधन तथा आन्तरिक व्यवस्थापन विभाग
- २) योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
- ३) आर्थिक प्रशासन विभाग
- ४) सूचना प्रविधि विभाग
- ५) भवन तथा आवास व्यवस्थापन विभाग

संगठनात्मक संरचनामा लेखापरीक्षण विभाग, लेखापरीक्षण समिति अन्तरगत र ८ वटा शाखा कार्यालय तथा ३ वटा सेवा केन्द्र प्रशासक अन्तरगत रहने व्यवस्था छ।

२.२ समिति तथा उपसमिति

२.२.१ सञ्चालक समिति

(क) **सञ्चालक समितिको गठन:** कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को दफा ४ ले कोषको सञ्चालन एवम् सुव्यवस्थापनको लागि नेपाल सरकारबाट नियुक्त अध्यक्षको अध्यक्षतामा नेपाल सरकारको विभिन्न सेवाबाट नेपाल सरकारले मनोनित गरेका ३ जना सञ्चालक, वैक, वित्तीय संस्था तथा अन्य संगठित संस्थाहरुबाट नेपाल सरकारले मनोनित गरेका २ जना सञ्चालक र कोषका प्रशासक गरी सात सदस्यीय सञ्चालक समितिको व्यवस्था गरेको छ।

(ख) **वर्तमान सञ्चालक समिति:** हाल कोषको सञ्चालक समितिमा देहायबमोजिम सञ्चालकहरु रहनु भएको छ :

पद	नाम	कार्यालय/ठेगाना	नियुक्त मिति
अध्यक्ष	श्री राम शरण पुडासैनी	सचिव, नेपाल सरकार	२०७६/१२/०९
सञ्चालक	श्री भक्क प्रसाद आचार्य	सहसचिव, अर्थ मन्त्रालय	२०७५/०४/१०
सञ्चालक	प्रा. डा. जीवन कुमार भट्टराई	क्याम्पस प्रमुख, नेपाल कमर्स क्याम्पस, मिनभवन	२०७६/०४/१३

सञ्चालक	श्री गणेश सिंह भण्डारी	सहायक रथी, नेपाली सेना	२०७६/०९/२२
सञ्चालक	श्री निरज बहादुर शाही	अतिरिक्त प्रहरी महानिरीक्षक, नेपाल प्रहरी	२०७६/१२/०४
सञ्चालक	श्री किरण कुमार श्रेष्ठ	कार्यकारी प्रमुख, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	२०७६/०३/२९
सञ्चालक	श्री तुलसी प्रसाद गौतम	प्रशासक, कर्मचारी सञ्चय कोष	२०७५/०१/०४

(ग) **सञ्चालक समितिमा परिवर्तन :** आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को चैत्र मसान्तसम्ममा कोषको सञ्चालक समितिको अध्यक्ष र सञ्चालकमा देहाय अनुरूप परिवर्तन भएको थियो :

- सचिव श्री रामशरण पुडासैनी मिति २०७६/१२/०९ देखि कोषको सञ्चालक समितिको अध्यक्षमा नियुक्त हुन भएको छ ।
- सचिव श्री शिशिर कुमार ढुंगानाले मिति २०७४/०४/१९ देखि २०७६/१२/०९ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको अध्यक्षको जिम्मेवारी पूरा गर्नु भएको थियो ।
- सहसचिव श्री भक्क प्रसाद आचार्य मिति २०७५/०४/१० देखि कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा नेपाल सरकारको तर्फबाट निजामती कर्मचारीको प्रतिनिधित्व गरिरहनु भएको छ ।
- प्रा.डा.जीवन कुमार भट्टराई मिति २०७६/०४/१३ देखि कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा त्रिभुवन विश्वविद्यालयको तर्फबाट संगठित संस्थाको प्रतिनिधित्व गरिरहनु भएको छ ।
- प्रहरी नायब महानिरीक्षक श्री सूर्य प्रसाद उपाध्यायले मिति २०७६/१२/०४ देखि २०७७/०३/२२ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा नेपाल प्रहरीको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्नु भएको थियो ।
- प्रहरी नायब महानिरीक्षक श्री महेन्द्र कुमार पोखरेल मिति २०७६/०४/२७ देखि २०७६/१०/२७ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा रहनु भएको थियो ।
- सहायक रथी श्री शरद ढकालले मिति २०७६/०४/०७ देखि २०७६/०९/२२ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा नेपाली सेनाको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्नु भएको थियो ।
- प्रा. डा. डिल्लीराज शर्मा मिति २०७३/०४/०५ देखि २०७६/०४/०५ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा त्रिभुवन विश्वविद्यालयको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्दै रहनु भएको थियो ।
- सहायक रथी श्री धुवराज खत्रीले मिति २०७६/०९/२२ देखि २०७७/०३/२८ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा नेपाली सेनाको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्नु भएको थियो ।
- प्रहरी नायब निरीक्षक श्री महेन्द्र कुमार पोखरेलले मिति २०७६/०३/२७ देखि २०७६/१०/२८ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा नेपाल प्रहरीको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्नु भएको थियो ।

(घ) **सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार**

- कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) ले सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य, जिम्मेवारी तथा जवाफदेहिता स्पष्ट गरिदिएको छ ।
- सञ्चालक समितिले कोषको कार्य व्यवस्थित एवम् संगठित रूपमा सञ्चालन गर्न आफूमा निहित अधिकार प्रशासक वा कुनै उपसमितिलाई र प्रशासकले आफूमा निहित अधिकार आफू मातहतका कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गरी कार्य सञ्चालन गर्ने गरिएको छ ।

(ड) सञ्चालक समितिको खर्च

- सञ्चालक समितिका सदस्यले समितिको बैठकमा सहभागी भएबापत प्रति बैठक रु.४,०००/- का दरले बैठक भत्ता प्राप्त गर्नेछन् र यस बाहेक कोषबाट अन्य सुविधा प्रदान गर्ने व्यवस्था छैन ।
- आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कोष सञ्चालक समितिको १७ वटा बैठक ? बसेको र बैठक भत्ता बापत रु. १० लाख ६५ हजार खर्च भएको छ ।

२.२.२ लेखापरीक्षण समिति

- (क) लेखापरीक्षण समितिको गठन : कर्मचारी सञ्चय कोष (संशोधन सहित) ऐन, २०१९ को दफा २३क बमोजिम आर्थिक अनुशासन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कायम गर्न कोषमा एक लेखापरीक्षण समिति रहने र समितिको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुने व्यवस्था गरेको छ । कर्मचारी सञ्चय कोष (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६८ को नियम २१ ले कोषमा तीन सदस्यीय लेखापरीक्षण समितिको व्यवस्था गरी काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ ।

- (ख) लेखापरीक्षण समितिका वर्तमान पदाधिकारीहरु: हाल कोषको लेखापरीक्षण समितिमा देहाय बमोजिम पदाधिकारीहरु रहनु भएको छ:

पदाधिकारी	पद	हालको प्रतिनिधित्व	नियुक्त मिति
सञ्चालक समितिले तोकेको सञ्चालक	अध्यक्ष	श्री दीर्घराज मैनाली	२०७६/१२/१६
सञ्चालक समितिले तोकेको चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट	सदस्य	श्री प्रवीणध्वज जोशी, बरिष्ठ चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट	२०७६/१०/१०
आन्तरिक लेखापरीक्षण विभागका विभागीय प्रमुख	सदस्य-सचिव	श्री ध्रुव भट्टराई	२०७६/०७/१८

- (ग) लेखापरीक्षण समितिमा परिवर्तन : आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को चैत्र मसान्तसम्ममा कोषको लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्ष र सदस्यमा देहाय अनुरूप परिवर्तन भएको थियो :

- श्री भक्क प्रसाद आचार्य मिति २०७५/०४/१० देखि २०७६/१२/१५ सम्म लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्ष रहनु भएको थियो ।
- श्री प्रवीणध्वज जोशी मिति २०७६/१०/१४ देखि कोषको सञ्चालक समितिको निर्णयले समितिको विज्ञ सदस्यको रुपमा रहनु भएको छ ।
- श्री विश्वराज बस्यौला मिति २०७४/०६/१० देखि २०७६/०९/१० सम्म समितिको विज्ञ सदस्यको रुपमा रहनु भएको थियो ।
- श्री ध्रुव भट्टराई मिति २०७६/०७/१८ देखि लेखापरीक्षण विभागको विभागीय प्रमुखको रुपमा समितिको सदस्य-सचिव रहनु भएको छ ।
- श्री राजाराम श्रेष्ठ मिति २०७५/११/०५ देखि २०७६/०७/१८ सम्म लेखापरीक्षण विभागको विभागीय प्रमुखको रुपमा समितिको सदस्य-सचिव रहनु भएको थियो ।

(घ) लेखापरीक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

- कोषको लेखा तथा वित्तीय विवरणको पुनरावलोकन गर्ने र त्यस्ता विवरणहरूमा उल्लिखित तथ्यको सत्यता यकिन गर्ने,
- कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तथा जोखिम व्यवस्थापन प्रणालीको पुनरावलोकन गर्ने,
- कोषको आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी कार्यको सुपरिवेक्षण तथा पुनरावलोकन गर्ने,
- कोषको लेखापरीक्षण सम्बन्धी कार्य गर्दा पालना गर्नुपर्ने निर्धारित आचरण, मापदण्ड तथा निर्देशिकाको परिपालना भएनभएको कुराको रेखदेख तथा पुनरावलोकन गर्ने,
- आवश्यकता अनुसार कोषको लेखा नीति पुनरावलोकन गरी स्वीकृतिको लागि सञ्चालक समितिसमक्ष पेश गर्ने,
- कोषको लेखा, वित्तीय व्यवस्था तथा लेखापरीक्षणको सम्बन्धमा सञ्चालक समितिले तोकिदिएका अन्य कार्य गर्ने ।

२.२.३ जोखिम व्यवस्थापन समिति

(क) **जोखिम व्यवस्थापन समितिको गठन** :जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७१ ले कोषमा तीन सदस्यीय जोखिम व्यवस्थापन समितिको व्यवस्था गरी काम, कर्तव्य र अधिकार स्पष्ट गरिदिएको छ । यस समितिमा सञ्चालक समितिले तोकेको सञ्चालक संयोजक, लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्ष सदस्य र जोखिम व्यवस्थापन हेर्ने विभागीय प्रमुख सदस्य सचिव रहने व्यवस्था छ ।

(ख) **वर्तमान जोखिम व्यवस्थापन समिति**: कोषको जोखिम व्यवस्थापन समितिमा हाल देहायका पदाधिकारी रहनु भएको छ:

पदाधिकारी	पद	हालको प्रतिनिधित्व	नियुक्त मिति
सञ्चालक समितिले तोकेको सञ्चालक	संयोजक	प्रा. डा. जीवन कुमार भट्टराई	२०७६/०५/१८
लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्ष	सदस्य	श्री दीर्घराज मैनाली	२०७७/१२/१६
योजना अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागका विभागीय प्रमुख	सदस्य-सचिव	श्री राजेन्द्र शाक्य	२०७६/०७/२७

(ग) **जोखिम व्यवस्थापन समितिमा परिवर्तन** : आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को बैशाख मसान्तसम्ममा कोषको जोखिम व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष र सदस्यमा देहाय अनुरूप परिवर्तन भएको थियो :

- प्रा. डा. जीवन कुमार भट्टराईले मिति २०७६/०५/१८ देखि कोषको सञ्चालक समितिको निर्णयले जोखिम व्यवस्थापन समितिको अध्यक्षता गरिरहनु भएको छ ।
- प्रा. डा. डिल्लीराज शर्माले मिति २०७३/१२/३० देखि २०७६/०४/०५ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको निर्णयले अध्यक्षता गर्नु भएको थियो ।
- श्री भक्क प्रसाद आचार्य मिति २०७५/०४/१० देखि २०७७/१२/१५ सम्म लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्षको हैसियतले समितिको सदस्य रहनु भएको थियो ।
- श्री दीर्घराज मैनाली मिति २०७७/१२/ १६ देखि लेखापरीक्षण समितिको हैसियतले समितिको सदस्य रहनु भएको छ ।

- श्री राजेन्द्र शाक्य मिति २०७६/०७/२७ देखि योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको विभागीय प्रमुखको हैसियतले समितिको सदस्य-सचिव रहनु भएको छ ।
- श्री जीवन कुमार कटवाल मिति २०७६/०९/०९ देखि २०७६/०७/२७ सम्म योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको विभागीय प्रमुखको हैसियतले समितिको सदस्य-सचिव रहनु भएको थियो ।

(घ) जोखिम व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

- कोषको समग्र पक्षको जोखिम पहिचान गरी सञ्चालक समितिलाई जानकारी गराउने र उपयुक्त प्रणालीको विकासको लागि सुझाव दिने,
- कोषको लगानीको सम्बन्धमा निहित जोखिमको स्तर, जोखिम वहन क्षमता, जोखिम व्यवस्थापनका लागि विकास गरेको रणनीति, नीतिगत व्यवस्था र मार्गदर्शनको नियमित पुनरावलोकन गरी सञ्चालक समितिलाई सुझाव दिने,
- व्यवस्थापनबाट नियमित रूपमा जोखिम व्यवस्थापन प्रतिवेदन लिई जोखिमको आंकलन, मूल्याङ्कन, नियन्त्रण तथा अनुगमन सम्बन्धमा छलफल गरी सञ्चालक समितिमा सुझाव पेश गर्ने,
- जोखिमयुक्त सम्पत्तिको लागि गरिएको व्यवस्था पर्याप्त भए नभएको विश्लेषण गरी सञ्चालक समितिमा सुझाव पेश गर्ने,
- अर्थतन्त्रको कुनै विशेष क्षेत्र वा समग्र क्षेत्रमा उत्पन्न भएको समस्या वा परिवर्तनले कोषको लगानीमा पर्न सक्ने प्रभावको अध्ययन गरी सोबाट उत्पन्न हुने जोखिम न्यूनीकरणका लागि सञ्चालक समितिमा सुझाव पेश गर्ने,
- कुनै परियोजना कर्जा प्रस्तावमा निहित जोखिमहरूको विश्लेषण गरी सञ्चालक समितिलाई सुझाव दिने ।
- कोषको व्यावसायिक निरन्तरता योजना (Business Continuity Plan) र विपद् पुनरुत्थान योजना (Disaster Recovery Plan) तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न लगाउने ।

२.२.४ लगानी प्रवर्द्धन समिति

(क) लगानी प्रवर्द्धन समितिको गठन तथा जिम्मेवारी

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को दफा १९ ख ले प्रशासकको अध्यक्षतामा चार सदस्यीय **लगानी प्रवर्द्धन समिति**को व्यवस्था गरेको छ । यस समितिलाई कोषको रकम सुरक्षित तथा बढी प्रतिफल प्राप्त हुने क्षेत्रमा लगानी गर्नको निमित्त लगानी नीति निर्धारण गरी सञ्चालक समितिमा सुझाव पेश गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरिएको छ ।

(ख) **लगानी प्रवर्द्धन समितिका वर्तमान पदाधिकारी:** हाल कोषको लगानी प्रवर्द्धन समितिमा देहाय बमोजिम पदाधिकारी रहनु भएको छ:

पदाधिकारी	पद	हालको प्रतिनिधित्व	नियुक्त मिति
कोषको प्रशासक	अध्यक्ष	श्री तुलसी प्रसाद गौतम	२०७५/०६/०७
नेपाल सरकारको सेवामा कार्यरत अर्थ विज्ञहरूबाट नेपाल सरकारले मनोनित गरेको एकजना	सदस्य	श्री कमला खरेल, उप-सचिव, अर्थ मन्त्रालय	२०७७/०९/१०

त्रिभुवन विश्वविद्यालय तथा सार्वजनिक वा निजी क्षेत्रबाट लगानी प्रवर्द्धन क्षेत्रमा विशेष ज्ञान तथा अनुभव भएका व्यक्तिहरूमध्ये नेपाल सरकारले मनोनित गरेको एकजना	सदस्य	डा. विष्णु प्रसाद शर्मा, सह प्राध्यापक, पाटन बहुमुखी क्याम्पस	२०७५/०६/०७
त्रिभुवन विश्वविद्यालय तथा सार्वजनिक वा निजी क्षेत्रबाट लगानी प्रवर्द्धन क्षेत्रमा विशेष ज्ञान तथा अनुभव भएका व्यक्तिहरू मध्ये नेपाल सरकारले मनोनित गरेको एकजना	सदस्य	श्री परशुराम गेलाल, सह प्राध्यापक, भक्तपुर बहुमुखी क्याम्पस	२०७५/०६/०७
समितिले तोकेको कोषको अधिकृत कर्मचारी एकजना	सदस्य-सचिव	श्री अर्जुन कुमार गौतम	२०७५/०६/०७

(ग) **लगानी प्रवर्द्धन समितिमा परिवर्तन** : आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को बैशाख मसान्तसम्मको अवधिमा कोषको लगानी प्रवर्द्धन समितिको अध्यक्ष र सदस्यमा देहाय अनुरूप परिवर्तन भएको थियो :

- श्री वैकुण्ठ निधि शर्मा, उप-सचिव, अर्थ मन्त्रालय मिति २०७५/०६/०७ देखि २०७६/०९/०९ सम्म नेपाल सरकारका मनोनित सदस्यको रूपमा समितिमा रहनु भएको थियो ।

२.२.५ पदपूर्ति समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवाशर्त नियमावली, २०४८ (संशोधन सहित) ले कोषमा पाँच सदस्यीय **पदपूर्ति समिति**को व्यवस्था गरी देहाय अनुरूपको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिदिएको छ :

- कोषमा रिक्त पदहरू पूर्ति गर्न प्रतियोगिताको किसिम निर्धारण गर्ने र बहुवा तथा खुल्ला प्रतियोगिताको प्रतिशत निर्धारण गर्ने,
- बहुवाद्वारा पूर्ति गर्नुपर्ने पदको लागि सम्भाव्य उम्मेदवारको कार्यक्षमता मूल्यांकन गरी योग्यताक्रम अनुसार पदपूर्ति गर्न सिफारिश गर्ने ।

२.२.६ दुर्घटना क्षतिपूर्ति रकम दावी फछ्छ्यौट समिति

कर्मचारी सञ्चय कोषको जगेडा कोष, कल्याणकारी कोष, निवृत्तभरण कोष र अन्य कोषहरू सञ्चालन नियमावली, २०६२ (संशोधन सहित) को नियम ११ ले प्रशासकको अध्यक्षतामा पाँच सदस्यीय समितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ :

- सञ्चयकर्ताको सेवाकालमा मृत्यु भएमा वा पूर्ण अंगभंग भएमा निज वा निजको हकवालालाई प्रदान गरिने दुर्घटना क्षतिपूर्ति दावीका सम्बन्धमा जाँचवृत्त र परीक्षण गरी निर्णय गर्ने ।

२.२.७ सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन समिति (ALCO)

कोषको जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७१ को व्यवस्थाबाट प्रशासकको संयोजकत्वमा आठ सदस्यीय समितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिदिएको छ :

- लगानी तथा स्रोत उपयोग नीति, जग्गा, भवन तथा अन्य सम्पत्ति व्यवस्थापन नीति, जगेडा कोष व्यवस्थापन नीति, सञ्चयकर्ता सापटी नीति तथा सञ्चय कोष मौज्दात व्यवस्थापन नीति तर्जुमा तथा पुनरावलोकन गर्न स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने ।
- सम्पत्ति तथा दायित्वको Maturity Profile तयार गर्न लगाई सो को आधारमा तरलता जोखिमको विश्लेषण गर्ने,
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा प्रचलनमा रहेको मुद्दती निक्षेप तथा कर्जाको प्रचलित ब्याजदरको प्रवृत्तिको विश्लेषण (Trend Analysis) गरी ब्याजदर जोखिम तथा बजार जोखिमको विश्लेषण गर्ने ।
- नगद प्रवाह विश्लेषणको आधारमा तरलता व्यवस्थापन तथा स्रोतको उपयोगलाई प्रभावकारी बनाउने ।
- सुरक्षित एवम् प्रतिफलयुक्त क्षेत्र पहिचान गरी कोषको आम्दानी वृद्धि गर्न आवश्यक कार्य योजना तयार गर्ने ।
- कोषको सम्पत्तिमा निहित जोखिमको पहिचान र विश्लेषण गरी सोको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कार्य योजना तयार गर्ने ।
- कोषबाट प्रवाह भएका कर्जा, लगानी, सञ्चयकर्ता सापटी तथा घर जग्गा बहाल असूलीका लागि भएका प्रयास र सोको प्रगतिको मासिक रुपमा समीक्षा गर्ने ।

२.२.८ कार्यक्रम तथा बजेट समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष, बजेट निर्देशिका, २०७६ को प्रकरण १४ ले प्रशासकको संयोजकत्वमा सात सदस्यीय कार्यक्रम तथा बजेट समितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ :

- केन्द्रीय लेखा तथा खर्च विभागबाट पेश गरिएको प्रारम्भिक बजेट उपर छलफल गरी जेष्ठ मसान्त भित्र आवश्यक पुनरावलोकन, परिमार्जन तथा संशोधन सहित सञ्चालक समिति समक्ष सिफारिश गर्ने ।
- बजेट सिफारिस गर्दा अधिल्लो आर्थिक वर्षको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटको समीक्षा समेत पेश गर्ने ।
- चालु आ.व.को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटको कार्यान्वयन प्रगतिको अर्धवार्षिक समीक्षा गरी सञ्चालक समिति समक्ष पेश गर्ने ।
- वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटको विषयमा छलफल गर्दा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विभागका विभागीय प्रमुख, शाखा कार्यालय प्रमुख तथा सम्बन्धित बजेट केन्द्रका प्रमुखहरुलाई आमन्त्रण गर्ने ।

२.२.९ कर्जा तथा लगानी समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्जा तथा लगानी नीति, २०७५ को प्रकरण ७.२.१ ले कोषमा प्रशासकको अध्यक्षतामा पाँच सदस्यीय कर्जा तथा लगानी समितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार स्पष्ट गरेको छ :

(क) कर्जा तथा लगानी कार्य योजना सम्बन्धमा

- (१) सरोकारवाला निकायहरुसँगको सहकार्य र समन्वयमा लगानीको उपयुक्त र सम्भावित क्षेत्रहरु पहिचान गर्ने ।

- (२) कोषको अल्पकालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालीन नगद प्रवाहको विश्लेषण गरी कर्जा तथा लगानी कार्य योजना तयार गरी सञ्चालक समिति समक्ष सिफारिश गर्ने ।
- (ख) कर्जा प्रवाह सम्बन्धमा
- (१) रु १ अर्बसम्मको संस्थागत कर्जा स्वीकृत गर्ने तथा सो भन्दा बढीको कर्जा स्वीकृतिको लागि सञ्चालक समितिमा सिफारिश गर्ने ।
- (२) स्वीकृत कर्जाको ऋण सम्भौताका शर्तहरू निर्धारण गर्ने, आवश्यकता अनुसार कर्जाको पुनर्संरचना र पुनर्तालिकीकरण गर्ने ।
- (३) ऋण सम्भौताका शर्तहरूको अधिनमा रही स्वीकृत कर्जा प्रवाह गर्ने ।
- (४) सहवित्तीयकरण समूहमा सहभागी हुने निर्णय गर्ने र सहवित्तीयकरणको बैठकका निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- (ग) ब्याजदर निर्धारण सम्बन्धमा
- (१) कोषले सञ्चयकर्तालाई दिने, सञ्चयकर्ताबाट लिने तथा संस्थागत कर्जाको ब्याजदर निर्धारण वा पुनरावलोकन गर्न सञ्चालक समिति समक्ष सिफारिश गर्ने ।
- (२) व्यवस्थापन लेखा लगायतका उपयुक्त विधिहरूको अवलम्बन गरी कोषको लगानीको प्रतिफल दर, कोषको वित्तीय स्रोतको लागत, आधार दर आदि निर्धारण गर्ने ।
- (घ) लगानी प्रवाह गर्ने सम्बन्धमा
- (१) कोषले शेयरमा गर्ने लगानी सम्बन्धी निर्णय गर्ने । तर, नयाँ स्थापना हुने कम्पनीमा संस्थापकको हैसियतले शेयरमा लगानी गर्नुपर्ने भएमा सञ्चालक समितिको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- (२) बैकिङ्ग करोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त “क” वर्गका बैंकहरूको मुद्दती निक्षेपमा लगानी गर्ने ।
- (३) नेपाल सरकारको ऋणपत्रमा लगानी गर्ने ।
- (४) नेपाल सरकारको स्वीकृतिमा कुनै स्वदेशी वा विदेशी संस्थाले जारी गरेको ऋण पत्रमा लगानी गर्न सञ्चालक समितिमा सिफारिश गर्ने ।
- (५) कोषले सहायक कम्पनी वा संस्था स्थापना गर्नुपर्ने भएमा स्वीकृतिको लागि सञ्चालक समिति समक्ष सिफारिश गर्ने ।
- (६) कम्पनीले जारी गरेको डिबेन्चरमा लगानी गर्ने ।
- (७) प्राथमिक बजार वा दोस्रो बजार वा लिलाम बढाबढका माध्यमबाट शेयर खरिद वा बिक्रि गर्ने । तर, कम्पनी स्थापनाको क्रममा प्रवर्द्धकको हैसियतले खरिद गरेको शेयर बिक्रि गर्नुपर्ने भएमा सञ्चालक समितिको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- (८) कोषको शेयर लगानी रहेका कम्पनीहरू प्रचलित कानूनको अधिनमा रही एक आपसमा गाभ्न वा गाभिन स्वीकृति दिने ।
- (ङ) अल्पकालीन तरलता व्यवस्थापन सम्बन्धमा
- (१) ट्रेजरी व्यवस्थापनको सिलसिलामा अल्पकालीन अवधिको सुरक्षणपत्र वा मुद्दती रसिद धितोबाट बैंकबाट अल्पकालीन कर्जा लिने ।
- (२) वित्तीय बजारको अवस्था, लगानीका अवसर, प्रतिफल र कोषको नगद प्रवाहको अवस्था समेतका आधारमा नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्र खरिद बिक्रि गर्ने ।

- (३) मुद्दती निक्षेपको समयावधि समाप्त हुनु अगावै लगानी फिर्ता गर्ने ।
- (च) कर्जा असूली सम्बन्धमा
- (१) कोषले प्रवाह गरेको संस्थागत कर्जाको ऋण सम्झौताका शर्तहरू, प्रचलित कानून र कोषको प्रचलनमा रहेको कर्जा असूली कार्यविधिको अधिनमा रही कर्जा असूलीको लागि प्रक्रिया अवलम्बन गर्ने ।
- (२) कर्जा असूलीको क्रममा ऋणीलाई हर्जाना ब्याज छुट दिन सक्ने । तर, साधारण ब्याज र ब्याजको ब्याजमा छुट दिनु पर्ने भएमा सञ्चालक समितिको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- (छ) कार्यविधि बनाउने सम्बन्धमा
- (१) कर्जा तथा लगानी नीतिको कार्यान्वयनको सिलसिलामा आवश्यक कर्जा, लगानी तथा असूली कार्यविधि बनाउने ।

२.२.१० बेरुजु फछ्यौट, मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६८ को नियम २४ ले कोषमा सह-प्रशासक (मुख्य अधिकृत)को संयोजकत्वमा पाँच सदस्यीय बेरुजु फछ्यौट, मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार स्पष्ट गरेको छ :

- अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याईएका विषयमा कोष सञ्चालक समितिले दिएको प्रतिक्रियाको प्रगति विवरण प्राप्त गरी सोको लेखाजोखा तथा मूल्यांकन गरी सम्बन्धित विभाग मार्फत् कार्यान्वयन गर्न निर्देशन दिने ।
- महालेखापरीक्षकको प्रतिवेदन तथा व्यवस्थापन पत्रमा औल्याईएका विषयहरूको प्रगति अवस्थाको अनुगमन, लेखाजोखा तथा मूल्यांकन गरी सम्बन्धित विभाग मार्फत् कार्यान्वयन गर्न निर्देशन दिने ।
- अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा सञ्चालक समितिबाट दिएको निर्देशनहरूको कार्यान्वयन अवस्थाको आवधिक रुपमा समीक्षा गर्ने एवम् प्रगतिको मूल्याङ्कन गर्ने ।
- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षणको क्रममा देखिएका बेरुजुको फछ्यौट गर्न निर्देशन दिने ।
- सार्वजनिक लेखा समिति, अर्थ मन्त्रालय तथा सम्बद्ध निकायबाट माग भएको बेरुजु सम्बन्धी विवरण, जवाफ एवम् जानकारी तयार गरी सम्बन्धित विभाग मार्फत् सम्बन्धित निकायमा पत्राचार गर्ने व्यवस्था गर्ने ।
- बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी कार्य सम्पादन गर्दा सम्बन्धित विभाग, शाखा, शाखा कार्यालयहरू तथा पदाधिकारीहरूसँग छलफल गर्ने तथा आवश्यक कागजात माग गर्ने ।
- आन्तरिक लेखापरीक्षण विभागबाट लेखापरीक्षणको क्रममा देखाएका आर्थिक कारोबारसँग सम्बन्धित बेरुजु फछ्यौट गर्न निर्देशन दिने र फछ्यौटको अवस्थाका बारेमा आवधिक रुपमा लेखापरीक्षण समितिलाई जानकारी गराउने ।
- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षणको क्रममा देखिएका बेरुजु फछ्यौटका क्रममा विभिन्न विभाग, शाखा एवम् शाखा कार्यालयहरूबाट सम्पादन भएका कार्यहरूको प्रगतिको आवधिक रुपमा समीक्षा गर्ने ।
- बेरुजु फछ्यौटको सिलसिलामा कुनै विषयमा नीतिगत सुधार गर्नुपर्ने देखिएमा लेखापरीक्षण समिति समक्ष पेश गर्ने ।
- आफूले सम्पादन गरेका कार्यहरूको आवधिक प्रतिवेदन लेखापरीक्षण समितिमा पेश गर्ने ।

२.२.११ सञ्चयकर्ता औषधोपचार सोधभर्ना सिफारिस समिति

सञ्चयकर्ता स्वास्थ्योपचार योजना कार्यविधि, २०७६ को प्रकरण ६.६ ले कोषका वरिष्ठ सह-प्रशासकको अध्यक्षतामा चार सदस्यीय सञ्चयकर्ता औषधोपचार सोधभर्ना सिफारिस समितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार तोकेको छ :

- सञ्चयकर्ताले घातक रोगको उपचार गर्दा लागेको खर्च रकमको सोधभर्ना सम्बन्धी सिफारिश गर्ने ।
- साधारण रोगको सोधभर्ना सम्बन्धमा कुनै द्विविधा उत्पन्न भएमा आवश्यक निर्णयका लागि सिफारिश गर्ने ।
- योजना अन्तर्गतका सुविधाहरु उपलब्ध गराउन आवश्यकता अनुसार विशेषज्ञको राय लिने ।
- योजनालाई प्रभावकारी बनाउन अन्य आवश्यक व्यवस्था गर्ने ।

२.३ मानव संसाधन व्यवस्थापन

कोषमा २९९ जना अधिकृतस्तर र २९६ जना सहायकस्तर गरी ५९५ जना कर्मचारीको दरबन्दी रहेको छ । उक्त दरबन्दीमा कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली (संशोधन सहित), २०४८ ले गरेको व्यवस्था अनुसार अवकाश भएपछि स्वतः दरबन्दी खारेज हुने कर्मचारीहरुको दरबन्दी समावेश छैन । यस्तो दरबन्दीमा कार्यरत कर्मचारीको संख्या ५५ रहेको छ । कोषको रिक्त दरबन्दीमा पदपूर्तिको व्यवस्था खुल्ला, प्रस्पर्धात्मक र समावेशी सिद्धान्तमा आधारित छ । दरबन्दीमा समावेश नभएका सुपरिक्षक (कार्यालय सहयोगी), सवारी चालक, सुरक्षाकर्मी जस्ता पदहरु सेवा करारबाट पूर्ति गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।

कर्मचारीको वृत्ति विकास, सरुवा, बढुवा लगायत समग्र पक्षको व्यवस्थापनका लागि कोषमा कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली (संशोधन सहित), २०४८ कार्यान्वयनमा रहेको छ । साथै, मानव संसाधन नीति तथा मानव संसाधन विकास योजना, २०७२ कार्यान्वयनमा रहेको छ । कर्मचारीको लागि अवकाश कोष, औषधोपचार सम्बन्धी व्यवस्था, जीवन सुरक्षण कोष र सन्तति छात्रवृत्ति सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ । यसैगरी कोषका कर्मचारीलाई सेवामुखी तथा प्रभावकारी बनाउन प्रोत्साही पुरस्कार तथा दण्ड सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ । यी सबै व्यवस्थाहरु निश्चित कार्यविधिबाट निर्दिष्ट गरिएका छन् ।

कोषभित्रको ज्ञान व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन, व्यवस्थापकीय तहमा रहेका कर्मचारीहरुको नेतृत्वकला र निर्णय क्षमता विकास गरी उत्तराधिकारी योजना सुनिश्चित गर्न र कर्मचारीहरु बीच समूहगत कार्यप्रणालीको विकास गर्न वरिष्ठ कार्यकारी मञ्चको व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिएको छ । यसअन्तर्गत Knowledge Sharing जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरी कर्मचारीले हासिल गरेको ज्ञानलाई सम्बन्धित विभाग तथा शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुमा आदन-प्रदान गर्ने प्रणालीको विकास गरिएको छ ।

२.३.१ उपलब्ध मानव संसाधनको विश्लेषण: कोषमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कार्यरत जम्मा ४२२ जना कर्मचारी मध्ये २४५ जना अधिकृत स्तरका र १७७ जना सहायक स्तरका कर्मचारी रहेका छन् । सोको विवरण देहाय अनुरूप रहेकोछ :

- (क) **लिङ्गको आधारमा:** कोषमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कार्यरत जम्मा ४२२ जना मध्ये ३२९ जना पुरुष कर्मचारी र ९३ जना महिला कर्मचारी कार्यरत रहेका छन् ।

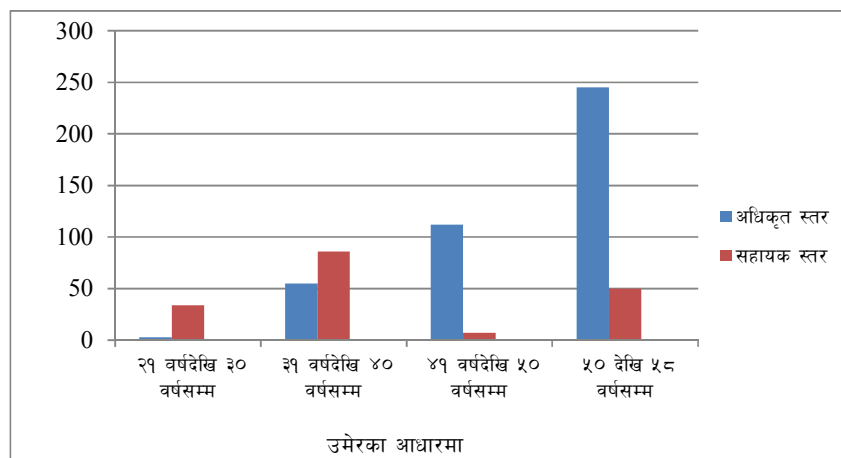
तालिका नं. २.३.१(क)

लिङ्ग	अधिकृत स्तर		सहायक स्तर		जम्मा	प्रतिशत
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	
पुरुष	२०३	४८.१	१२६	२९.८६	३२९	७७.९६
महिला	४२	९.९५	५१	१२.०९	९३	२२.०४
कुल जम्मा	२४५		१७७		४२२	१००

- (ख) उमेरको आधारमा: कोषमा २१ वर्ष पूरा गरी पुरुषको हकमा ३५ वर्ष र महिलाको हकमा ४० वर्ष ननाघेको व्यक्तिले सेवा प्रवेश गर्नसक्ने र उमेर ५८ वर्ष वा तोकिएको पदावधि पूरा भएपछि अवकाश पाउने व्यवस्था छ । उमेरको आधारमा कर्मचारीहरुको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका नं. २.३.१(ख)

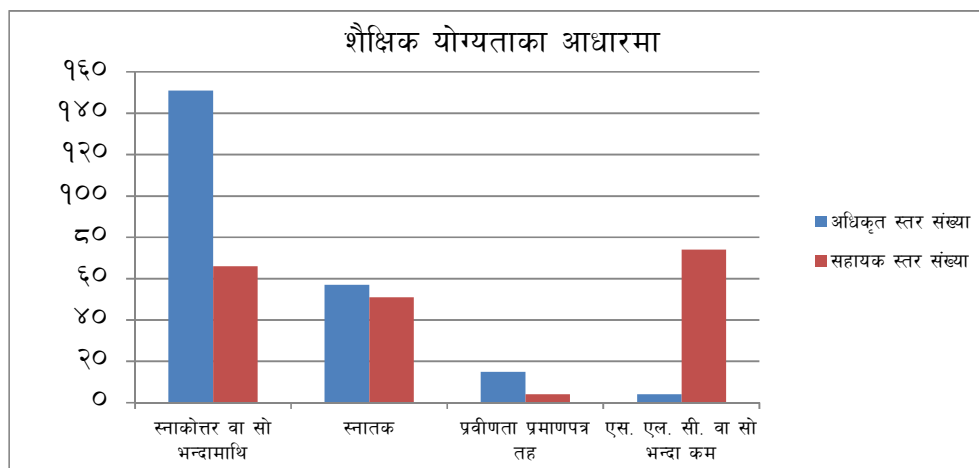
उमेर समूह	अधिकृत स्तर		सहायक स्तर		जम्मा	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
२१ वर्षदेखि ३० वर्षसम्म	३	०.७	३४	८.१	३७	८.८
३१ वर्षदेखि ४० वर्षसम्म	५५	१८	८६	२०	१६१	३८
४१ वर्षदेखि ५० वर्षसम्म	११२	१३	७	१.७	६२	१५
५० देखि ५८ वर्षसम्म	२४५	२७	५०	१२	१६२	३८
					४२२	१००

(ग) **शैक्षिक योग्यताको आधारमा:** कोषको सहायक स्तर, तह ५ को पदमा सेवा प्रवेश गर्न स्नातक तह र अधिकृत स्तर, तह ६ को पदमा सेवा प्रवेश गर्न स्नातकोत्तर तह वा सो सरहको शैक्षिक योग्यता भएको हुनु पर्ने व्यवस्था छ । साथै, विशेष योग्यताका आधारमा नियुक्त हुने कर्मचारीहरूको विशेष शैक्षिक योग्यता निर्धारण गरी सेवा प्रवेशको व्यवस्था गरिएको छ । शैक्षिक योग्यताका आधारमा कर्मचारीहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका नं. २.३.१(ग)

उपाधी	अधिकृत स्तर संख्या	सहायक स्तर संख्या	जम्मा
स्नाकोत्तर वा सो भन्दा माथि	१५१	६६	२१७
स्नातक	५७	५१	१०८
प्रवीणता प्रमाणपत्र तह	१५	४	१९
एस. एल. सी. वा सो भन्दा कम	४	७४	७८

२.३.२ तालिम तथा विकास: कोषका कर्मचारीहरूलाई समयानुकूल ज्ञान सीपमा दक्ष र प्रतिस्पर्धी बनाई कोषको उत्पादकत्व वृद्धि गर्न आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा २७४ कर्मचारीलाई स्वदेश र ७ कर्मचारीलाई विदेशमा गरी जम्मा २८१ कर्मचारीहरूलाई तालिम तथा सेमिनार, गोष्ठी, सभा-सम्मेलन, अवलोकन भ्रमण र अध्ययन भ्रमणमा सहभागी गराइएको छ ।

२.३.३ कर्मचारी कल्याणकारी गतिविधि: कोषले आफ्ना कर्मचारीहरूका लागि विभिन्न कल्याणकारी गतिविधिहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ । आफ्ना कर्मचारीको स्वास्थ्यप्रतिको संवेदनशीलतालाई दृष्टिगत गरी औषधि उपचार सुविधाको व्यवस्था गरेको छ । यसका साथै व्यक्तिगत दुर्घटना बीमा, काजकिरिया खर्च, प्रसूति तथा प्रसूति स्याहार खर्च, पोशाक खर्च, आन्तरिक पर्यटन भ्रमण खर्च आदि सुविधाहरू प्रदान गर्दै आएको छ । साथै, कर्मचारीहरूको सेवाकालीन आवश्यकतालाई दृष्टिगत गरी विभिन्न प्रकारका सापटी सुविधाहरू समेत प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

कर्मचारी सुविधाका विभिन्न शीर्षक अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १७ जना कर्मचारीले कडा रोग औषधि उपचार सुविधा, १९ जना कर्मचारीले काजक्रिया खर्च, २३ जना कर्मचारीले प्रसूति तथा प्रसूति स्याहार खर्च र १७८ जना कर्मचारीले आन्तरिक पर्यटन भ्रमणको सुविधा उपभोग गरेका छन् ।

२.३.४ मानव संसाधन लेखाङ्कन: कोषका मानव संसाधन लेखाङ्कनका लागि कर्मचारीहरूको व्यवहारजन्य आचरण जस्तै: बफादारिता, कौशल, उत्प्रेरणा तथा प्रभावकारी अन्तरक्रिया, सञ्चार र निर्णयको क्षमता जस्ता गुणहरूलाई मूल आधारका रूपमा लिइएको छ । मानव स्रोत व्यवस्थापन तथा विकास खर्चलाई मानव स्रोत पूँजी निर्माणमा गरिएको लगानीको रूपमा लिइएको छ ।

कोषका ४२२ कर्मचारीले करिब ६ लाख २८ हजार सञ्चयकर्तालाई सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा प्रति कर्मचारी आय रु ५ करोड ८२ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्रति कर्मचारी आय वृद्धि भई रु.६ करोड ५४ लाख पुगेको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा प्रति कर्मचारी खर्च रु.१४ लाख ७५ हजार रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्रति कर्मचारी खर्चमा वृद्धि भई रु.१७ लाख २६ हजार पुगेकोछ । त्यस्तै आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा मानव संसाधन विकास अन्तर्गत प्रति कर्मचारी औसत खर्च रु.४७ हजार भएकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सो खर्चमा कमी भई प्रति कर्मचारी औसत खर्च रु.२९ हजार भएको छ ।

२.४ संस्थागत सुशासन

कोषमा कार्यकुशलता अभिवृद्धि गरी सञ्चयकर्ताको अधिकतम हित सुनिश्चित गर्न, आर्थिक अनुशासन कायम गर्न, स्रोतको कुशल व्यवस्थापन गर्न, जोखिम न्यूनीकरण गर्न, मानव संसाधनको उचित व्यवस्थापन गर्न, सूचना प्रविधिको अधिकतम प्रयोग गर्न, सम्पत्ति व्यवस्थापन गर्न, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन र सञ्चयकर्ता सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता ल्याउन *कर्मचारी सञ्चय कोष, संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७१* कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

पारदर्शिता, जवाफदेहिता, कार्यक्षमता, प्रभावकारिता, निष्पक्षता र तटस्थता, सहकार्य र सहभागिता, नतिजा उन्मुख, सेवाको गुणस्तरमा निरन्तर सुधार जस्ता मूल्य मान्यताका आधारमा कोषका क्रियाकलाप सञ्चालन गरिएका छन् । कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ तथा कोषसँग सम्बन्धित प्रचलित कानूनमा उल्लिखित जिम्मेवारीका साथै कोषबाट सम्पादन हुने कार्य सम्बन्धी नीतिगत विषय कोषको सञ्चालक समितिको अधिनमा रहेको छ । सञ्चालक समितिले कोषका प्रशासकलाई र प्रशासकले अन्तर्गतका कर्मचारीलाई आवश्यक अधिकार प्रत्यायोजन तथा निर्देशन दिन सक्ने व्यवस्था रहेको छ । त्यस्तो निर्देशनको समयभित्रै पालना गर्नु सम्बन्धित कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

कोषको संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७१ मा भएका व्यवस्था लगायत प्रचलित कानून, नियम तथा निर्देशनहरु सबै पक्षबाट पालना हुने र वित्तीय स्वार्थ भएका क्रियाकलापमा संलग्न हुने तथा संस्थाको हित विपरीतका कार्य कसैले पनि गर्न गराउन नपाउने व्यवस्था सहितको आचार संहिता निर्माण गरिएको छ । कोषको सञ्चालक समिति तथा अन्य समिति उपसमितिको भूमिका तथा जिम्मेवारी स्पष्ट रूपमा व्यवस्था गरिएको छ । यसको साथै कोषका लागि वाध्यकारी कानूनी व्यवस्थाहरु तथा नेपाल सरकारका निर्देशनहरु कोषले पूर्ण रूपमा परिपालना गरेको छ ।

कर्मचारी सञ्चय कोष, संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७१ मा कोषसँग सम्बन्धित सबै पक्षहरुको आचार संहिता तथा सोको पालना सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ । कोषको काम कारवाहीको विषयमा सञ्चयकर्ता तथा सरोकारवालाहरुलाई नियमित रूपमा जानकारी दिन कोषको मानव संसाधन तथा आन्तरिक व्यवस्थापन विभागका प्रमुखलाई कोषको प्रवक्ता तोकिएको छ ।

कोषमा संस्थागत सुशासनका असल प्रचलनलाई प्रभावकारी रूपमा आत्मसात गर्न आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक लेखापरीक्षण, जोखिम व्यवस्थापन रणनीति लगायत सम्पत्ति तथा दायित्वको अध्ययन तथा विश्लेषण जस्ता विषयहरुमा कोषले आफ्ना क्रियाकलापहरुलाई केन्द्रित गर्दै आएको छ । कोषको आवश्यकता अनुरूप नयाँ नीति, नियम तथा कार्यविधिहरुको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिएको छ भने साविकका केही नीति, नियम, कार्यविधिहरुमा समसामयिक परिमार्जन तथा सुधार समेत गरिएको छ ।

कोषका कारोबार तथा वित्तीय विवरणहरुको त्रैमासिक रूपमा प्रकाशन गर्ने तथा लेखापरीक्षण समयमा नै सम्पन्न गरी नियमितरूपमा सार्वजनिक गर्दै आईरहेको छ । कोषले वित्तीय प्रतिवेदनलाई राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार बनाउने क्रममा नियमित सुधार गर्दै जाने नीति अनुरूप आर्थिक वर्ष २०७४/७५ देखिको वित्तीय विवरणलाई नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मापदण्ड (NFRS) अनुरूप तयार गरी आएको छ ।

२.५ व्यवसायिक मूल्य मान्यता तथा नैतिकता

कोष अग्रणी सामाजिक सुरक्षा प्रदायक संस्था भएकाले सञ्चयकर्तालाई विभिन्न प्रकारका सामाजिक सुरक्षा सुविधाहरू र वित्तीय सुविधाहरू प्रदान गर्दै आएको छ । सञ्चय कोष रकमको सुरक्षा गरी सामाजिक सुरक्षा सुविधाहरूको सुव्यवस्थापनद्वारा सञ्चयकर्तालाई अधिकतम सन्तुष्टि प्रदान गर्नु कोषको मूल लक्ष्य रहेको छ । सञ्चयकर्ताको आवश्यकता र अपेक्षा अनुरूप सञ्चयकर्तामुखी कार्य पद्धति अवलम्बन गर्नु र कोषको सेवा प्रवाह प्रणालीलाई मितव्ययी, पारदर्शी, सहभागितामूलक र उत्तरदायी बनाउनु सञ्चयकर्ता सेवा व्यवस्थापनको उद्देश्य रहेको छ ।

कोषले लिएका उद्देश्य प्राप्तिका लागि निष्पक्षता, तटस्थता, जवाफदेहिता, पारदर्शिता, सेवाको गुणस्तरमा निरन्तर सुधार, कार्यक्षमता र प्रभावकारिता, नतिजा उन्मुख, सहकार्य र सहभागिता जस्ता विषयहरूलाई आफ्नो व्यावसायिक मान्यताका रूपमा आत्मसात् गरेको छ । सेवा तथा कारोबारमा गुणस्तर कायम गर्ने कार्य भईरहेको छ । कोषका कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूलाई पेशागत निष्ठा, दक्षता, व्यावसायिकता र इमानदारिता जस्ता नैतिक मापदण्डका आधारमा व्यवस्थापन गरिएको छ ।

कोषबाट सञ्चयकर्तालाई बिना भेदभाव सेवा प्रदान गर्ने, आवश्यकता र अपेक्षा अनुकूलका सेवाहरू पहिचान गरी सेवा तथा सुविधा विस्तार गर्ने, सञ्चयकर्ता वडापत्रको व्यवस्था गर्ने, एकीकृत सेवा प्रवाह गर्ने, सेवा प्रक्रिया सरल र सहज बनाउने र सेवा प्रवाहमा नवीनतम प्रविधिको उपयोग गर्ने गरिएको छ । कोषले सम्पादन गरेको काम कारवाहीको गुणस्तर, प्रभावकारिता तथा त्यसमा हुन सक्ने त्रुटीको सम्बन्धमा गुनासो सुन्न गुनासो पेटिका र विद्युतीय माध्यमबाट सञ्चयकर्ताको सुझाव तथा गुनासाहरूको व्यवस्थापन गर्न Grievance Management System सञ्चालन गरिएको छ ।

कोषले नेपाल सरकार, अर्थमन्त्रालयबाट प्राप्त निर्देशन तथा कोषका कानूनी व्यवस्थाहरूको पूर्ण रूपमा अनुपालना गर्दै आएको छ । कोषका गतिविधिहरूलाई पारदर्शी रूपमा सञ्चालन गर्न तथा सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता ल्याउन कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नीति, नियम, निर्देशन तथा कार्यविधिहरूको सूची परिशिष्ट-१ मा समावेश गरिएको छ ।

२.६ सूचना प्रवाह प्रणाली

क) आन्तरिक सूचना प्रणाली

कोषले दैनिक रूपमा सञ्चालन गर्नुपर्ने कार्यहरूलाई प्रभावकारी ढंगले सम्पादन गर्न आन्तरिक सूचना प्रणालीको विकास गरेको छ । प्रत्येक शाखा, महाशाखा तथा विभाग र शाखा कार्यालयहरू बीच समन्वय गर्नुपर्ने विषय तथा सूचनाहरूको व्यवस्थापनका लागि आन्तरिक मेमो, ई-मेल तथा परिपत्र मार्फत सूचना प्रवाहको व्यवस्था मिलाईएको छ । यस्ता सूचनालाई थप प्रभावकारी रूपमा प्रवाह गर्न कोषको आन्तरिक विद्युतीय सञ्चार प्रविधि (Intranet) को प्रयोग गरिएको छ ।

ख) बाह्य सूचना प्रणाली

कोषबाट सम्पादित काम/कारवाहीहरूको सम्बन्धमा सञ्चयकर्ता एवम् सरोकारवालालाई पारदर्शी रूपमा सूचनाहरू प्रवाह गर्ने प्रभावकारी प्रणालीको विकास गरिएको छ । कोषले सञ्चयकर्ताको हिसाबको वार्षिक विवरण समयमा नै तयार गरी सञ्चयकर्ता समक्ष पुऱ्याउँदै आएको छ । कोषका गतिविधिहरू एवम् कोषले प्रदान गर्दै आएका सेवा सुविधाहरूको सूचना त्रैमासिकरूपमा News Letter प्रकाशनबाट, वार्षिक रूपमा कोष पत्रिका, भित्तेपात्रो, वार्षिक प्रतिवेदन, कोषका सेवा सुविधा सम्बन्धी बुकलेट, रेडियो जिंगल, टेलिभिजन कार्यक्रम, वृत्तचित्र तथा ब्रोसर प्रकाशन मार्फत साथै कोषको वेबसाईट: www.epfnepal.com.np मार्फत प्रवाह गर्दै आएको छ ।

कोषले सञ्चयकर्तालाई सेवा सुविधाहरुको जानकारी प्रभावकारी ढंगले प्रवाह गर्न समय समयमा कोष तथा सञ्चयकर्ता कार्यालय र सञ्चयकर्ता बीचमा अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ । सञ्चयकर्तालाई सूचना प्रवाह गर्न कोषले टेलीकोष, ई-सर्भिस, सञ्चयकर्ता SMS Service, Notice Board Service को समेत व्यवस्था गरेको छ ।

कोषको काम कारवाहीको विषयमा सञ्चयकर्ता तथा सरोकारवालालाई वा सार्वजनिक रुपमा आधिकारिक जानकारी प्रदान गर्न कोषले मानव संसाधन तथा आन्तरिक व्यवस्थापन विभागका विभागीय प्रमुखलाई प्रवक्ताको रुपमा तोकेको छ ।

२.७ संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व

कोषले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व वहन गर्ने क्रममा विभिन्न सामाजिक कार्यक्रमहरुमा समेत सहभागिता जनाउने गरेको छ । कोषले वार्षिकोत्सवको अवसरमा विभिन्न अतिरिक्त क्रियाकलापहरु र चेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ । कोषले विभिन्न संघ संस्थाहरु मार्फत सञ्चालन गरिने विविध प्रकारका कल्याणकारी कार्यक्रमहरुमा समेत आर्थिक सहयोग गर्दै आएको छ । साथै, कोषभित्र क्रियाशील कर्मचारी संगठनहरु मार्फत सञ्चालन गरिने विभिन्न सामाजिक क्रियाकलापहरु जस्तै: रक्तदान, ज्येष्ठ व्यक्तित्व सम्मान, शैक्षिक पुरस्कार वितरण कार्यक्रमहरुमा आर्थिक सहयोग गर्नुका साथै त्यस्ता कार्यक्रम सञ्चालनमा प्रोत्साहन र सहयोग समेत गर्दै आएको छ ।

२.८ जोखिम व्यवस्थापन

कर्मचारी सञ्चय कोषले जोखिम व्यवस्थापनको क्रियाकलापलाई संरचनात्मक रुपमा व्यवस्थित तवरले अघि बढाएको छ । कोषका कारोबारहरुमा निहित जोखिमहरुको पहिचान, विश्लेषण तथा मापन, अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्न **जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका (Risk Management Guidelines)**, २०७१ कार्यान्वयनमा छ । कोषको समग्र कारोबारका क्षेत्रहरुमा अन्तरनिहित सञ्चालन जोखिम, बजार जोखिम, तरलता जोखिम, परियोजना कर्जा जोखिम, सञ्चयकर्ता कर्जा जोखिम, सूचना प्रविधि जोखिम र स्थिर सम्पत्ति व्यवस्थापन जोखिमहरुको पहिचान, मापन, अनुगमन तथा नियन्त्रण तथा जोखिमहरुको व्यवस्थापन गर्ने पद्धतिको विकास गरिएको छ । बजारको व्याजदरमा हुने परिवर्तन, तरलताको माग र आपूर्तिको अवस्था, प्रविधिमा आउने परिवर्तन, ऐन, नीति नियममा गर्नुपर्ने परिवर्तन लगायत विभिन्न आन्तरिक तथा बाह्य कारणहरुले सिर्जना हुने जोखिम समेतको व्यवस्थापन गर्ने नीति लिएको छ ।

कोषको समग्र जोखिम व्यवस्थापनका साथै उपयुक्त आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको विकास तथा सुपरिवेक्षणका लागि जोखिम व्यवस्थापन समितिको व्यवस्था गरिएको छ । कोषको जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यलाई नियमित रुपमा व्यवस्थित गर्न छुट्टै संरचनाको आवश्यकता महशुस गरी योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको गठन गरिएको छ । यस विभागले जोखिम व्यवस्थापन समितिको सचिवालयका रुपमा समेत कार्य गर्दै आएको छ । कोषले सम्पादन गर्दै आएको कारोबारको प्रकृतिका आधारमा जोखिम व्यवस्थापनका देहायका सम्भाव्य क्षेत्रहरुको पहिचान एवम् कार्यान्वयन गर्दै आएको छ :

- (क) **तरलता जोखिम (Liquidity Risk):** कोषले सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकमलाई कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ ले निर्दिष्ट गरेको क्षेत्रमा कोषको लगानी नीति अनुरूप परिचालन गर्दै आएको छ । कोषले दैनिक कार्य सञ्चालन गर्न आवश्यक तरलता व्यवस्थापनका लागि कुल स्रोतको २.५० प्रतिशतसम्म नगद तथा बैंक मौज्दात रहने गरी विभिन्न वाणिज्य बैंकको मुद्दती निक्षेप र सरकारी सुरक्षण पत्रमा समेत लगानी गर्दै आएको छ ।
- (ख) **बजार जोखिम (Market Risk):** कोषले सम्पत्ति दायित्व संरचनाभित्र रही बजार जोखिमको पहिचान गर्ने, मापन गर्ने र व्यवस्थापन गर्ने परिपाटीलाई निरन्तरता दिएको छ । बजार जोखिम नियमित रुपमा परिवर्तन भईरहने हुँदा जोखिम व्यवस्थापन गर्ने विधि तथा प्रक्रियाहरु समेत समय समयमा आवश्यकता अनुरूप पुनरावलोकन गर्दै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७४/७५ देखि वित्तीय बजारमा

तरलताको समस्या सिर्जना भई व्याजदरमा सुधार आएकाले कोषले सञ्चयकर्तालाई प्रदान गर्ने व्याजदरमा समेत सकारात्मक प्रभाव परेको छ ।

- (ग) **सञ्चालन जोखिम (Operational Risk):** कोषको दैनिक कार्य प्रक्रियामा रहने कमी कमजोरी, मानवीय त्रुटी, आकस्मिक वा प्राकृतिक रुपमा हुने सञ्चालन जोखिमलाई व्यवस्थापन गर्न तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई सुदृढ बनाउन लेखापरीक्षण समिति तथा जोखिम व्यवस्थापन समितिको संरचनात्मक व्यवस्थाका अतिरिक्त कोषमा छुट्टै विभाग कायम गरी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई मजबुत गरिएको छ । वित्तीय प्रतिवेदनको अनुपालन र सोमा रहने जोखिमलाई न्यून गर्न कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ र ऐन अन्तर्गत बनेका नीति, नियम तथा कार्यविधिहरूमा समयानुकूल पुनरावलोकन गरिएको छ ।
- (घ) **कर्जा जोखिम (Credit Risk):** कोषले परियोजनाहरूको समुचित जोखिम विश्लेषण पश्चात् परियोजनामा लगानी गर्ने नीति लिएको छ । नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेका संस्थामा ऋण प्रवाह गर्दा नेपाल सरकारको जमानत लिई कर्जामा रहने जोखिमलाई समुचित व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ । साथै, कोषले मुद्दती निक्षेपमा लगानी गर्दा सम्बन्धित बैंकहरूको त्रैमासिक रुपमा प्रकाशित तथ्याङ्कको आधारमा Credit Rating गरी निहित जोखिम व्यवस्थापन तथा न्यूनीकरण गर्ने गरिएको छ ।
- (ङ) **सूचना प्रविधि सम्बन्धी जोखिम (IT Related Risk):** सूचना प्रविधिमा देखिने जोखिम न्यूनीकरण गर्न कोषमा विपद् व्यवस्थापन योजना, २०७१ कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ । यसबाट सूचना प्रविधिमा देखिने जोखिमको पहिचान, मापन, अनुगमन र आन्तरिक नियन्त्रण गर्ने परिपाटीको विकास भएको छ । कोषले यस सम्बन्धी जोखिम न्यूनीकरण गर्न सूचना प्रविधि नीति, २०७१ कार्यान्वयनमा ल्याएको र दीर्घकालीन रुपमा सम्पन्न गर्नुपर्ने जोखिम व्यवस्थापन कार्यका लागि दीर्घकालीन सूचना प्रविधि रणनीति कार्यान्वयन गरिएको छ । कोषको आफ्नो आधुनिक डाटा सेन्टर तयार गरी संचालनमा ल्याउने कार्य अगाडि बढाईएको छ ।
- (च) **सञ्चयकर्ता कर्जा जोखिम (Contributors Credit Risk):** कोषले सञ्चयकर्तालाई प्रदान गर्दै आएका विभिन्न कर्जा तथा सापटीहरूको जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न कर्जाको अनुगमन तथा नियन्त्रण प्रणालीको विकास गरिएको छ । वार्षिक रुपमा कर्जाको अवस्थाको पुनरावलोकन गर्नुका साथै धितोको नियमित रुपमा स्थलगत निरीक्षण समेत गर्ने परिपाटीको विकास गरिएको छ ।

२.९ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली

कोषको कारोबार एवम् लेखाङ्कनका सम्पूर्ण क्षेत्रमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारीरूपमा कार्यान्वयन गर्न महत्वपूर्ण आर्थिक कारोबार हुने क्षेत्रहरूमा निहित जोखिम पहिचान गरी प्राथमिकताका साथ नियन्त्रण र न्यूनीकरण गर्ने पद्धतिको विकास गरिएको छ ।

कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीमा सुधार गर्न तथा संस्थागत सुशासन सुनिश्चित गर्न नेपाल सरकारबाट स्वीकृत कर्मचारी सञ्चय कोष (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६८ मा कोषमा एक स्वतन्त्र लेखापरीक्षण समितिको व्यवस्था गरिएको छ । उक्त समिति अन्तर्गत रहेर स्वीकृत लेखापरीक्षण कार्ययोजना अनुरूप कोषको लेखापरीक्षण विभागले विभिन्न विभाग तथा शाखा कार्यालयहरूको कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्दै आएको छ । आन्तरिक लेखापरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउन बाह्य विज्ञहरूको संलग्नतामा कोषका कर्मचारी सामेल भई आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्ने प्रक्रिया अघि बढाईएको छ । साथै, स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रम अनुरूप आन्तरिक नियन्त्रणका लागि आर्थिक प्रशासन विभाग र योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग मार्फत सुपरिवेक्षणको व्यवस्था प्रभावकारी बनाउँदै लगेको छ ।

कोषको समग्र लेखाङ्कन प्रणालीमा सुधार गर्न आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी काम कारवाहीमा प्रभावकारिता ल्याउन बेरुजु फछ्यौट, मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समिति सक्रिय रहेको छ ।

कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई दिगो बनाउन लेखापरीक्षण गरिने क्षेत्र तथा शाखा, विभागको कारोबारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्दा देखिएका कमी कमजोरीहरूमा स्वतन्त्र रूपमा सुझाव सहितको प्रतिवेदन लेखापरीक्षण समितिमा पेश गर्ने गरिएको छ । फलस्वरूप कोषको कारोबारको लेखाङ्कनमा यस वर्ष समेत सुधार आएको छ ।

कोषले जोखिम व्यवस्थापनको लागि आन्तरिक नियन्त्रण तथा सुपरिवेक्षण प्रणालीको स्थापना गरेको छ । कोषमा विभिन्न विभाग/शाखाहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूको तहगत कार्य विवरणको साथै कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ । आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको प्रभावकारिताको लागि कोषका विभिन्न विभाग तथा शाखा कार्यालयहरूले सम्पादन गर्ने कामको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको मापदण्ड तथा कार्यविधि समेत व्यवस्था गरिएको छ । कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन तथा कोषको कार्यलाई सहज, सरल तथा जोखिम रहित तुल्याउन विभिन्न नियमावली, नीति तथा कार्यविधिहरू तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । यसको विस्तृत विवरण **परिशिष्ट-१** मा समावेश गरिएको छ ।

परिच्छेद - ३

कोषको आन्तरिक तथा बाह्य पक्षको विश्लेषण

३.१ कोषको आन्तरिक वातावरण

कोषको विद्यमान कानूनी व्यवस्था, सेवा प्रवाहमा निरन्तर स्तरोन्नति हुँदै गएको प्रविधि प्रयोग कर्मचारीहरूमा विकास भईरहेको व्यावसायिकता, सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापनसम्बन्धी अनुभव र निरन्तर वृद्धि भईरहेको आर्थिक स्रोतका कारण सामाजिक सुरक्षाका थप कार्यक्रमहरू लागू गर्न वा चालु रहेका कार्यक्रमहरूमा परिमार्जन गर्न सक्ने सम्भावना रहेको छ । कोष भित्र नियमित रूपमा नयाँ पुस्ताका कर्मचारीको प्रवेशले व्यवस्थापकीय कौशलको विकासको सम्भावना बढाएको छ । कोषका कृयाकलापहरूलाई नियमित, पारदर्शी एवम् प्रभावकारी बनाउन आन्तरिक नियम, निर्देशिका र कार्यविधिहरू कार्यान्वयन गरिएको छ ।

देशको अग्रणी सामाजिक सुरक्षण संस्थाको रूपमा स्थापित हुन कोषले नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय, सम्बन्धित अन्य सरकारी निकाय, रोजगारदाता, श्रम संगठनहरू एवम् नीति निर्मातासँग पर्याप्त सहकार्य गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । स्थानीय स्तरमा सेवा प्रवाह गर्न संघीय संरचना अनुरूप कोषले रूपान्तरित हुँदै जानु पर्ने, प्रविधिको प्रयोग मार्फत Virtual Service लाई बढावा दिँदै जानु पर्ने तथा सामाजिक सुरक्षाको संस्थागत विकास तथा सञ्चयकर्ताको अपेक्षा अनुरूपका योजना सञ्चालनका लागि थप प्रयास गर्न आवश्यक देखिएको छ ।

३.२ कोषको बाह्य वातावरण

अन्तरराष्ट्रिय मुद्रा कोषले विश्व अर्थतन्त्रमा सन् २०२० मा ३.३० प्रतिशतले गिरावट आएकोमा सन् २०२१ मा ६ प्रतिशत आर्थिक वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरेको छ । खासगरी विकसित तथा उदाउँदा अर्थतन्त्रहरूमा खोपको उपलब्धता, कोभिड-१९ को फैलावटको अवस्था, सरकारी राहत तथा पुनरोत्थान आदि कारणले यस्तो प्रक्षेपण गरिएको छ । नेपाल लगायत अन्य उदाउँदा तथा विकासशील एसियाली अर्थतन्त्रहरूले सन् २०२० मा १.१० प्रतिशतको गिरावट ब्यहोरेकोमा सन् २०२१ मा ४.५ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने प्रक्षेपण गरिएको छ ।

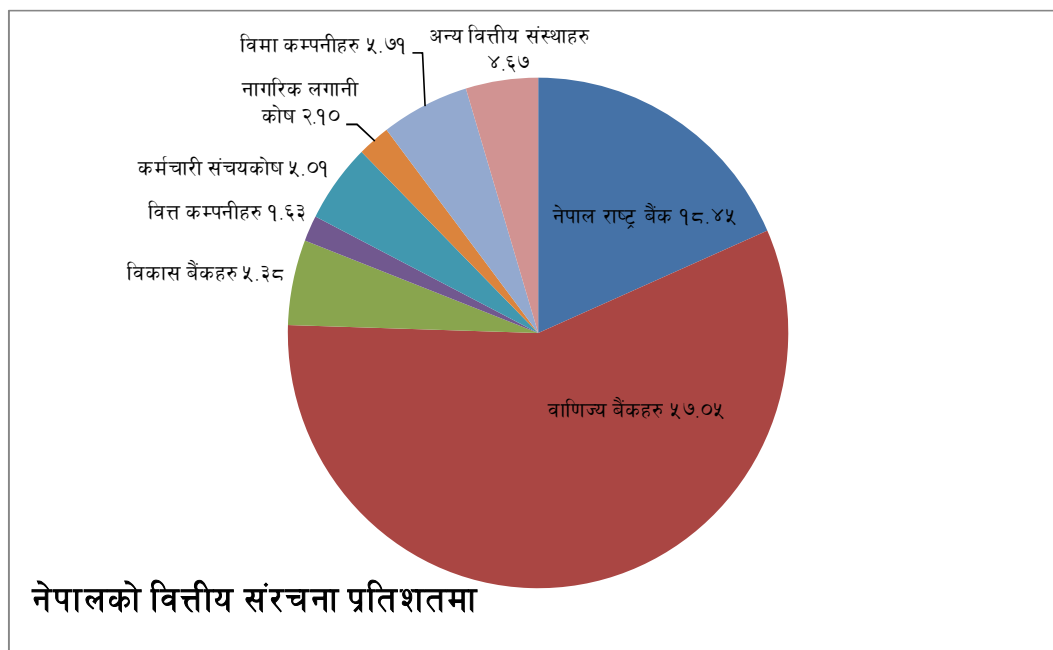
नेपालको आ.व. २०७६/७७ को आर्थिक सर्वेक्षण अनुसार आ.व. २०७६/७७ मा नेपालको अर्थतन्त्रमा २.१२ प्रतिशतले गिरावट आएको अनुमान रहेकोमा चालु आ.व. २०७७/७८ मा ४.०१ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिदर रहने प्रक्षेपण गरिएको तथा आ.व. २०७८/७९ को बजेट वक्तव्यमा सो आ.व. मा ६.५ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिदर प्राप्त गर्ने लक्ष्य रहेको छ । यसैगरी आ.व. २०७६/७७ मा उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर ६.२ प्रतिशत रहेकोमा चालु आ.व. २०७७/७८ को ९ महिनामा ३.४६ प्रतिशतको औसत मुद्रास्फीति रहेको छ । आगामी आ.व. २०७८/७९ मा मुद्रास्फीतिलाई ६.५ प्रतिशतमा सीमित गर्ने लक्ष्य राखिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कुल गार्हस्थ उत्पादनको अनुपातमा कुल राष्ट्रिय बचत ३२.६० प्रतिशत रहेकोमा आ.व. २०७७/७८ मा ३१.४० प्रतिशत रहने अनुमान छ । नेपाल राष्ट्र बैंकको समग्र अर्थतन्त्रको विवरण अनुसार आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विप्रेषण आप्रवाह रु.८७५.३० अर्ब रहेकोमा चालु आ.व. २०७७/७८ को चैत्र महिनासम्ममा यस्तो रकममा १६.५१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.७२९.०२ अर्ब प्राप्त भएको छ । चालु आ.व. को ९ महिनामा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको निक्षेपमा २३.०२ प्रतिशतले वृद्धि भई कुल निक्षेप रकम रु.४,३६४.४० अर्ब पुगेको छ भने निजी क्षेत्रमा प्रवाह भएको कर्जामा २३.०५ प्रतिशतले वृद्धि भई कुल कर्जा रकम रु.३,९३३.४० अर्ब पुगेको छ । यसैगरी आ.व. २०७६/७७ को ९ महिनामा वाणिज्य बैंकहरूले निक्षेपमा प्रदान गर्ने भारित औसत ब्याजदर ६.७४ प्रतिशत रहेकोमा चालु आ.व. २०७७/७८ को सोही अवधिमा ४.७९ प्रतिशत रहेको छ । यसरी वाणिज्य बैंकहरूले निक्षेपमा प्रदान गर्ने ब्याजदरमा १.९५ प्रतिशतले कमी आएको देखिन्छ ।

चालु आ.व. को उत्तरार्धमा आएको कोभिड-१९ को दोस्रो लहरले नेपालमा संक्रमण तथा मृत्युदर निकै बढाएको छ र देशव्यापि रूपमा निषेधाज्ञा जारी रहेको अवस्था छ । खोप पर्याप्त मात्रामा उपलब्ध हुन सकेको छैन । विश्व स्वास्थ्य संगठनको कोभ्याक्स कार्यक्रम अन्तर्गतको खोपको उपलब्धता पनि सुनिश्चित भईसकेको छैन । यसरी कोभिड-१९ बाट नेपाली अर्थतन्त्र अभै पनि प्रभावित हुने देखिन्छ । यस्तो परिस्थितिमा देशमा थप लगानी भई आर्थिक गतिविधिले तीव्र गति लिने सम्बन्धमा दृष्य स्पष्ट हुन नसकेको अवस्थामा कोषको दीर्घकालीन स्रोत सुरक्षित तथा प्रतिफलयुक्त क्षेत्रमा लगानी गर्न चुनौतिपूर्ण हुने देखिन्छ । साथै भएका परियोजना कर्जा लगानीहरुबाट कर्जाको साँवा तथा ब्याज प्राप्त गर्न समेत कठिन हुने देखिन्छ ।

कोषले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सञ्चयकर्ताको मासिक बचतका रूपमा सङ्कलन गरेको रु.३८ अर्ब ३८ करोड रकम देशका विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले सङ्कलन गरेको वार्षिक निक्षेप रकमको करिब ६.६६ प्रतिशत रहेको छ । यसबाट देशको वित्तीय स्रोत सङ्कलनमा कोषको भूमिका महत्वपूर्ण देखिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कोषको कुल स्रोत रु ३ खर्ब ८७ अर्ब र कुल कर्जा तथा लगानी रु. ३ खर्ब ८३ अर्ब रहेको छ । कोषको उक्त कुल स्रोत र कर्जा देशको बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको कुल निक्षेप परिचालन र कुल प्रवाहित कर्जाको क्रमशः १०.०७ र ११.९२ प्रतिशत रहेको छ । कोषको कुल स्रोतलाई मुलुकको अर्थतन्त्रको आकार र वित्तीय संरचनामा रहेको सम्पत्तिको मात्रासँग तुलना गर्दा क्रमशः करिब १०.२७ र ५.०५ प्रतिशत रहेको छ । विगत ५ वर्षको कोषको कुल स्रोत/सम्पत्ति मुलुकको अर्थतन्त्रको आकार र वित्तीय संरचनामा रहेको सम्पत्तिको मात्रासँगको तुलना तथा मुलुकको आ.व. २०७६/७७ को वित्तीय संरचना देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं.३.२

आर्थिक वर्ष	कोषको कुल सम्पत्ति रु करोडमा	वित्तीय प्रणालीको कुल सम्पत्ति रु करोडमा	कुल ग्राहस्थ उत्पादन रु करोडमा	वित्तीय प्रणालीको कुल सम्पत्तिमा कोषको सम्पत्ति प्रतिशतमा	कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा कोषको सम्पत्ति प्रतिशतमा
२०७२/७३	२४,४८६	४१५,७६९	२२५,३१६	५.८९	१०.८७
२०७३/७४	२७,५०३	४७०,८२८	२६७,४४९	५.८४	१०.२८
२०७४/७५	३१,२०१	५६०,१४४	३०३,१०३	५.५७	१०.२९
२०७५/७६	३४,२४०	६३६,५७६	३४६,४३२	५.३८	९.८८
२०७६/७७	३८,६८१	७६५,९२६	३७६,७०४	५.०५	१०.२७

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक वार्षिक प्रतिवेदनहरू

मुलुकको वित्तीय बजारमा समय समयमा देखिएका उतार चढाव, सानो आकारको पूँजी बजार, लगानीमैत्री वातावरणको कमीको कारण कोषको दीर्घकालीन वित्तीय स्रोतको प्रभावकारी व्यवस्थापन गरी सञ्चयकर्तालाई उचित प्रतिफल दिने विषय विगतमा निकै चुनौतिपूर्ण रह्यो । यसको परिणाम स्वरूप सहजरूपमा प्रवाह हुने सञ्चयकर्ता सापटीको अंश बढ्दै गयो । उत्पादनशील एवम् पूर्वाधार विकासको क्षेत्रमा लगानी विस्तार गर्ने कार्यमा भने सन्तोषजनक प्रगति हुन सकेन ।

चुक्ता पूँजीको वृद्धिसँगै बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको लगानी गर्ने क्षमता वृद्धि भएको, पूर्वाधार विकास बैंक स्थापना भई सञ्चालनमा रहेको तथा अन्य संस्थागत लगानीकर्ताहरूको समेत लगानी गर्ने क्षमता वृद्धि हुँदै गएको छ । देश आर्थिक समृद्धितर्फ उन्मुख भईरहेको र नेपाललाई अति कम विकसित मुलुकबाट विकासशील मुलुकमा स्तरोन्नति गर्न र सन् २०३० सम्ममा दिगो विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्न ठूलो परिमाणमा वित्तीय स्रोतसाधनको आवश्यकता पर्ने भएकाले भविष्यमा दीर्घकालीन बचतको प्रवर्द्धन र लगानीका अवसरहरू वृद्धि हुने सम्भावना रहेको छ ।

नेपाल सरकारले योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४ बमोजिम निजी तथा अनौपचारिक क्षेत्रमा कार्यरत कामदार तथा कर्मचारीहरूको लागि योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा योजना सामाजिक सुरक्षा कोष मार्फत सञ्चालन गर्ने गरी २०७६ श्रावण महिनादेखि अनिवार्य गरेकाले सोही मितिदेखि कोषले निजी क्षेत्रका सञ्चयकर्तालाई आवद्ध गर्ने प्रक्रिया बन्द गरेको छ । यसले कोषको कार्यक्षेत्र सार्वजनिक क्षेत्रतर्फ सीमित हुन गई दीर्घकालीन स्रोत परिचालनमा असर गरेको छ । तथापि नेपाल सरकारले निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ बमोजिम २०७६ साउन १ गतेदेखि नियुक्त हुने राष्ट्रसेवक कर्मचारीका लागि योगदानमा आधारित निवृत्तभरण प्रणाली लागू गरी कोषलाई उक्त योजना सञ्चालनको जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ । कोषले उक्त प्रणाली कार्यान्वयन गर्न शुरु गरिसकेकाले स्रोत परिचालनमा थप सहयोग पुग्ने देखिन्छ ।

३.३. कोषको सवल पक्ष, दुर्बल पक्ष एवम् अवसर र चुनौतीको विश्लेषण

कोषको भावी रणनीति, दीर्घकालीन लक्ष्य, अवकाश कोष तथा सामाजिक सुरक्षाको व्यवस्थापन सम्बन्धी नेपाल सरकारका मौजुदा नीतिगत व्यवस्था, कोषको वर्तमान व्यावसायिक, वित्तीय एवम् सांगठनिक अवस्था, एवम् आन्तरिक तथा बाह्य वातावरण समेतको आधारमा कोषका सवल पक्ष, दुर्बल पक्ष एवम् अवसर र चुनौतीलाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

(क) सवल पक्ष(Strength)

सवल पक्ष	माध्यम	परिदृश्य
- कोषको दायरा र कार्यक्षेत्रमा व्यापक सुधार, - कानूनबाट कोषको स्रोतको निरन्तरताको प्रत्याभूतिका कारण प्रत्येक वर्ष स्रोतमा वृद्धिको सुनिश्चितता, - कानूनले सञ्चित कोष रकममा सुरक्षाको प्रत्याभूति, - अवकाश कोषको रुपमा कोषको आयमा आयकर नलाग्ने व्यवस्था, - आवास परियोजनाको लागि जग्गाको हदबन्दी नलाग्ने सुनिश्चितता, - सामाजिक सुरक्षाका क्षेत्रमा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा सहकार्य, - आधुनिक सूचना प्रविधिको प्रभावकारी उपयोगको संरचना, - कोषरहित दायित्व (Non Funded Liabilities) नरहेको, - मितव्ययी कार्य प्रणाली र छरितो संगठन, - नियमित रुपमा लेखापरीक्षण सम्पन्न तथा वित्तीय अनुशासन र जवाफदेहिता कायम, - संघीय संरचना अनुरूप कार्यालय सञ्चालन, - समान प्रकृतिका अन्य निकायहरुले प्रदान गर्ने सुविधा तथा प्रतिफल दर भन्दा कोषले सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरेको सुविधा तथा प्रतिफल दर उच्च रहेको, - नेपाल सरकारले लागू गरेको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण योजना कार्यान्वयनको लागि कोषलाई जिम्मेवारी प्रदान भई कोषले कार्य सञ्चालन गरिसकेको ।	- सम्भावित दायरा विस्तारका लागि नयाँ योजना सञ्चालन, - प्रभावकारी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, स्पष्ट नीति, निर्देशिका, कार्य प्रक्रियाको सुनिश्चितता, - अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका प्रचलित मार्गदर्शनको पालना - सुरक्षा र प्रतिफलको प्रत्याभूति गर्दै नेपाल सरकारको सहयोगमा राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त परियोजनामा दीर्घकालीन पूँजी परिचालन - दिशो सामाजिक सुरक्षा योजना सञ्चालन, - निरन्तर सञ्चयकर्ताको उच्च सुविधा तथा प्रतिफल कायम, - निवृत्तभरण योजनाको कुशल व्यवस्थापन,	- दायरा तथा कार्यक्षेत्र विस्तार, - नयाँ योजना सञ्चालन, - कुल स्रोतमा निरन्तर वृद्धि, - दीर्घकालीन तथा राष्ट्रिय महत्त्वका परियोजनामा स्रोतको उपयोग, - अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन अनुरूप प्रभावकारी सेवा प्रवाह तथा स्रोत परिचालन, - स्वस्थ तथा प्रविधि मैत्री वित्तीय संस्था, - उच्च सेवा सुविधा तथा प्रतिफलको निरन्तर व्यवस्था, - निवृत्तभरण योजना व्यवस्थापनको स्थायी जिम्मेवारी,

(ख) दुर्बल पक्ष(Weaknesses)

दुर्बल पक्ष

- सेवा प्रवाहमा प्रविधिको उच्चतम उपयोग हुन नसक्नु,
- कर्मचारीमा व्यवसायिक एवम् प्राविधिक ज्ञान र व्यवस्थापकीय सीपको अपर्याप्तता तथा विशिष्टीकृत सेवाहरूमा विशिष्टीकृत कर्मचारी रहने व्यवस्थाको अभाव,
- कर्मचारीको सुविधालाई कार्य सम्पादन र कोषको मुनाफासँग आवद्ध गर्न नसक्नु,
- सञ्चयकर्ताको अपेक्षा अनुरूप सेवाको गुणस्तरीयता कायम गर्नकठिनाई, कोषको सेवा सुविधामा समान पहुँच कायम गर्न नसकिएको,
- सञ्चयकर्ता सापटीको मात्रा बढ्दै गएकोले जोखिम वृद्धि हुँदै गएको,
- कोषको स्वामित्वमा रहेका भवन तथा जग्गाहरूको व्यावसायिक उपयोग गर्न नसकिएको,
- कमजोर सूचना तथा अनुगमन प्रणाली,
- उद्देश्य अनुरूप क्षेत्रहरूमा लगानी प्रवाह गर्न नसकिएको ।

माध्यम

- कोषका विद्यमान नीति, ऐन तथा कानून निर्माण तथा संशोधन
- सञ्चयकर्ता मैत्री सेवा प्रवाह प्रक्रियाको व्यवस्था,
- आधुनिक बैकिङ्ग प्रणाली र सूचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोग,
- मानवस्रोत व्यवस्थापन नीति तथा योजना कार्यान्वयन,
- जोखिम व्यवस्थापन/न्यूनीकरण का लागि संयन्त्रको प्रभावकारी परिचालन,
- सामाजिक सुरक्षा योजनाको अध्ययन, अनुसन्धान मार्फत योजना विकास
- जग्गा तथा भवन उपयोग नीति कार्यान्वयन,
- कुल लगानी र सञ्चयकर्ता सापटीको सीमा कायम,

परिदृश्य

- नीति तथा कानून निर्माण तथा परिमार्जन,
- कर्मचारीको उत्पादकत्वमा वृद्धि
- सेवाको गुणस्तरमा वृद्धि तथा प्रविधिमा आधारित सेवा प्रवाह,
- निर्णय प्रक्रियामा प्रभावकारिता,
- सञ्चयकर्तालाई अधिकतम सन्तुष्टि प्रदान,
- नियन्त्रित जोखिम प्रणाली,

(ग) अवसर(Opportunities)

अवसर

- संघीय संरचना अनुरूप मुलुकको आर्थिक तथा पूर्वाधार विकासका लागि ठूलो परिमाणको आन्तरिक वित्तीय स्रोतको माग हुने सम्भावना रहेको,
- सामाजिक सुरक्षाको क्षेत्रमा आएको विकास एवम् विस्तार अनुरूप कोषलाई क्रमशः मुलुकको सार्वजनिक क्षेत्रमा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीहरुको एकीकृत सामाजिक सुरक्षा संस्थाको रुपमा विकास गर्न सकिने,
- वित्तीय बजारमा कोषले नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्न सक्ने तथा पूँजी बजारको विकासमा सकारात्मक योगदान दिन सक्ने,
- पूर्वाधार विकास एवम् जलविद्युतसँग सम्बन्धित थप परियोजनाहरुका साथै तीनवटै तहका सरकार तथा अन्य संस्थागत लगानीकर्ताको सहकार्यमा उचित परियोजनाहरुमा कोषको स्रोत परिचालन गर्न सकिने सम्भावना रहेको,
- निवृत्तभरण कोष समेतबाट संकलित स्रोत मार्फत दीर्घकालीन आयोजना सञ्चालनको लागि अधि बढ्न सकिने आधार रहेको ।

माध्यम

- कोषका विद्यमान नीति, ऐन तथा कानून निर्माण,संशोधन तथा एकीकरण,
- विभिन्न योजनाका लागि अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजनाको तयारी तथा कार्यान्वयन,
- वित्तीय तथा पूँजी बजारको क्षेत्रमा थप लगानी,
- जोखिम न्यूनीकरण उपायहरुको अवलम्बन
- स्रोत परिचालनमा तीनै तहका सरकार, लगानी बोर्ड तथा अन्य संस्थागत लगानीकर्ता सँग समन्वय,
- अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका प्रचलित मार्गदर्शनको पालना,

परिदृश्य

- विभिन्न योजना विकास तथा कार्यक्रम सञ्चालन,
- तीनै तहका सरकार तथा अन्य निकायसँग दिगो सम्बन्ध विकास,
- दीर्घकालीन तथा राष्ट्रिय महत्वका परियोजनामा स्रोतको उपयोग,
- पूँजी बजारको क्षेत्रमा कोषको बलियो उपस्थिति,
- आवश्यक नीति तथा कानून निर्माण तथा परिमार्जन,
- वित्तीय तथा सार्वजनिक क्षेत्रका कर्मचारीको सामाजिक सुरक्षाका क्षेत्रमा नेतृत्वदायी संस्थाका रुपमा स्थापना,

(घ) चुनौती(Threats)

चुनौती

- अन्य सामाजिक सुरक्षा योजना कार्यान्वयनका लागि विभिन्न निकायको स्थापनाका कारण प्रतिस्पर्धात्मक सक्षमता कायम राख्न कोषको संस्थागत क्षमताको विकास गर्नु,
- लगानी मैत्री वातावरणको अभाव हुनु,
- व्याजदरको अस्थिरता र उच्च मुद्रास्फीति दर कायम रहेका कारण सकारात्मक प्रतिफल कायम गर्नु,
- आर्थिक वृद्धिका साथ साथै मध्यमस्तरका व्यक्तिहरुको संख्या तथा खर्च गर्न सक्ने सामर्थ्य बढ्दै जाने हुँदा मुद्रास्फीतिदर उच्च रहने भएकाले सकारात्मक प्रतिफल कायम गर्नु,
- कोषको कुल लगानीको ७५ प्रतिशत भन्दा बढी रकम अनुत्पादनशील क्षेत्रमा प्रवाह भइरहेको सन्दर्भमा दीर्घकालीन तथा राष्ट्रिय महत्वका परियोजनामा राष्ट्रिय नीतिको अभावमा स्रोत परिचालन गर्नु,

माध्यम

- सञ्चयकर्तालाई उचित प्रतिफल र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह र नयाँ योजना कार्यान्वयन,
- गुनासा व्यवस्थापनका लागि उचित संयन्त्रको निर्माण र कार्यन्वयन,
- सरकारी नियमनकारी संयन्त्र निर्माणमा सहयोग,
- कोषलाई सार्वजनिक क्षेत्रका कर्मचारीको एकीकृत सामाजिक सुरक्षण संस्थाको रूपमा स्थापित गर्ने,
- कोषको स्रोतलाई मुलुकको पूर्वाधार विकास तथा पूँजी बजारको विकासमा परिचालन,

परिदृश्य

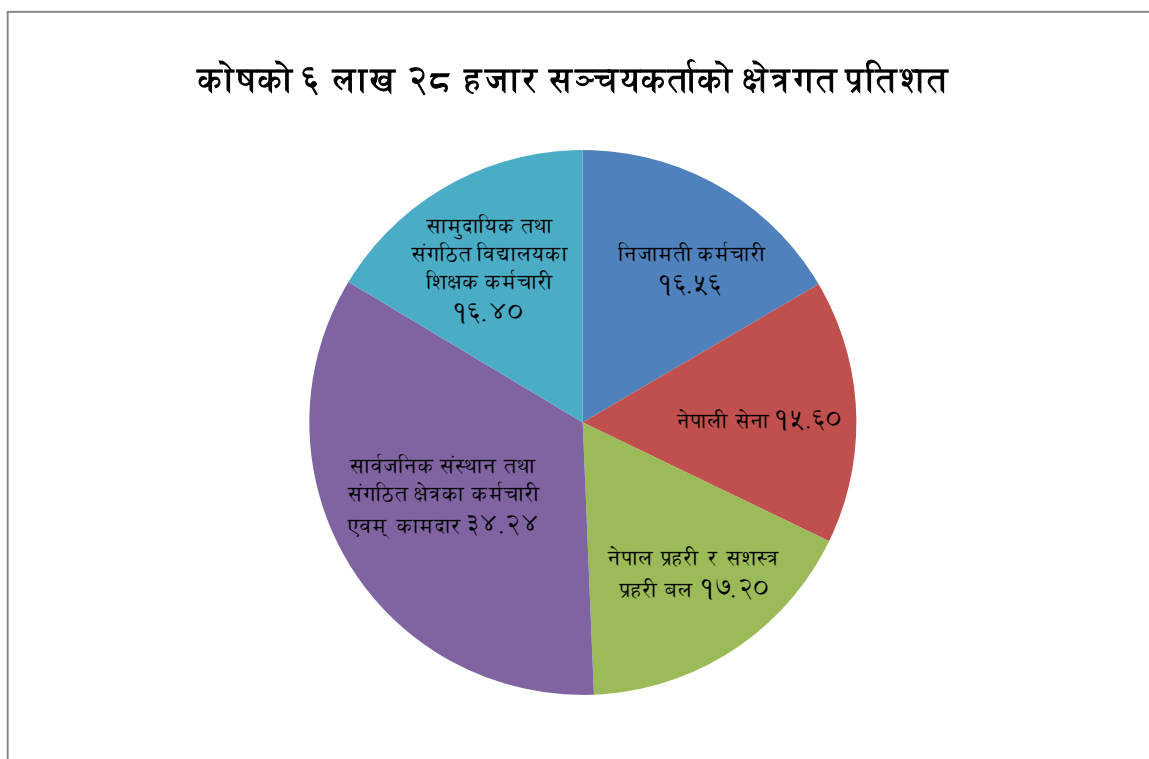
- प्रतिफल तथा सेवा प्रवाहका आधारमा सञ्चयकर्तालाई निरन्तर उच्च सन्तुष्टि प्रदान,
- कोषको व्याजदर मुद्रास्फीति दर भन्दा निरन्तर बढी
- कोष सार्वजनिक क्षेत्रको एकीकृत सामाजिक सुरक्षण संस्था,
- कोष मुलुकको दीर्घकालीन पूँजीको बलियो आपूर्तिकर्ता,

परिच्छेद - ४

कोषको मुख्य कारोबार

४.१ सञ्चयकर्ताको आवद्धता

कोषमा आ.व. २०७६/७७ सम्ममा विभिन्न क्षेत्रबाट करिव ६ लाख २८ हजार सञ्चयकर्ता कर्मचारी आवद्ध रहेका छन् । यस्तो संख्या गत वर्ष करिव ६ लाख २७ हजार रहेको थियो । यसरी सञ्चयकर्ता संख्यामा औसत करिव ०.१६ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । कुल सञ्चयकर्ता मध्ये निजामती तर्फ १६.५६ प्रतिशत, नेपाली सेनातर्फ १५.६० प्रतिशत, नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरीतर्फ १७.२० प्रतिशत, सार्वजनिक संस्थान र संगठित क्षेत्रतर्फ ३४.२४ प्रतिशत र सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयतर्फ १६.४० प्रतिशत सञ्चयकर्ता रहेका छन् ।

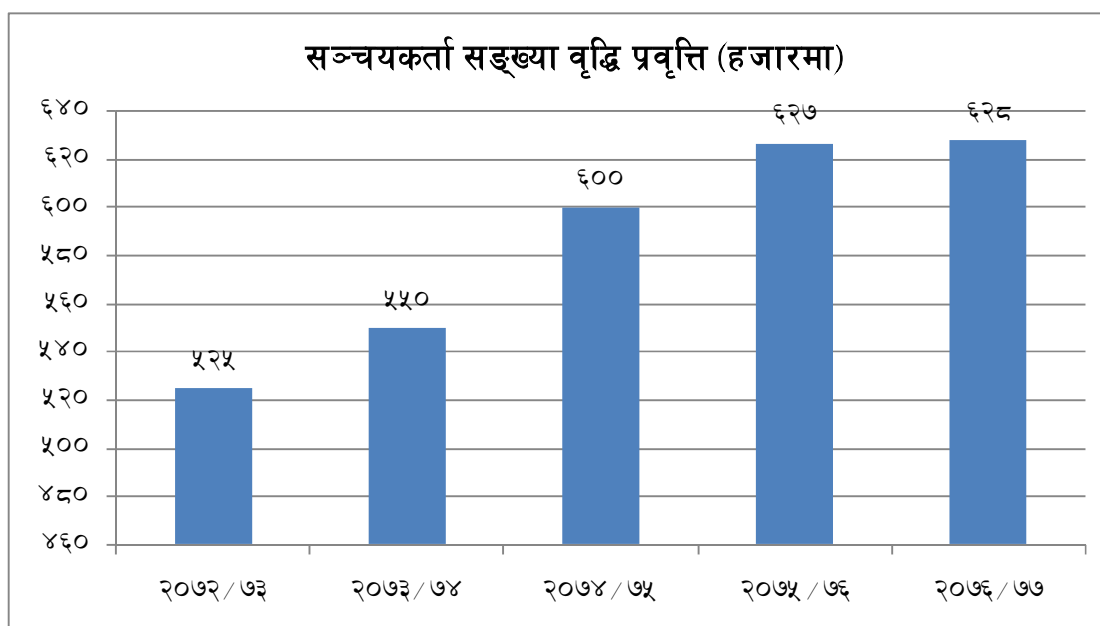
४.२ सञ्चयकर्ता वृद्धिको प्रवृत्ति

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कोषमा सञ्चयकर्ताको संख्या ६ लाख २८ हजार पुगेको छ । गत वर्ष यो संख्या करिव ६ लाख २७ हजार रहेको थियो । विगत पाँच वर्षको तथ्याङ्कका आधारमा सञ्चयकर्ताको औसत वार्षिक वृद्धिदर ५.१३ प्रतिशत रहेको छ । योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कोष सञ्चालनमा आएसँगै निजी क्षेत्रका सञ्चयकर्ता सो कोषमा आवद्ध हुने भएकाले विगतको तुलनामा आ.व. २०७६/७७ मा सञ्चयकर्ताको संख्यामा उल्लेख्य वृद्धि भएको छैन ।

कोषको विगत पाँच वर्षको सञ्चयकर्ता संख्या र वृद्धि प्रतिशत देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.४.२

आर्थिक वर्ष	सङ्ख्या (हजारमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७२/७३	५२५	७.१४
२०७३/७४	५५०	४.७६
२०७४/७५	६००	९.०९
२०७५/७६	६२७	४.५०
२०७६/७७	६२८	०.१६

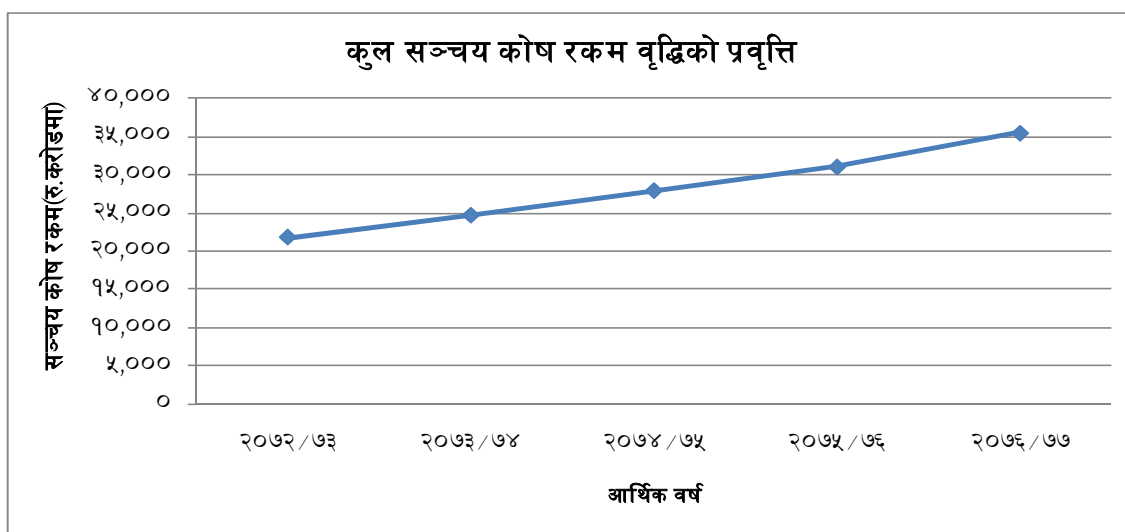

४.३ सञ्चयकोष रकम वृद्धिको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कोषमा सञ्चयकर्ताको कुल रकम रु.३५४ अर्ब ४० करोड ८१ लाख रहेको छ । विगत पाँच वर्षको तथ्याङ्कका आधारमा कुल कोष रकममा औसत वार्षिक वृद्धि रु.३३ अर्ब ३७ करोड (१३.५८ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ । कोषको विगत ५ वर्षको सञ्चयकर्ताको कोष रकम, वृद्धि रकम तथा प्रतिशत देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.४.३

आर्थिक वर्ष	कुल सञ्चय कोष रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७२/७३	२१,७६०.५८	३,००४.०५	१६.०२
२०७३/७४	२४,६५३.४४	२,८९२.८६	१३.२९
२०७४/७५	२७,८७५.३०	३,२२१.८६	१३.०७
२०७५/७६	३०,९८४.८४	३,१०९.५३	११.१६
२०७६/७७	३५,४४०.८१	४,४५५.९७	१४.३८

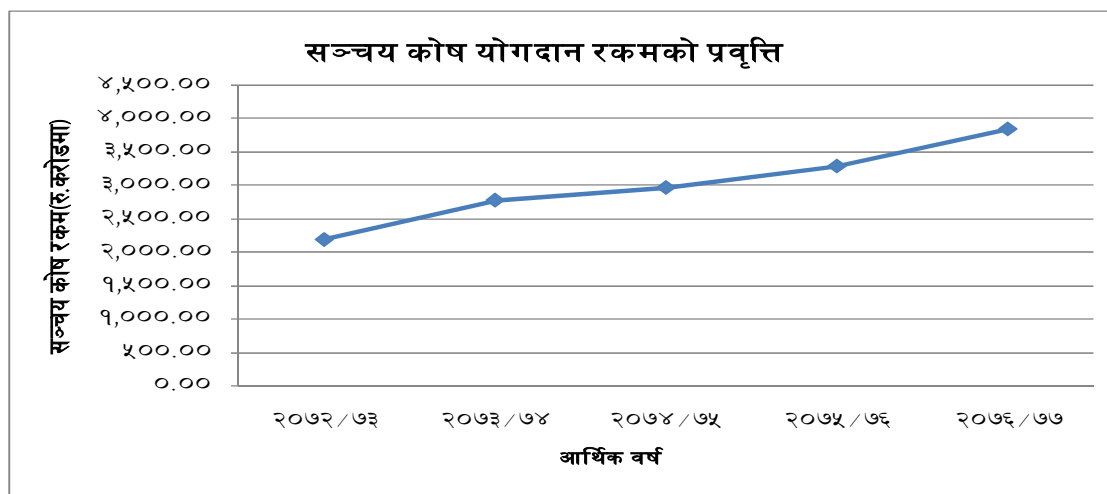

४.४ वार्षिक सञ्चय कोष योगदानको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सञ्चयकर्ता कार्यालयबाट सञ्चय कोष वापत कट्टी भई सञ्चय कोषमा जम्मा भएको रकम रु. ३८ अर्ब ३७ करोड ७७ लाख रहेको छ । कोष योगदानको रकम कुनै आर्थिक वर्षमा बढी दरमा वृद्धि भएको छ, भने कुनै आर्थिक वर्षमा कम दरले बढेको देखिन्छ । विगत पाँच वर्षको तथ्याङ्कका आधारमा सञ्चय कोषको औसत वार्षिक योगदान रु ३० अर्ब १० करोड ६८ लाख र औसत वार्षिक योगदान वृद्धिदर १३.८० प्रतिशत रहेको छ । कोषको विगत पाँच वर्षको योगदान रकम र सोको वृद्धिदर देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.४.४

आर्थिक वर्ष	कोष संकलन रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७२/७३	२,१८८.७९	७.७२
२०७३/७४	२,७७७.११	२६.८८
२०७४/७५	२,९६५.२१	६.७७
२०७५/७६	३,२८४.५४	१०.७७
२०७६/७७	३,८३७.७७	१६.८४

४.५ वार्षिक निवृत्तभरण कोष योगदानको अवस्था

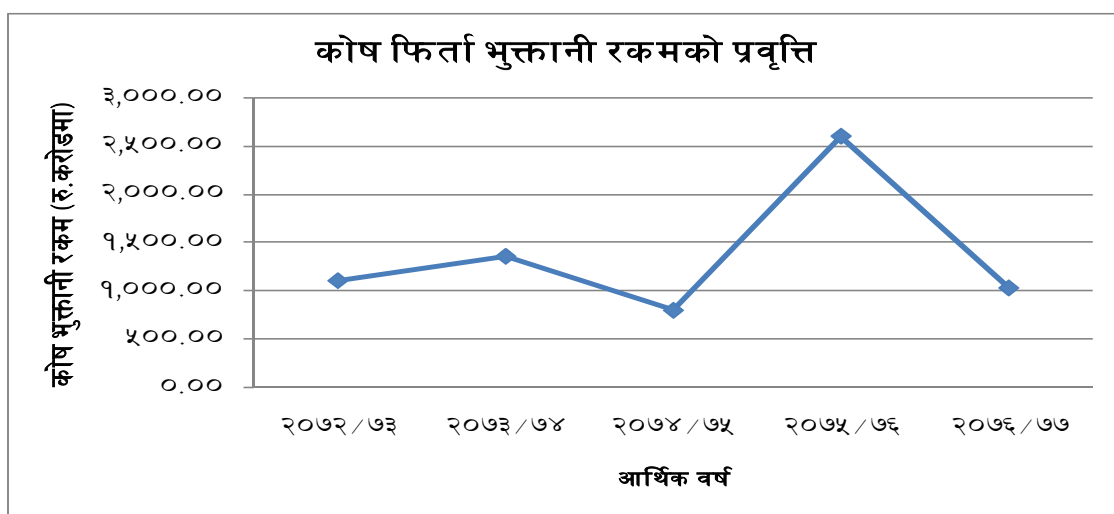
आफ्नो स्थापना कालदेखि सञ्चय कोष योगदानको मात्र व्यवस्थापन गर्दै आएको कर्मचारी सञ्चय कोषले निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ जारी भएपछि योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोषको व्यवस्थापन गर्न शुरु गरेको छ । जस अन्तर्गत नेपाल सरकारको निजामती सेवा, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल र नेपाल विशेष सेवा अन्तर्गत वि.सं. २०७६ साउनदेखि नयाँ नियुक्त भएका कर्मचारीहरुको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण योजनाको कार्यान्वयन पर्दछ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सञ्चयकर्ता कार्यालयबाट निवृत्तभरण कोष वापत कट्टी भई निवृत्तभरण कोषमा जम्मा भएको रकम रु. ४८ करोड ९ लाख रहेको छ ।

४.६ वार्षिक सञ्चय कोष फिर्ता भुक्तानीको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कोषबाट सञ्चयकर्तालाई रु. १० अर्ब ४० करोड ४ लाख फिर्ता भुक्तानी गरिएको छ । विगत पाँच वर्षको तथ्याङ्कका आधारमा कोष रकम फिर्ता भुक्तानी औसत वार्षिक रु. १३ अर्ब ८६ करोड ६४ लाख र कोष फिर्ता भुक्तानी रकममा औसत वार्षिक वृद्धिदर ३१.३६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । कोषको विगत ५ वर्षको सञ्चयकर्ताको कोष रकम फिर्ता भुक्तानी तथा सोको वृद्धिदर देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.४.६

आर्थिक वर्ष	कोष फिर्ता भुक्तानी रकम (रु.करोडमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७२/७३	१,११४.५९	१३.३५
२०७३/७४	१,३६४.९४	२२.४६
२०७४/७५	८०९.३२	(४०.७१)
२०७५/७६	२,६०४.३१	२२१.७९
२०७६/७७	१,०४०.०४	(६०.०६)

परिच्छेद - ५

सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरिएको सेवा तथा सुविधाहरू

५.१ वित्तीय प्रतिफल

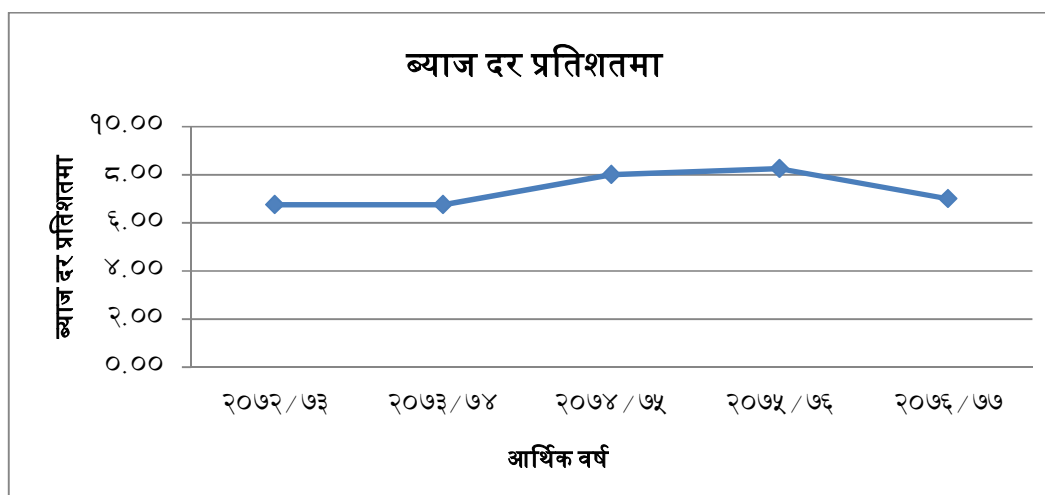
कोषले सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकममा वार्षिक रुपमा निश्चित दरले ब्याज र मुनाफा उपलब्ध गराउँदै आएको छ । साथै, कोषले सञ्चयकर्ताका लागि विविध प्रकारका सापटी सुविधाहरू समेत उपलब्ध गराउँदै आएको छ । कोषले उपलब्ध गराएको ब्याज, मुनाफा र सापटी सुविधाको संक्षिप्त विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

५.१.१ ब्याजदरको अवस्था

कोषले सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकममा वार्षिक रुपमा ब्याज प्रदान गर्ने गरेको छ । यस्तो ब्याजदर कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन (संशोधन सहित), २०१९ बमोजिम कोषको कुल मौज्दात, लगानी, आम्दानी तथा सञ्चालन खर्चको विश्लेषणको आधारमा प्रत्येक वर्ष पुनरावलोकन गर्ने गरिएको छ । विगत पाँच वर्षमा प्रदान गरेको ब्याज दर देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.५.१.१

आर्थिक वर्ष	ब्याज दर (%)
२०७२/७३	६.७५
२०७३/७४	६.७५
२०७४/७५	८.००
२०७५/७६	८.२५
२०७६/७७	७.००

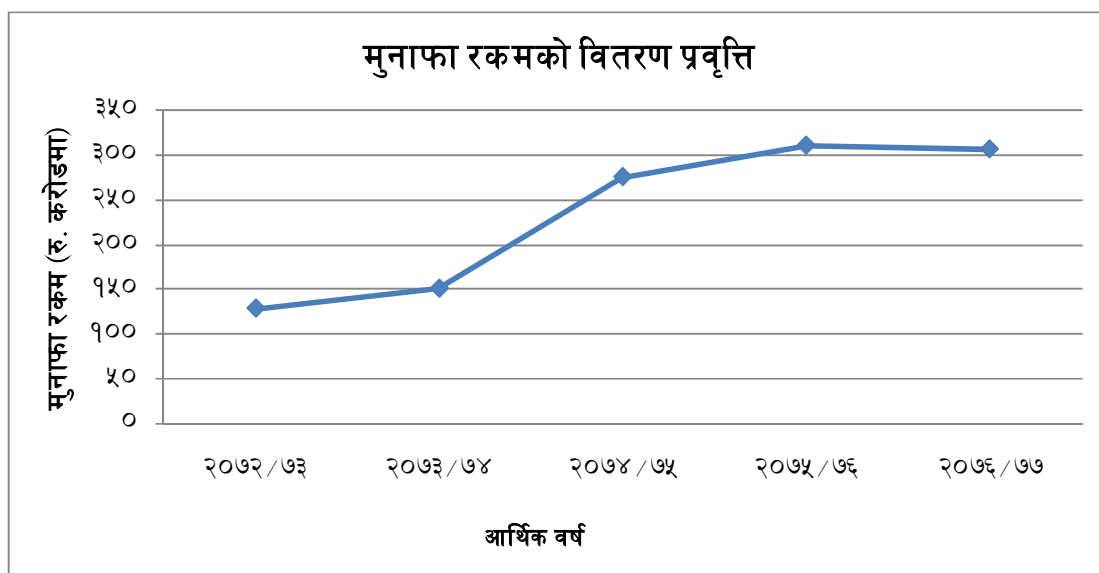

५.१.२ मुनाफा वितरणको अवस्था

कोषले आर्जन गरेको वार्षिक मुनाफाको रकमबाट अन्य कोषहरूमा आवश्यक रकम छुट्याई बाँकी रहेको रकमबाट सञ्चयकर्ताको कोष कट्टी खातामा जम्मा हुने गरी सञ्चयकर्तालाई मुनाफा वितरण गर्ने गरिएको छ । कोषले विगत पाँच वर्षमा सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरेको मुनाफाको विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.५.१.२

आर्थिक वर्ष	मुनाफा दर (प्रतिशतमा)	मुनाफा रकम (रु. करोडमा)
२०७२/७३	०.६५	१२७.९९
२०७३/७४	०.७५	१५०.३२
२०७४/७५	१.१०	२७५.८५
२०७५/७६	१.१५	३११.२४
२०७६/७७	१.००	३०७.००

५.१.३ कोषबाट प्रदान गरिएको कुल प्रतिफलको तुलनात्मक विवरण

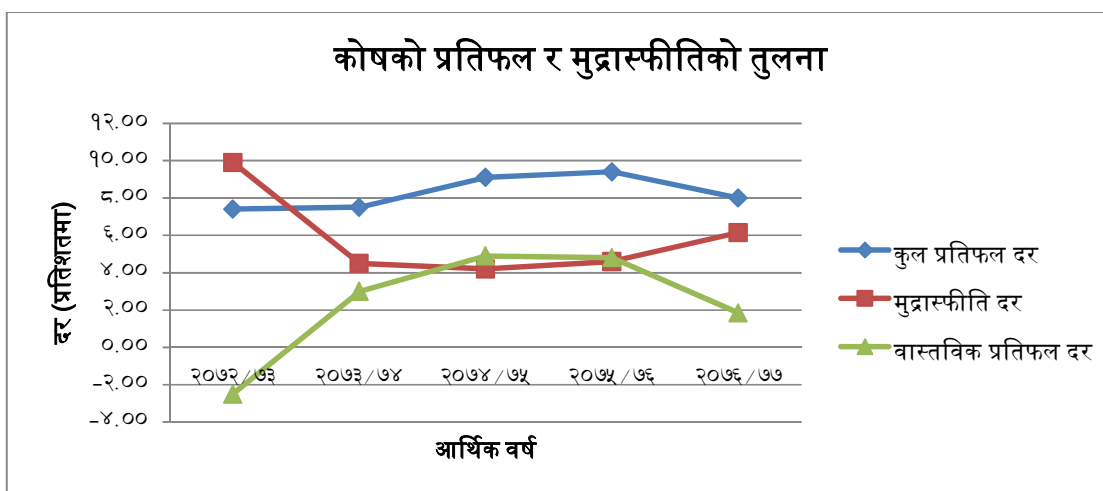
कोषले विगत पाँच वर्षमा प्रदान गरेको कुल प्रतिफल दरलाई मुलुकको मुद्रास्फीतिसँग तुलना गर्दा देहाय अनुरूप रहेको देखिएको छ :

तालिका नं.५.१.३

आर्थिक वर्ष	ब्याज दर	मुनाफा दर	कुल प्रतिफल दर	मुद्रास्फीति दर	वास्तविक प्रतिफल दर
२०७२/७३	६.७५	०.६५	७.४०	९.९०	(२.५०)
२०७३/७४	६.७५	०.७५	७.५०	४.५०	३.००
२०७४/७५	८.००	१.१०	९.१०	४.२०	४.९०
२०७५/७६	८.२५	१.१५	९.४०	४.६०	४.८०
२०७६/७७	७.००	१.००	८.००	६.१५	१.८५

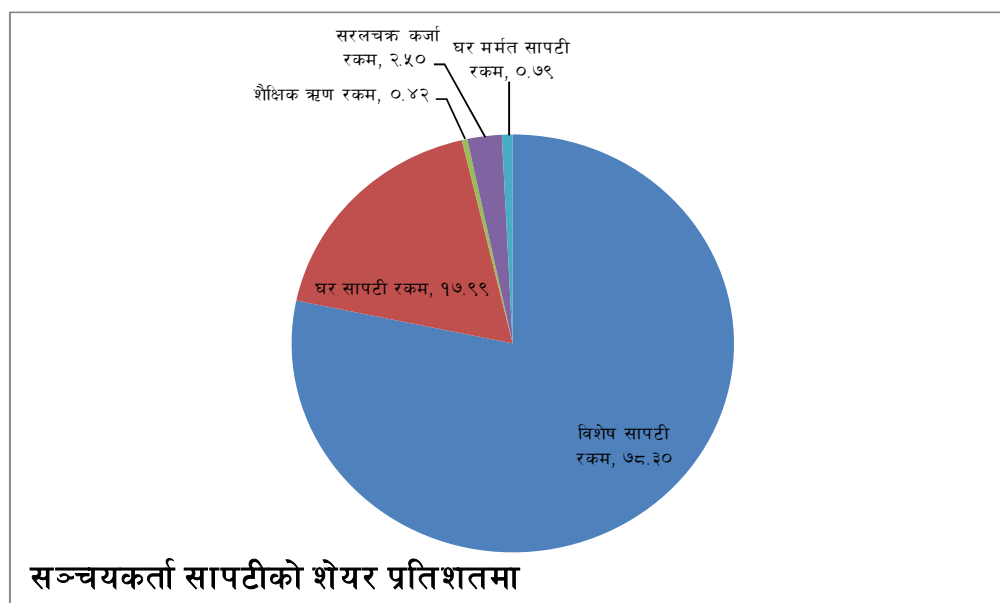
कोषले सञ्चयकर्तालाई विगत ५ वर्षमा औसत प्रतिफल ८.२८ प्रतिशत उपलब्ध गराउँदै आएको र विगत ५ वर्षको औसत मुद्रास्फीति ५.८७ प्रतिशत रहेको छ । यसरी विगत ५ वर्षमा सञ्चयकर्ताको कोष रकममा औसत २.४१ प्रतिशतका दरले वास्तविक प्रतिफल प्रदान गर्न कोष सफल भएको छ ।

कोषले विगत ५ वर्षमा सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरेको कुल प्रतिफल, मुद्रास्फीति र वास्तविक प्रतिफलको तुलनात्मक विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

५.२ सापटी सुविधा

कोषले सञ्चयकर्ताको सेवाकालीन आवश्यकतालाई परिपूर्ति गर्ने उद्देश्यले विभिन्न प्रकारका सापटी सुविधा उपलब्ध गराउँदै आएको छ । सरल र सहज रूपमा उपलब्ध हुने सापटी सुविधाहरुबाट कोषको संकलित स्रोतलाई सञ्चयकर्ताको हितमा परिचालन गर्न समेत मद्दत पुगेको छ । यस्ता सापटी सुविधाहरु सञ्चयकर्ता घर निर्माण तथा मर्मत, आफू वा छोरा/छोरीको उच्च शिक्षामा लगानी गर्ने लगायत अन्य सामाजिक कार्यमा समेत प्रभावकारी भएका छन् । कोषले उपलब्ध गराउँदै आएको सापटीको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्मको स्थिति देहाय अनुरूप रहेको छ :

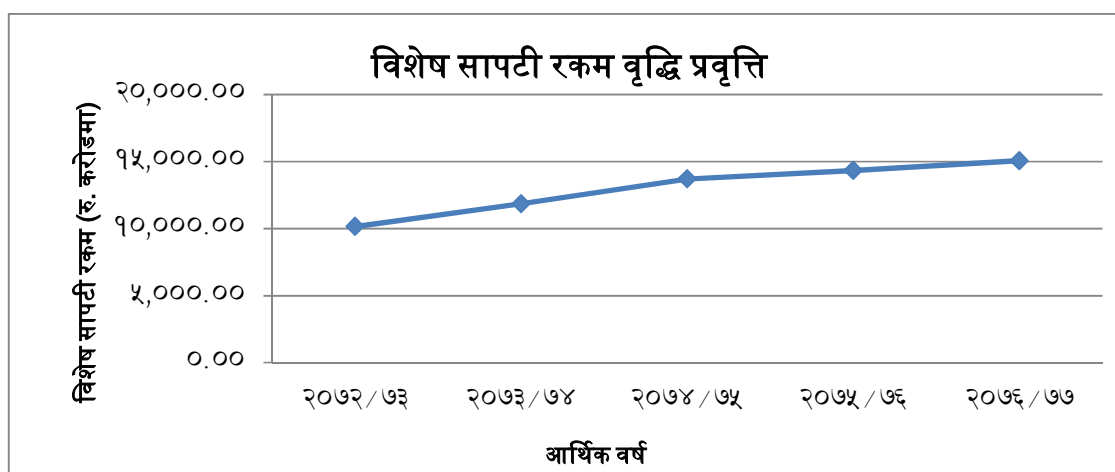

५.२.१ विशेष सापटी

सञ्चयकर्ताहरूलाई समय समयमा आइपर्ने वित्तीय आवश्यकतालाई दृष्टिगत गरी कोषबाट वि.सं.२०५७ सालदेखि यो सापटी प्रदान गर्न शुरू गरिएको हो । यद्यपि सो भन्दा अगाडि वि.सं. २०५२ देखि आवास तथा सवारी साधन सापटीको रुपमा यस्तै प्रकारको सापटी प्रचलनमा रहेको थियो । दुई वर्ष नियमित कोषकट्टी गरेका सञ्चयकर्ताले सञ्चय कोष रकमको सुरक्षणमा जम्मा भएको कोष रकमको ८० प्रतिशतसम्म रकम सापटीको रुपमा उपयोग गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ । यस्तो सापटी आ.व. २०७४/७५ सम्म जम्मा भएको कोष रकमको ९० प्रतिशतसम्म प्रदान गर्ने व्यवस्था थियो । सो कारणले गत वर्षभन्दा यस वर्ष यो सापटीको वृद्धिदर तुलनात्मक रुपमा कम रहेको छ । कोषले विगत ५ वर्षमा प्रदान गरेको सापटी रकम औसतमा ११.५९ प्रतिशतले वृद्धि भएको पाइन्छ । कोषबाट प्रवाह भएको विशेष सापटीको विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.५.२.१

आर्थिक वर्ष	विशेष सापटी रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि दर प्रतिशतमा
२०७२/७३	१०,१५०.५३	१५.८७
२०७३/७४	११,८५३.३६	१६.७८
२०७४/७५	१३,६९९.०४	१५.५७
२०७५/७६	१४,३३०.५२	४.६१
२०७६/७७	१५,०६२.२३	५.११

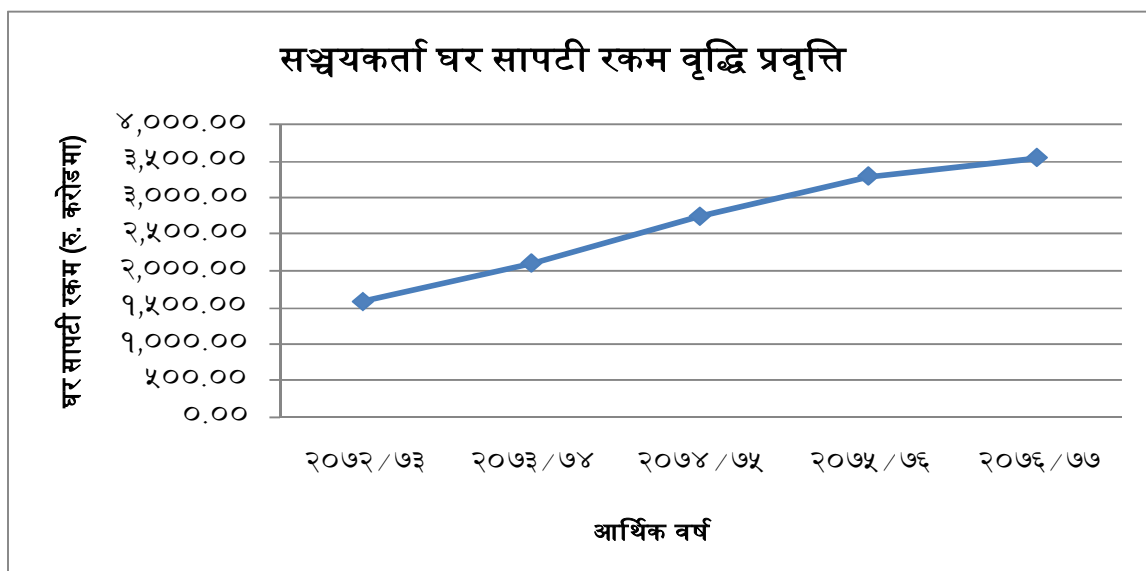
५.२.२ सञ्चयकर्ता घर सापटी

सामाजिक सुरक्षाको अवधारणा अनुरूप सञ्चयकर्ताको लागि आवासको व्यवस्थामा सहयोग गर्ने उद्देश्यले वि.सं. २०५७ साल मार्गदेखि घर सापटी प्रदान गर्न शुरू गरिएको हो । कम्तीमा १ वर्षसम्म नियमित सञ्चय कोष कट्टी गरेका सञ्चयकर्तालाई नयाँ घर निर्माण गर्न, भईरहेको घरमा तला थप गर्न, घर खरिद गर्न यो सापटी प्रदान गरिन्छ । निर्माण वा खरिद गरिने घर जग्गाको धितोमा प्रदान

गरिने घर सापटीको अधिकतम सीमा रु. १ करोड छ । धितो मूल्याङ्कनबाट कायम भएको रकममा नबढ्ने गरी सञ्चयकर्ताको तलवमानको बढीमा १५ वर्ष बराबरको रकम सापटी दिने व्यवस्था रहेको छ । विगत ५ वर्षमा घर सापटी रकम औसतमा १८.३९ प्रतिशतले वृद्धि भएको पाईन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.५.२.२

आर्थिक वर्ष	घर सापटी रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि दर प्रतिशतमा
२०७२/७३	१,५७२.५६	०.१०
२०७३/७४	२,०९९.९८	३३.५४
२०७४/७५	२,७४१.१३	३०.५३
२०७५/७६	३,२९१.५५	२०.०८
२०७६/७७	३,५४५.६१	७.७२

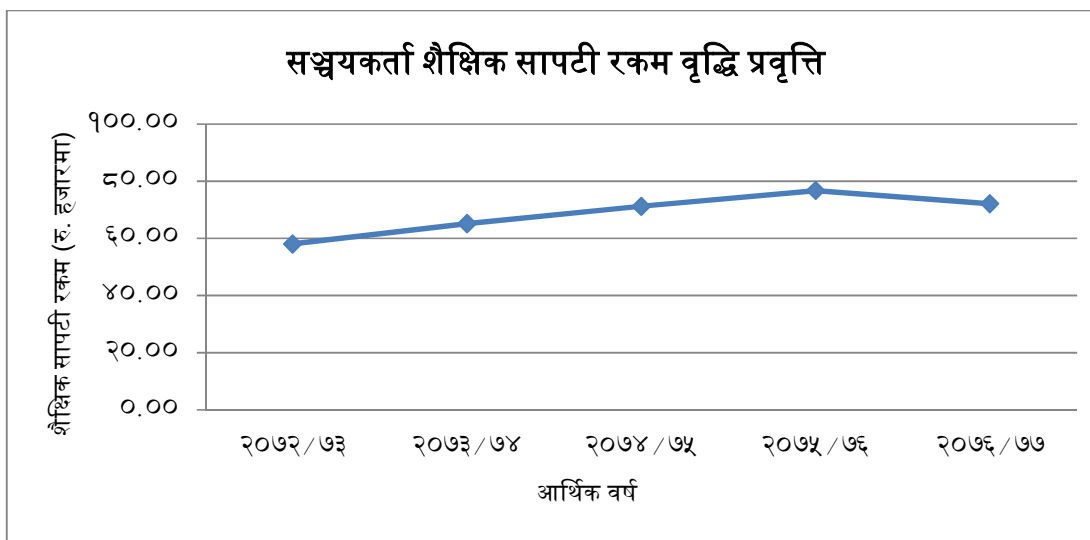

५.२.३ सञ्चयकर्ता शैक्षिक ऋण

सञ्चयकर्ता स्वयम् वा सञ्चयकर्ताको पति/पत्नी/छोरा/छोरीको उच्च शिक्षाको आवश्यकता परिपूर्तिका लागि सरल र सहज रुपमा सापटी सुविधा प्रदान गर्ने उद्देश्यले वि.सं.२०५८ साल मार्गदेखि सञ्चयकर्ता शैक्षिक सापटी प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । कम्तीमा १ वर्षसम्म नियमित सञ्चयकोष कट्टी गरेका र उमेर वा पदावधिको आधारमा २ वर्ष सेवा अवधि बाँकी भएका सञ्चयकर्ता वा सञ्चयकर्ताका पति/पत्नी/छोरा/छोरीलाई जुनसुकै विषयमा स्वदेश तथा विदेशमा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्न यो सापटी प्रदान गरिन्छ । घर जग्गा वा कोष कट्टी रकमको धितोको आधारमा प्रदान गरिने यो सापटीको अधिकतम सीमा रु. २५ लाख रहेको छ । विगत ५ वर्षमा यो सापटी रकममा औसत ४.५२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । सोको विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.५.२.३

आर्थिक वर्ष	शैक्षिक सापटी रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि दर प्रतिशतमा
२०७२/७३	५८.०९	-०.५८
२०७३/७४	६५.१९	१२.२२
२०७४/७५	७१.२२	९.२५
२०७५/७६	७६.७४	७.७५
२०७६/७७	७२.१०	-६.०५

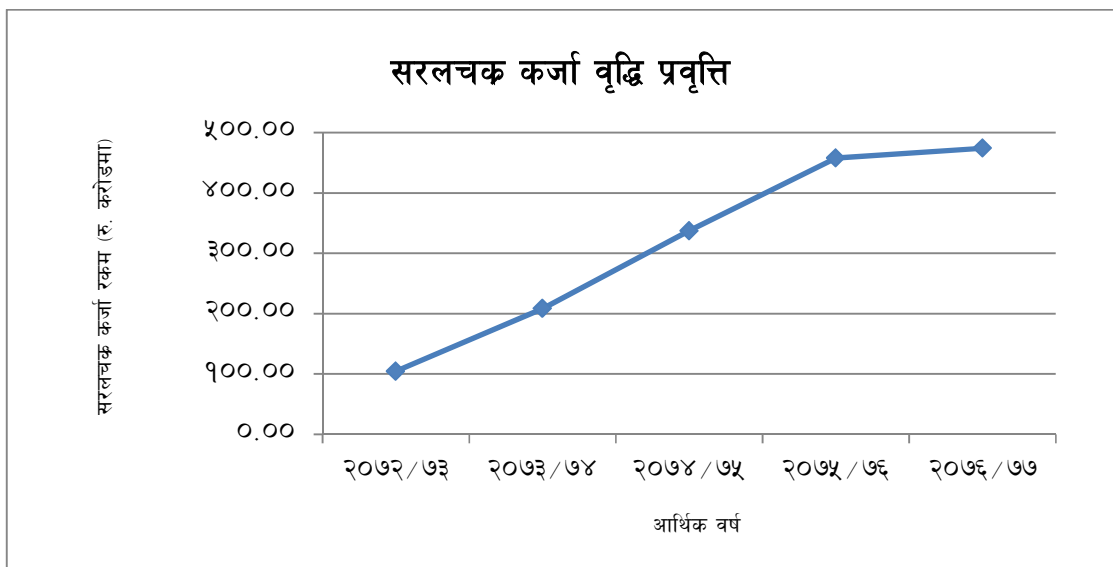

५.२.४ सञ्चयकर्ता सरलचक्र कर्जा

सञ्चयकर्ताको सामाजिक कार्य लगायतका भैपरी आउने आवश्यकता पूरा गर्ने उद्देश्यले वि.सं. २०६९ साल वैशाखदेखि सञ्चयकर्ता सरलचक्र कर्जा प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । कम्तीमा १ वर्षसम्म नियमित सञ्चय कोष कट्टी गरेका र उमेर वा पदावधिको आधारमा २ वर्ष सेवा अवधि बाँकी भएका सञ्चयकर्तालाई घर वा जग्गाको धितोमा बढीमा रु.३० लाखसम्म सरलचक्र कर्जा प्रदान गरिन्छ । विगत ५ वर्षमा यो सापटी रकममा औसत ४२.९६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । सोको विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.५.२.४

आर्थिक वर्ष	सरलचक्र कर्जा रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि दर प्रतिशतमा
२०७२/७३	१०४.५०	१४.२१
२०७३/७४	२०८.४२	९९.४४
२०७४/७५	३३७.३२	६१.८५
२०७५/७६	४५७.९३	३५.७६
२०७६/७७	४७४.१२	३.५४

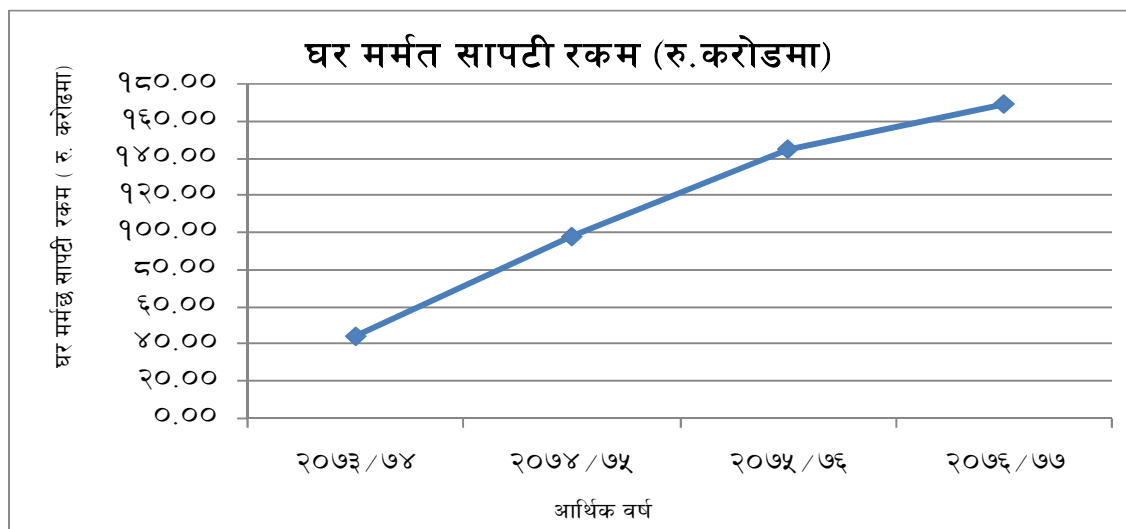

५.२.५ सञ्चयकर्ता घर मर्मत सापटी

सामाजिक सुरक्षाको अवधारणा अनुरूप सञ्चयकर्ताको लागि वि.सं. २०७३ साल देखि घर मर्मत सापटी प्रदान गर्न शुरू गरिएको हो । कम्तीमा १ वर्षसम्म नियमित सञ्चयकोष कट्टी गरेका र उमेर वा पदावधिको आधारमा २ वर्ष सेवा अवधि बाँकी भएका सञ्चयकर्तालाई घर वा जग्गाको धितोमा बढीमा रु. २५ लाखसम्म घर मर्मत सापटी प्रदान गरिन्छ । यस शीर्षक अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्ममा रु १ अर्ब ६८ करोड ८६ लाख सापटी प्रदान गरिएको छ जुन आ.व. २०७५/७६ भन्दा ६७.२१ प्रतिशतले कम रहेको छ ।

तालिका नं.५.२.५

आर्थिक वर्ष	घर मर्मत सापटी रकम (रु.करोडमा)	वृद्धि दर प्रतिशतमा
२०७३/७४	४४.०३	
२०७४/७५	९७.६०	१२१.६७
२०७५/७६	१४४.५६	४८.११
२०७६/७७	१६८.८६	-६७.२१

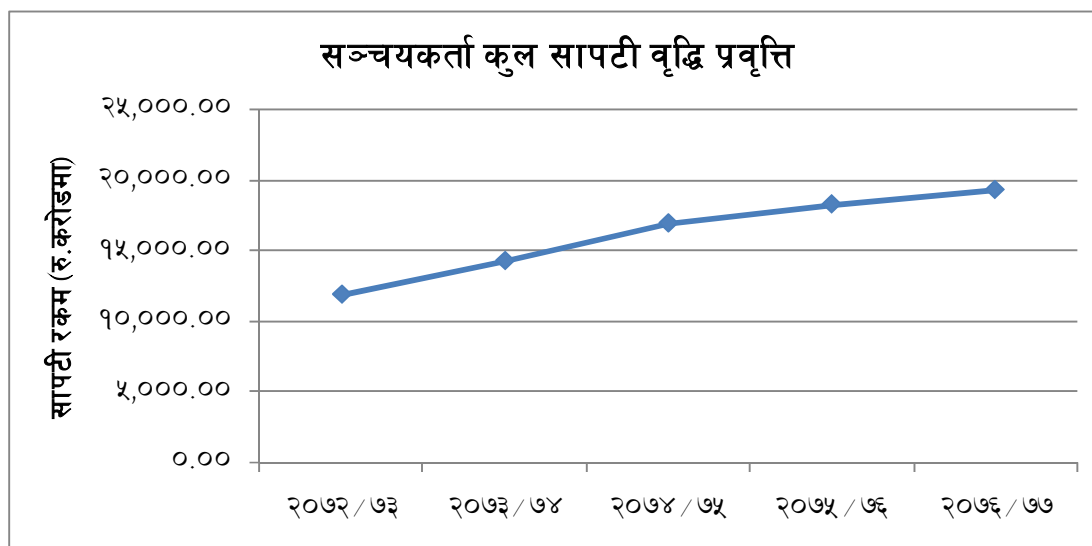

५.२.६ कुल सञ्चयकर्ता सापटीको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सञ्चयकर्ता कर्मचारीहरूले कोषबाट प्रदान गरिएको सम्पूर्ण शीर्षकहरूमा रु. १९३ अर्ब ३ करोड २३ लाख कर्जा तथा सापटी उपभोग गरेका छन् । विगत ५ वर्षको तथ्याङ्कका आधारमा कुल सञ्चयकर्ता सापटी रकमको औसत वार्षिक वृद्धिदर १३.१६ प्रतिशत रहेको छ । सोको विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.५.२.६

आर्थिक वर्ष	कुल सापटी रकम (रु.करोडमा)	वृद्धि दर प्रतिशतमा
२०७२/७३	११,८८७.२३	१३.४१
२०७३/७४	१४,२७५.७१	२०.०९
२०७४/७५	१६,९४७.०८	१८.७१
२०७५/७६	१८,३०२.०६	८.००
२०७६/७७	१९,३२३.६७	५.५८

५.३ सामाजिक सुरक्षा सुविधा

कर्मचारी सञ्चय कोषको प्रमुख जिम्मेवारी सञ्चयकर्ताको सञ्चय कोषको सुव्यवस्थापन गरी सेवाबाट अवकाश पश्चात् ब्याज तथा मुनाफा सहित एकमुष्ट रकम फिर्ता गर्ने रहेतापनि मुलुकको एकमात्र सामाजिक सुरक्षा प्रदायक संस्थाको हैसियतले कोषले आफ्नै स्रोतबाट सञ्चयकर्तालाई सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम मार्फत विभिन्न सामाजिक सुरक्षा सुविधा प्रदान गरी लाभान्वित तुल्याउँदै आईरहेको छ ।

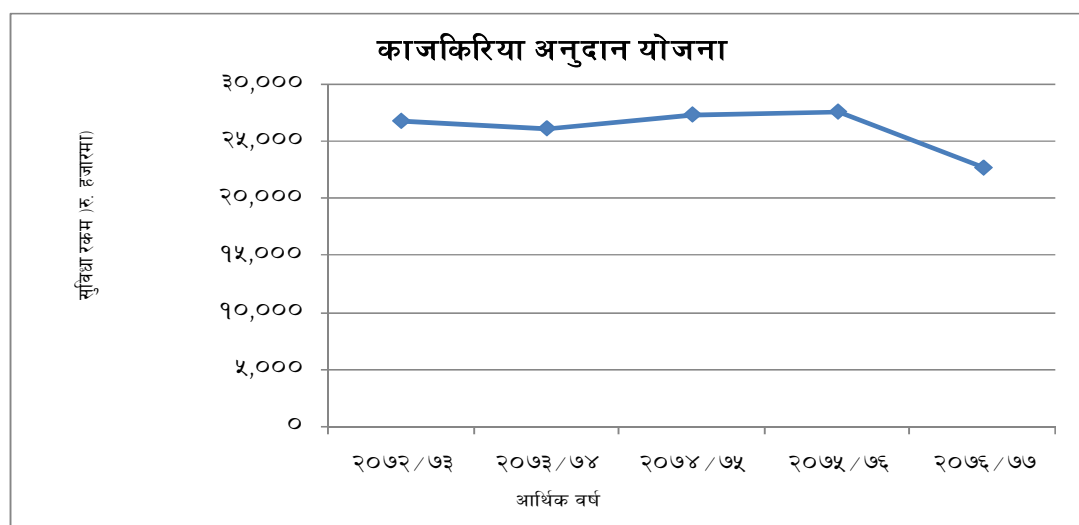
कोषले आर्जन गरेको प्रत्येक वर्षको मुनाफाको केही प्रतिशत रकम सञ्चयकर्ताको हितको लागि खडा गरिएका विभिन्न कोषहरूमा जम्मा गरी सामाजिक सुरक्षा सुविधाहरू प्रदान गर्दै आएको छ । कोषले उपलब्ध गराउँदै आएको सामाजिक सुरक्षा सुविधाको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्मको स्थिति देहाय अनुरूप रहेको छ :

५.३.१ काजक्रिया अनुदान योजना

सञ्चयकर्ताको सेवाकालमा नै मृत्यु भएमा निजको हकवालालाई आर्थिक अनुदान स्वरूप प्रदान गरिने यो सुविधाको प्रारम्भ वि.सं. २०४८ सालबाट गरिएको हो । प्रारम्भमा रु. १,५०० आर्थिक अनुदान दिन शुरु गरिएको यो सुविधालाई वृद्धि गरी २०७२/७३ देखि रु.३०,००० र २०७५/७६ देखि रु.४०,००० दिने व्यवस्था रहेको छ । यस सुविधा अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ७९४ जना सञ्चयकर्ताका आश्रित परिवारले रु.२ करोड ७५ लाख २८ हजार सुविधा उपभोग गरेका छन् । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ५७७ जना सञ्चयकर्ताले सुविधा लिएका छन् । कोषले विगत ५ वर्षमा प्रदान गरेको अनुदानको विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.५.३.१

आर्थिक वर्ष	सुविधा रकम (रु. हजारमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७२/७३	२६,७३९	२८.९०
२०७३/७४	२६,०९५	-२.४१
२०७४/७५	२७,२८३	४.५५
२०७५/७६	२७,५२८	०.९०
२०७६/७७	२२,७०५	-१७.५२

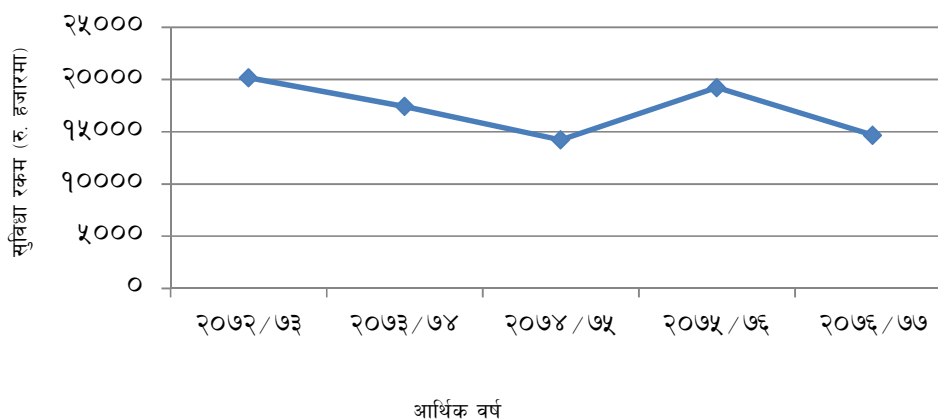
५.३.२ दुर्घटना क्षतिपूर्ति योजना

दुर्घटनामा परी सेवाकालमा सञ्चयकर्ताको मृत्यु वा पूर्ण अंगभंग भएमा निज वा निजको हकवालालाई आर्थिक सहयोग स्वरूप प्रदान गरिने यो सुविधा वि.सं. २०५२ सालबाट शुरु गरिएको हो । प्रारम्भमा रु. ५०,००० बाट आर्थिक सहयोग प्रदान गर्न शुरु गरिएकोमा आर्थिक वर्ष २०७२/७३ देखि रु. १,२५,००० तथा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि रु. २,००,००० आर्थिक सहयोग प्रदान हुदै आएको छ । यस सुविधा अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १३९ जना सञ्चयकर्ता/आश्रित परिवारले रु. १ करोड ९२ लाख २५ हजार सुविधा उपभोग गरेकामा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ७६ जना सञ्चयकर्ता वा निजका परिवारले रु. १ करोड ४६ लाख सुविधा उपभोग गरेका छन् । कोषले विगत ५ वर्षमा प्रदान गरेको सुविधाको विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.५.३.२

आर्थिक वर्ष	सुविधा रकम (रु. हजारमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७२/७३	२०,१८०	११६.९९
२०७३/७४	१७,४२०	-१३.६८
२०७४/७५	१४,२२५	-१८.३४
२०७५/७६	१९,२२५	३५.१५
२०७६/७७	१४,६७५	-२३.६७

दुर्घटना क्षतिपूर्ति योजना

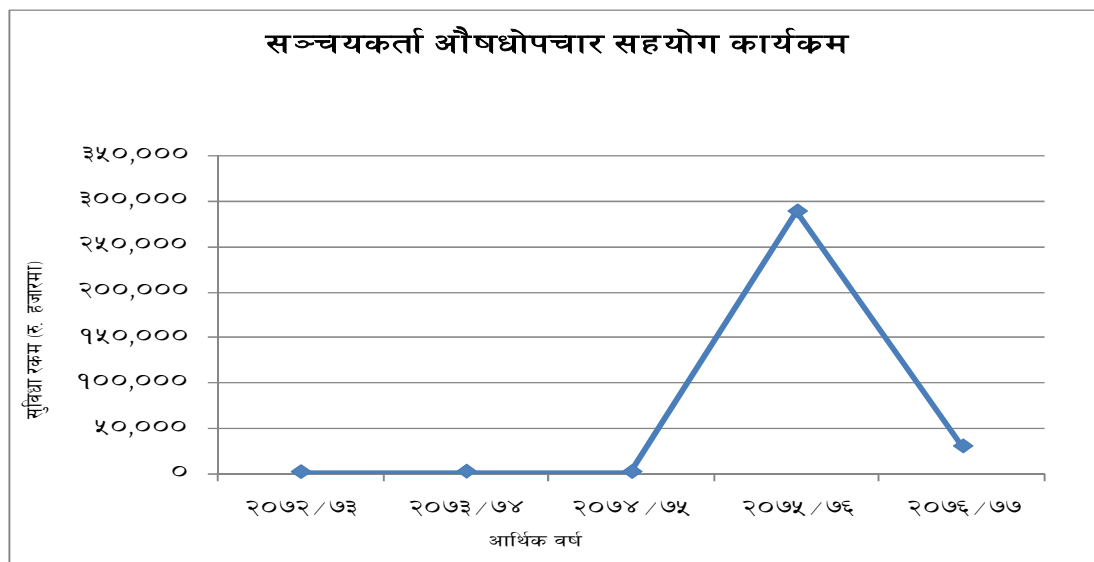

५.३.३ सञ्चयकर्ता स्वास्थ्योपचार सहयोग कार्यक्रम

सञ्चयकर्तालाई स्वास्थ्य उपचारमा सहयोग गर्ने हेतुले कोषले २०७० साल बैशाख देखि सञ्चयकर्ता औषधोपचार सहयोग कार्यक्रम कार्यान्वयन गरेको थियो । यस कार्यक्रम अन्तर्गत तोकेको अस्पतालमा उपचार गराउँदा सामान्य उपचारमा अधिकतम रु. २५ हजार सम्म तथा कडा रोगको उपचारका लागि रु. ५० हजार सम्मको सुविधा सोधभर्ना गरिदै आएको थियो । २०७५ मंसिर १ देखि यस सुविधालाई राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड मार्फत सञ्चयकर्ता औषधोपचार तथा घातक रोगको उपचार बीमा गरी साधारण रोगको उपचारमा रु.१ लाख तथा घातक रोगको उपचारमा रु.१० लाख सम्म औषधोपचार खर्चको सोधभर्ना दिने गरी व्यवस्था गरिएको थियो । यसलाई परिमार्जन गरी सोही बराबरको सुविधा दिने गरी २०७६ मंसिर १ देखि कोषले नै सञ्चयकर्ता स्वास्थ्योपचार सहयोग कार्यक्रम व्यवस्थापन गर्दै आएको छ । सञ्चयकर्ता स्वास्थ्योपचार सहयोग कार्यक्रम अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ४८७ जना सञ्चयकर्ताले रु. ३ करोड १ लाख १ हजार सुविधा प्राप्त गरेका छन् । कोषले विगत ५ वर्षमा प्रदान गरेको सुविधाको विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.५.३.३

आर्थिक वर्ष	सुविधा रकम (रु. हजारमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७२/७३	१,८१०	१११.२६
२०७३/७४	२,३९६	३२.३८
२०७४/७५	२,०४०	-१४.८६
२०७५/७६	२८८,२२८	१४०२८.८२
२०७६/७७	३०,१०१	-८९.५६

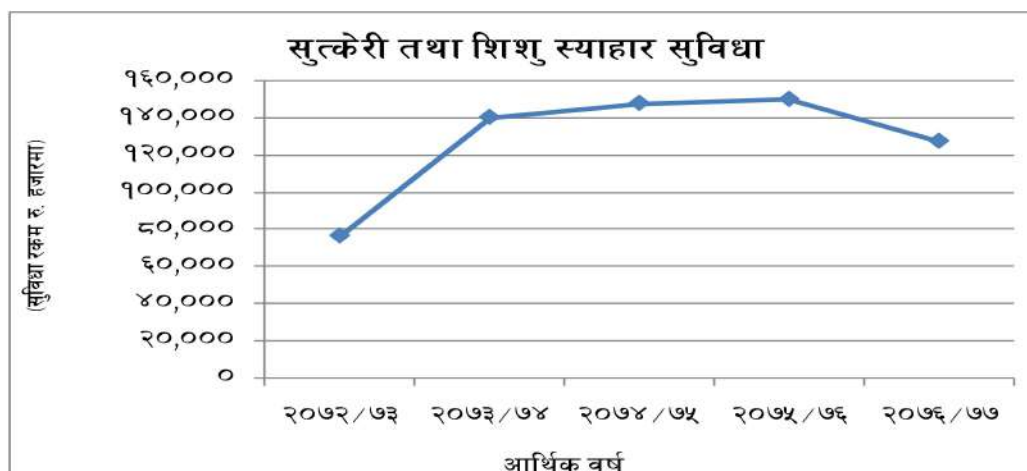

५.३.४ सुत्केरी तथा शिशु स्याहार कार्यक्रम

कोषले २०७२ साल आश्विनदेखि सञ्चयकर्ता सुत्केरी तथा शिशु स्याहार कार्यक्रम कार्यान्वयन गरेको छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चयकर्ताले सन्तान प्राप्त गर्दा सुत्केरी तथा शिशु स्याहार गर्न सेवा अवधिमा अधिकतम दुई सन्तानको जन्म हुँदा रु. १५,००० सम्म सुविधा प्रदान गर्ने गरी यो योजना लागू गरिएको छ । यस सुविधा अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १९,९४६ जना सञ्चयकर्ताहरूले रु. १४ करोड ९५ लाख ९५ हजार सुविधा उपभोग गरेकामा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १६,९४६ जना सञ्चयकर्ताले रु. १२ करोड ७० लाख ८० हजार सुविधा उपभोग गरेका छन् । कोषले विगत वर्षमा प्रदान गरेको सुविधाको विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.५.३.४

आर्थिक वर्ष	सुविधा रकम (रु. हजारमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७२/७३	७६,२३५	
२०७३/७४	१३९,९३०	८३.५५
२०७४/७५	१४७,४७२	५.३९
२०७५/७६	१४९,५९५	१.४४
२०७६/७७	१२७,०८०	-१५.०५

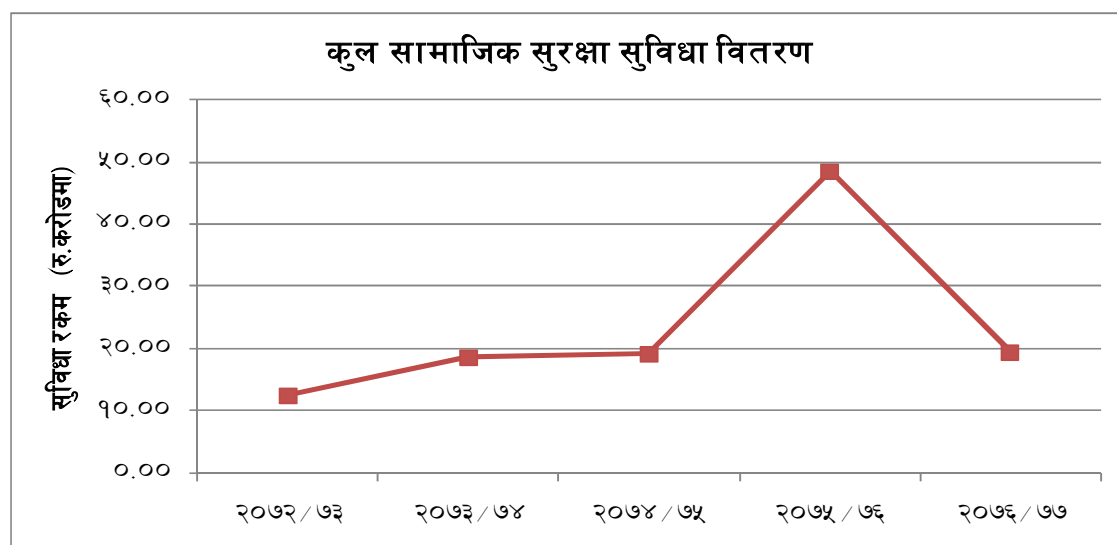

५.३.५ सामाजिक सुरक्षा सुविधा वितरणको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा सञ्चयकर्ता कर्मचारीहरूलाई कोषबाट विभिन्न सामाजिक सुरक्षा अनुदान सुविधा स्वरूप काजकिरिया अनुदान, दुर्घटना क्षतिपूर्ति, सुत्केरी तथा शिशु स्याहार कार्यक्रम र औषधोपचार सहयोग कार्यक्रम अन्तर्गत राष्ट्रिय बीमा कम्पनी मार्फत भएको औषधोपचार बीमा वापतको दावी भुक्तानी बाहेक २०,९९८ सञ्चयकर्तालाई सो बीमा वापतको कुल प्रिमियम रकम समेत ४८ करोड ४५ लाख ७६ हजार प्रदान भएको थियो भने आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १८,०५५ सञ्चयकर्तालाई रु. १९ करोड ४६ लाख प्रदान गरिएको छ । कोषको विगत ५ वर्षको सामाजिक सुरक्षा सुविधाको वितरण विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.५.३.५

आर्थिक वर्ष	वितरित संख्या	कुल सामाजिक सुरक्षा सुविधा रकम (रु.करोडमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७२/७३	११,३१०	१२.५०	३०४.४०
२०७३/७४	१९,७८६	१८.५८	४८.७२
२०७४/७५	२०,७७६	१९.१०	२.७९
२०७५/७६	२०,९९८	४८.४६	१५३.६८
२०७६/७७	१८,०५५	१९.४६	-५९.८५

५.४ कोषको सेवा प्रभावकारी बनाउन सञ्चालन गरिएका थप सेवा

कोषले सञ्चयकर्तालाई सरल र सहज रूपमा सेवा तथा सुविधा प्रवाह गर्न अत्याधुनिक प्रविधिमा आधारित विभिन्न प्रकारका सेवाहरूको समेत व्यवस्थापन गर्दै आएको छ । कोषबाट प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि निःशुल्क रूपमा प्रदान गर्दै आएका सेवाहरूको विवरण देहाय अनुरूप रहेका छन् :

५.४.१ अनलाईन डाटा मार्फत सेवा

कोषले उपत्यका भित्रका ३ वटा र उपत्यका बाहिर रहेका ९ वटा शाखाकार्यालय तथा सेवाकेन्द्रहरूबाट सञ्चयकर्तालाई छिटो छरितो तथा सहज रूपमा सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले सम्पूर्ण कारोबारलाई

अनलाईन डाटामा आधारित (Online data based service) सेवा सञ्चालन गर्दै आएको छ । कोषले शुरु आती चरणमा प्रयोगमा ल्याएको Data Base Fox Pro Based System लाई सुधार गरी Oracle System मा आधारित Contribution Management System (CMS) मा रुपान्तरण गरेर फाईबर अप्टिकल केवलमार्फत सञ्जाल तयार गरी सेवा प्रवाह गर्दै आएको छ ।

५.४.२ ई-सेवा (E-service)

कोषले सञ्चयकर्तालाई प्रवाह गरेको सेवा सुविधाहरूलाई प्रभावकारी बनाउन कोषकट्टी विवरण, सबै प्रकारका सञ्चयकर्ता सापटीको सम्पूर्ण विवरण निम्न प्रकृयाबाट निःशुल्क प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ :

क. सञ्चयकर्ता ई-सर्भिस:

- आफ्नो व्यक्तिगत कोष कट्टी विवरणका साथै सबै किसिमका सापटी सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण प्राप्त गर्न सकिने,
- दोहोरो खाता एकीकरण र व्यक्तिगत विवरण सच्याउन कोषलाई अनुरोध गर्न सकिने,
- कुनै सुझाव भए दिन सकिने ।

ख. सञ्चयकर्ता कार्यालय ई-सर्भिस (internet):

- कार्यालय अन्तर्गतका कर्मचारीको नाम, परिचयपत्र नम्बर तथा अन्य विवरण प्राप्त गर्न सकिने,
- सञ्चय कोष कट्टीको फाँटवारी कोषमा प्राप्त भए नभएको तथा खातामा जम्मा भए नभएको जानकारी पाउन सकिने,
- फाँटवारी Web posting गर्न सकिने ।

ग. सञ्चय कोष Mobile Apps:

- सञ्चयकर्ताले आफ्नो जम्मा रकमको जानकारीको लागि Mobile Application बाट विवरण प्राप्त गर्न सकिने ।

५.४.३ डाटा ईम्पोर्ट-सेवा

यो कोषकट्टी विवरण Excel Format मा पठाउने एक व्यवस्था हो । कोषले कोषकट्टी गरी पठाउने कार्यालयहरूबाट फाँटवारीको Soft Copy वा email मा समेत प्राप्त गरी सञ्चयकर्ताको खातामा सिधै लेखाङ्कन गर्ने गरिएको ।

५.४.४ सञ्चयकर्ता तथा योगदानकर्ता कार्यालय डाटा अपडेट सेवा (KYC Service)

कोषले सञ्चयकर्ताको वैयक्तिक तथा जैविक (Biometric) विवरणका साथै सञ्चयकर्ता कार्यरत कार्यालयहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाई सञ्चयकर्ताको सेवा प्रवाहमा थप गुणस्तरीयता कायम गरेको छ ।

५.४.५ एसएमएस सेवा (SMS Service)

सञ्चयकर्ताले आफ्नो सञ्चय कोष रकम तथा विभिन्न सापटीको विवरण बुझ्न कोषबाट Username, Password र Pincode प्राप्त गरी नेपाल टेलिकमको GSM मोवाईलको Message Box मा गएर कोषले आफूलाई उपलब्ध गराएको Pincode टाइप गरेपछि Space दिएर BAL टाइप गरी ५७५० मा SMS पठाएर आफ्नो विवरण प्राप्त गर्न सकिनेछ ।

५.४.६ टेलीकोष सेवा (Telekosh Service)

यस सेवाको लागि सञ्चयकर्ताले नेपाल टेलिकमको साधारण PSTN तथा GSM Mobile phone मार्फत १६४२ डायल गरी आफ्नो परिचयपत्र नम्बरका साथै # PINCODE राखी आफ्नो कोष रकम, विशेष सापटी, घरसापटी, शैक्षिक सापटी लगायत कोष सम्बन्धी सबै विवरण प्राप्त गर्न सकिने व्यवस्था छ ।

५.४.७ नोटिस बोर्ड सेवा

कोषको सूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन Audio Notice Board Service समेत सञ्चालनमा ल्याईएको छ । सञ्चयकर्ताले टेलिफोन १६१८-०१-४२२५३८६ मा सिधा डायल गरी कोष सम्बन्धी सूचनाहरू प्राप्त गर्न सकिने व्यवस्था छ ।

५.४.८ वेब सेवा

कोष सम्बन्धी सबै सूचना तथा जानकारी कोषको वेबसाईट: www.epfnepal.com.np बाट प्राप्त गर्न सकिने छ ।

५.४.९ शाखा सञ्जाल सेवा

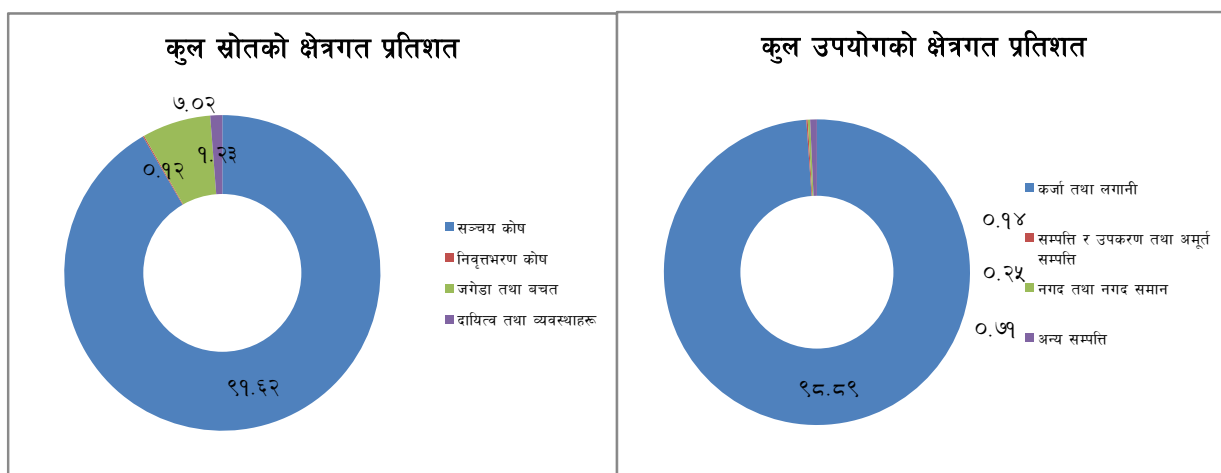
कोषले सञ्चयकर्तालाई काठमाण्डौ स्थित ठमेल कार्यालय तथा सिंहदरवार र पुल्चोक सेवा केन्द्रबाट सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था छ । साथै, सञ्चयकर्तालाई स्थानीयस्तरबाटै सेवा उपलब्ध गराउन बिराटनगर, जनकपुर, हेटौडा, पोखरा, बुटवल, कोहलपुर, सुर्खेत र धनगढीमा शाखा कार्यालय तथा धनकुटामा सेवा केन्द्र सञ्चालित छन् ।

परिच्छेद - ६ वित्तीय विश्लेषण

कोषको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ र विगत वर्षको वित्तीय अवस्था, लेखा र लेखापरीक्षणको तुलनात्मक विवरण देहायअनुरूप रहेको छ :

६.१ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वित्तीय विश्लेषण

(क) वित्तीय अवस्था: कोषको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अनुरूप कुल स्रोत रु.३८६ अर्ब ८० करोड ७६ लाख रहेको छ। यस मध्ये सञ्चय कोष रु.३५४ अर्ब ४० करोड ८१ लाख, निवृत्तभरण कोष रु.४८ करोड ९ लाख, जगेडा तथा बचत रु. २७ अर्ब १७ करोड २३ लाख र दायित्व तथा व्यवस्थाहरु रु. ४ अर्ब ७४ करोड ६३ लाख रहेको छ।

कोषको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अनुसार कुल कोष उपयोग रु.३८६ अर्ब ८० करोड ७६ लाख रहेको छ। जस मध्ये कर्जा तथा लगानीमा रु.३८२ अर्ब ५२ करोड ६६ लाख, सम्पत्ति तथा उपकरणमा रु.५५ करोड ४२ लाख, नगद तथा नगद समानमा रु.९७ करोड ६५ लाख र अन्य सम्पत्तिमा रु.२ अर्ब ७५ करोड ३ लाख रहेको छ।

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुरूप आर्थिक वर्ष २०७४/७५ देखिनै कोषको वित्तीय विवरण तयार गर्दा धेरै लेखा नीतिहरुमा परिवर्तन भएको थियो। यसरी लेखा नीतिहरु परिवर्तन हुँदा खास गरी वित्तीय सम्पत्तिहरुको लेखाङ्कन रकममा ठूलो परिवर्तन भएको छ। नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानको व्यवस्था अनुसार कोषले शेयरमा गरेको लगानीलाई आर्थिक वर्षको अन्त्यमा ती शेयरहरुको उचित मूल्य (Fair Value) मा मूल्यांकन गरी फरक रकमलाई जगेडा तथा बचत अन्तर्गत उचित मूल्य जगेडामा समायोजन गर्ने गरेको छ। यस आर्थिक वर्षको अन्त्यमा गत वर्षको अन्त्यको तुलनामा शेयर बजारमा गिरावट आएकोले कोषको शेयर लगानीको मूल्यांकनमा रु.२ अर्ब ५ करोडले कमी आएको छ। यसै गरी विगत वर्षको कर्मचारी सुविधा दायित्वको विमाङ्कीय मूल्यांकन गर्दा परिभाषित कर्मचारी सुविधाको रु.२० करोडको विमाङ्कीय नोक्सान भई उक्त रकमले साधारण जगेडा कोषमा प्रभाव पारेको छ। यी ठूला असरहरुको कारणले जगेडा तथा बचतमा यो वर्ष केही कमी आएको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को कोषको वित्तीय कारोवारको सारांश देहायअनुसार रहेको छ :

तालिका नं.६.१(क)

(रु. करोडमा)

विवरण	आ.व. २०७६/७७	आ.व. २०७५/७६	वृद्धि वा (न्यून)	
			रकम	प्रतिशत
सञ्चय कोष	३५,४४०.८१	३०,९८४.८४	४,४५५.९७	१४.३८
निवृत्तभरण कोष	४८.०९	०.००	४८.०९	
जगेडा तथा बचत	२,७१७.२३	२,८०७.८३	(९०.६०)	(३.२३)
दायित्व तथा व्यवस्थाहरू	४७४.६३	४४७.०९	२७.५४	६.१६
कुल स्रोत	३८,६८०.७६	३४,२३९.७६	४,४४१.००	१२.९७
कर्जा तथा लगानी	३८,२५२.६६	३३,५२५.१८	४,७२७.४८	१४.१०
सम्पत्ति र उपकरण तथा अमूर्त सम्पत्ति	५५.४२	४८.९८	६.४४	१३.१५
नगद तथा नगद समान	९७.६५	४१५.३२	(३१७.६७)	(७६.४९)
अन्य सम्पत्ति	२७५.०३	२५०.२८	२४.७५	९.८९
कुल उपयोग	३८,६८०.७६	३४,२३९.७६	४,४४१.००	१२.९७

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को अवधिमा रु.४४ अर्ब ५५ करोड ९७ लाख रूपैयाँ सञ्चय कोष रकम थप भएको छ। समग्रमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को तुलनामा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कोषको कुल स्रोतमा १२.९७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। सो अवधिमा कोषको कर्जा तथा लगानीमा १४.१० प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। साथै कोषले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा वित्तीय सम्पत्ति (कर्जा तथा लगानी) क्षयीकरण व्यवस्थामा रु.२ अर्ब ८९ करोड ३९ लाख थप गरेको छ।

कोषमा कुनै पनि कोषरहित दायित्व र काल्पनिक सम्पत्ति नरहेको र कर्मचारीलाई अवकाश पछि प्रदान गरिने दायित्वका लागि आ.व. २०७६/७७ मा गरिएको बीमाङ्गीय मूल्याङ्कन प्रतिवेदनका आधारमा यस वर्षको लागि निर्धारित कुल दायित्व व्यवस्था गर्नुपर्ने रकम रु.३६ करोड ७५ लाख थप दायित्व व्यवस्था गरिएको छ।

(ख) सञ्चालन अवस्था: कोषको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अनुरूप कुल आय रु.३३ अर्ब ६९ करोड १८ लाख र खुद मुनाफा रु. ३ अर्ब ४३ करोड ४६ लाख रहेको छ। नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान बमोजिम कोषले आफ्नो आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वित्तीय विवरण तयार गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गरेकोमा आम्दानी र खर्चको विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ।

तालिका नं.६.१(ख)

(रु. करोडमा)

विवरण	आ.व. २०७६/७७	आ.व. २०७५/७६	वृद्धि वा (न्यून)	
			रकम	प्रतिशत
कुल आम्दानी	३,३६९.१८	२,९९५.९०	३७३.२८	१२.४६
व्याज तथा अन्य प्रत्यक्ष खर्च	२,६१९.११	२,३२१.१०	२९८.०१	१२.८४
कर्मचारी तथा सञ्चालन खर्च	११७.२२	९७.९५	१९.२७	१९.६७
क्षयीकरण व्यवस्था	२८९.३९	१३२.२२	१५७.१७	११८.८७
खुद मुनाफा	३४३.४६	४४४.६३	(१०१.१७)	(२२.७५)

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को अवधिमा कुल ब्याज तथा प्रत्यक्ष खर्च रु. २६ अर्ब १९ करोड रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को तुलनामा कोषको कुल आय १२.४६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने खुद मुनाफा २२.७५ प्रतिशतले कम भएको छ । सो अवधिमा कुल ब्याज तथा अन्य खर्चमा १२.८४ प्रतिशतले वृद्धि र क्षयीकरण व्यवस्था खर्चमा ११८.८७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । आ.व. २०७६/७७ मा कर्मचारी तथा सञ्चालन खर्चमा १९.६७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ ।

६.२ कोषको विगत ५ वर्षको तुलनात्मक वित्तीय विवरण

क) वित्तीय अवस्था: नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान बमोजिम तयार गरिएको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वित्तीय विवरण र सोही अनुरूपका नीति बमोजिम तयार गरिएको विगत ५ वर्षको कोषको वित्तीय स्थितिको तुलनात्मक विवरण देहायबमोजिम रहेको छ :

तालिका नं.६.२(क)

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
सञ्चय कोष	२१,७६०.५८	२४,६५३.४४	२७,८७५.३०	३०,९८४.८४	३५,४४०.८१
निवृत्तभरण कोष					४८.०९
जगेडा तथा वचत	२,४८२.७४	२,५८७.५८	२,९८०.४९	२,८०७.८३	२,७१७.२३
दायित्व तथा व्यवस्थाहरू	२४३.१५	२६२.२६	३४४.७७	४४७.०९	४७४.६३
कुल स्रोत	२४,४८६.४८	२७,५०३.२८	३१,२००.५६	३४,२३९.७६	३८,६८०.७६
कर्जा तथा लगानी	२३,८५३.१३	२६,६१५.८१	३०,८७४.७२	३३,५२५.१८	३६,२५२.६६
सम्पत्ति र उपकरण तथा अमूर्त सम्पत्ति	३८.०१	४१.५०	४५.७०	४८.९८	५५.४२
नगद तथा नगद समान	४१७.३४	६३६.४०	३५.३०	४१५.३२	९७.६५
अन्य सम्पत्ति	१७८.००	२०९.५७	२४४.८३	२५०.२८	२७५.०३
कुल उपयोग	२४,४८६.४८	२७,५०३.२८	३१,२००.५६	३४,२३९.७६	३८,६८०.७६
खुद मुनाफा	१५९.९०	१९३.९०	३९४.०७	४४४.६३	३४३.४६
कुल स्रोतमा कर्जा तथा लगानीको अनुपात	९७.४१	९६.७७	९८.९६	९७.९१	९८.८९
कुल स्रोतमा सम्पत्ति, उपकरण तथा अमूर्त सम्पत्तिको अनुपात	०.१६	०.१५	०.१५	०.१४	०.१४
कुल स्रोतमा नगद तथा नगद समानको अनुपात	१.७०	२.३१	०.११	१.२१	०.२५

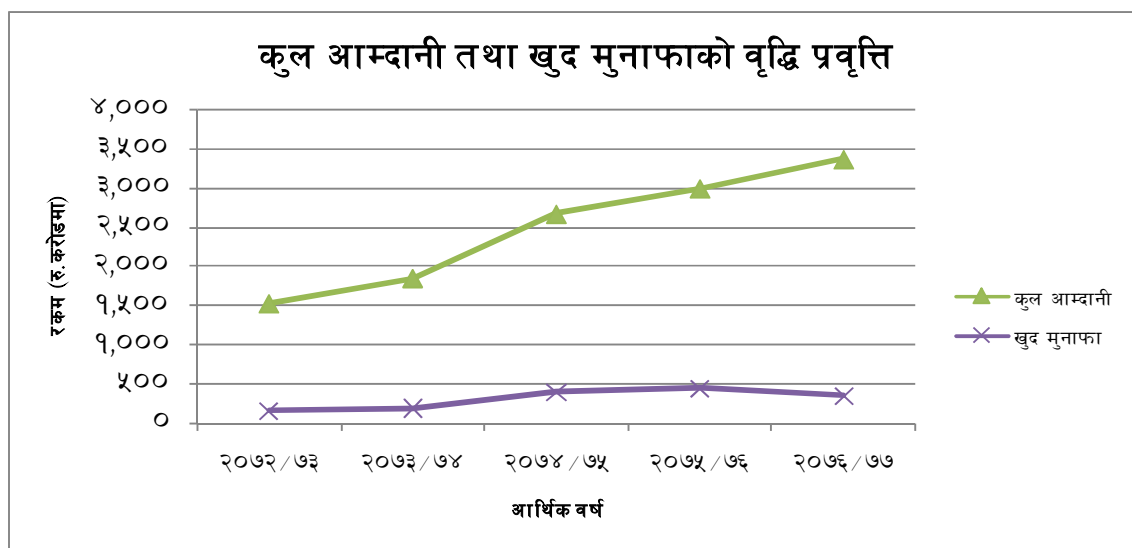
विगत ५ वर्षको अवधिमा कोषको कुल स्रोतमा कर्जा तथा लगानीको अनुपात औसत ९७.९९ प्रतिशत रहेको छ भने सम्पत्ति तथा उपकरणको अनुपात औसत ०.१५ प्रतिशत र नगदको अनुपात औसत १.१२ प्रतिशत रहेको छ ।

ख) सञ्चालन अवस्था: नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान बमोजिम तयार गरिएको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वित्तीय विवरण र सोही अनुरूपका नीतिहरू बमोजिम तयार गरिएको विगत ५ वर्षको कोषको सञ्चालन अवस्थाको तुलनात्मक विवरण देहायबमोजिम रहेको छ :

तालिका नं.६.२(ख)

(रु.करोडमा)

विवरण	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
कुल आम्दानी	१,५२९.३९	१,८५०.९६	२,६७०.७९	२,९९५.९०	३,३६९.१८
परिवर्तन प्रतिशत	०.६२	२१.०३	४४.२९	१२.१७	१२.४६
खुद मुनाफा	१५९.९०	१९३.९०	३९४.०७	४४४.६३	३४३.४६
परिवर्तन प्रतिशत	(६.२७)	२१.२६	१०३.२४	१२.८३	(२२.७५)
कुल स्रोतमा कुल आम्दानीको प्रतिशत	६.९६	७.१२	९.१०	९.१६	९.२४
सञ्चय कोषमा खुद मुनाफाको प्रतिशत	०.७९	०.८४	१.५०	१.५१	१.०३

कोषको कुल आम्दानीको अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा विगत ५ वर्षमा औसत १८.११ प्रतिशतले र खुद मुनाफा तर्फ २१.६६ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । सो अवधिमा कोषको कुल स्रोतमा कुल आम्दानीको अनुपात औसत ८.३२ प्रतिशत रहेको छ भने सञ्चय कोषमा खुद मुनाफाको अनुपात औसत १.१३ प्रतिशत रहेको छ ।

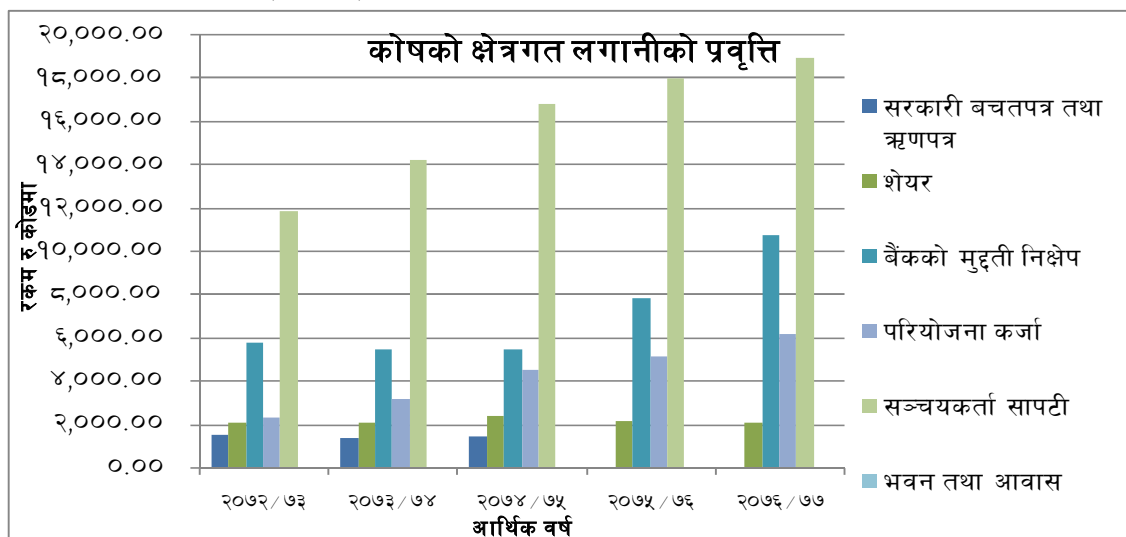
ग) कोषको क्षेत्रगत लगानीको अवस्था: कोषको विगत ५ वर्षको क्षेत्रगत लगानीको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ :

तालिका नं.६.२(ग)

(रु.करोडमा)

सि.नं.	विवरण	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
१.	सरकारी बचतपत्र	१,५५९.६६	१,४१०.२२	१,४५९.५६	५३.३३	३२.३४
	तथा ऋणपत्र	६.५४	५.३०	४.७३	०.१६	०.०८
२.	शेयर	२,१२७.३२	२,१६१.६३	२,४३३.०९	२,२४३.७७	२,१११.६५
		८.९२	८.१२	७.८८	६.६९	५.५२
३.	डिबेन्चर					२३.४३
						०.०६
४.	बैंकको मुद्दती निक्षेप	५,८२७.३६	५,४८२.२०	५,४९७.७३	७,८७८.७५	१०,७७६.२८
		२४.४३	२०.६०	१७.८१	२३.५०	२८.१७
५.	परियोजना कर्जा	२,३३६.५५	३,२३३.१७	४,५८९.६१	५,२१९.३८	६,२३१.७९
		९.८०	१२.१५	१४.८७	१५.५७	१६.२९
६.	सञ्चयकर्ता सापटी	११,९२६.४७	१४,२५५.७२	१६,८२३.१४	१८,०५७.९२	१९,००८.५८
		५०.००	५३.५६	५४.४९	५३.८६	४९.६९
७.	भवन तथा आवास	७५.७७	७२.८७	७१.५९	७२.०३	६८.५९
		०.३२	०.२७	०.२३	०.२१	०.१८
	कुल लगानी	२३,८५३.१३	२६,६१५.८१	३०,८७४.७२	३३,५२५.१८	३८,२५२.६६

कोषको लगानीको अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा सरकारी बचतपत्र तथा ऋणपत्रमा विगत ५ वर्षमा औसतमा कुल लगानीको ३.३६ प्रतिशत लगानी भएको छ । सोही अवधिमा शेयर लगानी औसतमा ७.४३ प्रतिशत रहेको छ । निवृत्तभरण ऐन, २०७५ बमोजिम कोषलाई निवृत्तभरण कोष व्यवस्थापनको समेत जिम्मेवारी प्राप्त भएको हुँदा सो ऐन बमोजिम विभिन्न वाणिज्य बैंकहरुले जारी गरेको डिबेन्चरमा कोषले लगानी गर्न शुरु गरेकोमा आ.व. २०७६/७७ सम्ममा रु.२३ करोड ४३ लाख अर्थात कुल लगानीको ०.०६ प्रतिशत डिबेन्चरमा लगानी भएको छ । यसैगरी विगत ५ वर्षको अवधिमा बैंकको मुद्दती निक्षेप, परियोजना कर्जा, सञ्चयकर्ता सापटी र भवन तथा आवास शीर्षकमा कुल लगानीको तुलनामा औसतमा क्रमशः २२.९०, १३.७३, ५२.३२ र ०.२४ प्रतिशत लगानी भएको छ ।

६.३ कोषको लेखा तथा लेखापरीक्षण

कर्मचारी सञ्चयकोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा २३ मा भएको व्यवस्था अनुरूप कोषको वित्तीय विवरणहरूको ढाँचा महालेखापरीक्षकबाट तोकिएको व्यवस्था रहेको छ । सोही व्यवस्था अनुरूप महालेखापरीक्षकबाट मिति २०७५ फाल्गुण १४ मा तोकिएको ढाँचामा कोषको वित्तीय विवरण तयार गरी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ मा कोषको लेखापरीक्षण कार्य प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ९ महिनाभित्र सम्पन्न गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोले सो समय सीमा ननाघ्ने गरी निश्चित समय तोकिएको लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गर्न महालेखा परीक्षकबाट लेखापरीक्षक नियुक्त हुने गरेको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लेखापरीक्षणका लागि चार्टर्ड एकाउण्टेन्टद्वय श्री सुनिर कुमार ढुंगेल र श्री महेश खनाल संयुक्त लेखापरीक्षकका रूपमा नियुक्त भई लेखापरीक्षण सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यहरू समयमा नै सम्पन्न गरिएको छ ।

कोषको विगत ५ वर्षमा लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गर्दा लागेको समयको तुलनात्मक विवरण देहाय अनुरूप रहेको छ :

तालिका नं.५.६.३

आर्थिक वर्ष	सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत	लेखापरीक्षण अवधि (महिनामा)
२०७६/७७	२०७६ साल फाल्गुण	८
२०७५/७६	२०७६ साल चैत्र	९
२०७४/७५	२०७५ साल चैत्र	९
२०७३/७४	२०७४ साल फाल्गुण	८
२०७२/७३	२०७३ साल माघ	७

कोषको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन वित्तीय विवरणहरू, लेखा नीति तथा टिप्पणी परिच्छेद ९ मा समावेश गरिएको छ । कोषको लेखा नीतिमा उल्लेख भएकोमा बाहेक अन्य नीतिमा कुनै परिवर्तन गरिएको छैन ।

परिच्छेद - ७
कोषको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन तथा वित्तीय विवरण

महालेखापरीक्षकको कार्यालय Office of the Auditor General

बबरमहल, काठमाडौं, नेपाल
Babar Mahal, Kathmandu, Nepal
(सार्वजनिक सम्पत्ति-लेखापरीक्षण महानिदेशनालय)

प.सं. २०७७/७८

च.नं. २५६

मिति: २०७८।१।१५

श्री अध्यक्षगुरु,
कर्मचारी सचकोष,
पुल्चोक, स्तलितपुर।

विषय: स्वतन्त्र लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन।

लेखापरीक्षकको राय

हामीले कर्मचारी सचकोषको बर्षे साथ संलग्न २०७७ आषाढ मसान्तको वासलात, सोही मितिमा समाप्त भएको आर्थिक वर्षको नाफा मोकसान हिसाब, नगद प्रवाह विवरण, इन्विष्टीमा भएको परिवर्तन सम्बन्धी विवरण एवं प्रमुख सेवा नीतिहरू तथा सेवा सम्बन्धी टिप्पणीहरूको लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गरेका छौं।

हासो रायमा यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएको विषयले भर्ने असार ब्याङ्क कोषको वित्तीय विवरणले २०७७ आषाढ मसान्तको वित्तीय स्थिति तथा उक्त अवधिको आय व्यय विवरण तथा नगद प्रवाहको प्रचलित सेवा तथा प्रतिवेदन सिद्धान्त बमोजिम यथार्थ दिख्न गर्दछ।

कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधारहरू

लेखापरीक्षणबाट कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधारका रूपमा वित्तीय विवरणमा सारभूत असार पार्ने व्यहोरा निम्नानुसार छन:

१. विमान खरिद कर्जा: नेपाल वायुसेवा निगमले २०७४।२।२८ मा गरेको ऋण सम्झौता अनुसार खाइडबडी विमान खरिद गर्न नेपाल सरकारको जमाना कोषले रु. १२ अर्ब ऋण प्रवाह गरेकोमा निगमले २०७६ को तेश्रो त्रैमासदेखि व्याज भुक्तानी नगरेको र सोही व्याज संघ कोषद्वारा पुँजीकरण गर्ने बनी संघातक समितिको निर्णय अनुसार साँघा रकम बढेर रु. १४.१५ अर्ब पुगेको छ। ठूला र दीर्घकालिन परियोजनाहरूमा लागानी गर्दा विस्तृत अध्ययन, जोखिम विश्लेषण, परियोजनाको सबल तथा दुर्बल पक्षहरू र कर्जा लिनेको व्यावसायिक योजना जस्ता विषयहरूमा अध्ययन, विश्लेषण र मूल्यांकन पछि मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुपर्नेमा सो नगर्दा कोषको कर्जा रकम उठ्न नसक्ने जोखिम निम्नानुसार छ।
२. जलविद्युत क्षेत्रको कर्जा: मध्य भोटेकोशी जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड, माथिल्लो तामाकोशी हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड र साग्नेन जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडमा कोषले रु. ३१ अर्ब ४७ करोड ४९ लाख कर्जा लगानी गरेको छ। ती कम्पनीसँग ऋण सम्झौता गर्दा आयोजना निर्माण अवधि कर्जाको पहिलो किस्ता प्रवाह भएको मितिले ५ वर्षको हुने, सोपछि ऋण भुक्तानी सुरु हुने र जर्को १० वर्षमा सम्पूर्ण ऋण भुक्तानी भइसक्ने उल्लेख छ। ती आयोजनाको निर्माण अवधि बढ्न गई कमश ८, ९ र १० वर्ष पुग्ने तथा लागत समेत बढ्ने अवस्था छ। तर ऋण भुक्तानी तात्कालमा पर्ने प्रभाव, संशोधित लागत अनुमान र संशोधित लागतले ऋण पुँजी अनुपातमा पर्ने प्रभाव बारे अध्ययन भइरहेको भएपनि सो अध्ययन अनुसार आवश्यक निर्णय गरि सकेको देखिएन।
३. भाडा असुली: कोषको स्वामित्वमा काठमाडौं, बुन्धारा मा रहेको घर भाडामा लगाउने सम्बन्धी सम्झौतामा भाडामा लिनेसँग २०७७ आषाढसम्ममा भाडा र जरिवाना गरी रु. २२ करोड ४९ लाख उठाउन बाँकी रहेको र सोको असुलीको लागि निज विरुद्ध काठमाडौं जिल्ला अदालतमा मुद्दा दाखल गरेको देखिन्छ। सोही भवनको अर्को एक

Phone: 4258174, 4266034, 4255707, A.G. Fax: 977-1-4268309, Fax: 977-1-4262798, Post Box: 13328

email: aag.mgmt@oagnep.gov.np

Web Page: www.oagnep.gov.np

"अवहितका लागि जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रबर्धनमा विरासतीय लेखापरीक्षण संस्था"

भाडावालाको सम्बन्धमा २०७२ आश्विनमा रद्द गरेकोमा उठन बाँकी भाडा रकम रु. १० करोड ८३ लाखमा भाडावालाले भवनमा जोडेको उपकरण तथा संरचनाहरूको मूल्याङ्कन रु. १ करोड ४९ लाख समायोजन गरि रु. ९ करोड २४ लाख उठाउन बाँकी रहेको छ।

४. **बैङ्क ऋण बित्तियन:** कोषको घेस्ताले देखाएको र बैङ्कले देखाएको मौज्जात भिडान गर्न बैङ्क हिसाब मिलान विवरण तयार गर्नुपर्दछ। बैङ्क मौज्जात भिडान नभएको रकम २०७३।७४ सम्म रु. १ अर्ब ९० करोड ८८ लाख, २०७४।७५ सम्म रु. १ अर्ब ९७ करोड १६ लाख तथा २०७५।७६ सम्म रु. १ अर्ब ४४ करोड २८ रहेकोमा यस आर्थिक वर्षको अन्त सम्ममा सोको अवस्था निम्न अनुसार रहेको छ:

रु. हजारमा

मिलान नभएको रकम			
लेजर डेबिट पेन्डिग	लेजर क्रेडिट पेन्डिग	बैंक स्टेटमेन्ट डेबिट पेन्डिग	बैंक स्टेटमेन्ट क्रेडिट पेन्डिग
४,०७,७२४	२,८६८,४२२	१०,४०८,९४३	९०,८८९,७१०

५. **संनयकर्ता खाता:** कोषले पूर्ण विवरण नजानेका वा विवरणमा अपूर्ण वा द्विविधा भएका संनयकर्ताको सम्बन्धमा अस्थाई संनयकोष नम्बर कोड सिर्जना गरी सो खातामा प्रविष्ट गर्ने गरेकोमा कोषको २०७६/७७ को अन्त्य सम्ममा अस्थाई संनयकर्ता खातामा संख्या नम्मा १९,७२२ रहेको पाइयो भने २०७६/७७ को अन्तमा बैचलु कोषमा रकमान्तर गरिएका अस्थायी खाताहरू ४४,८६३ रहेको पाइयो।

हामीले नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमानको आधारमा लेखापरीक्षण कार्य सम्पादन गर्यौं। ती मान अनुरूपको हाम्रो दायित्व वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण प्रति लेखापरीक्षकको उत्तरदायित्व खण्डमा उल्लेख गरिएको छ। कोषको वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित आधार स्थिता अनुसार हामी स्वतन्त्र छौं र हामीले हाम्रो उत्तरदायित्व निर्वाह गरेका छौं। हामीले व्यक्त गर्ने कैफियतवद्धितीको रूपको खानि हाम्रो लेखा परीक्षणले यथोचित आधार प्रदान गरेकोमा हामी विश्वस्त छौं।

लेखापरीक्षणको मुख्य विषय (Key Audit Matters)

लेखापरीक्षणको मुख्य विषय (Key Audit Matters) हरू त्यस्ता विषयहरू हुन्, जुन हाम्रो ठहरमा, कोषको यस आर्थिक वर्षको लेखापरीक्षणको सन्दर्भमा बढि अर्थपूर्ण रहेका थिए। त्यस्ता विषयहरूलाई वित्तीय विवरणहरूको लेखापरीक्षणको सन्दर्भमा तथा वित्तीय विवरणहरू उपर हाम्रो राय बनाउने काममा सम्बोधन गरिएको छ र यी विषयहरूमा हामी छुट्टै राय प्रदान गर्दैनौं। हामीले निम्न विषयहरूलाई हाम्रो प्रतिवेदनमा उल्लेख गर्नुपर्ने लेखापरीक्षणको मुख्य विषयको रूपमा निर्धारण गरेका छौं।

क्र.सं	लेखापरीक्षणको मुख्य विषय	लेखापरीक्षणको प्रतिक्रिया
१.	संगानी मूल्यांकन, पहिचान, र क्षयीकरण: कोषको संगानीको रूपमा सरकारी ऋणपत्र, ट्रेजरी बिल्ल, विकास ऋणपत्र, अन्य ऋणपत्र र सुविज्ञ नभएका इविष्टी उपकरणमा गरिएको लगानी रहेको छ। उल्लेखित संगानीहरूको मूल्याङ्कन नेपाल लेखापरी ३९, नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मान ९ को आधारमा गरिएको छ। सरकार र नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र तथा ट्रेजरी बिल्लमा भएको संगानीलाई परिसोधन (Assessments) लागतको आधारमा मूल्याङ्कन गर्नु पर्दछ भने व्यापारिक प्रयोजनका लागी गरिएका लगानी बाहेक अन्य इविष्टी उपकरणलाई उचित बजार मूल्य (Fair Value) मा मूल्याङ्कन गरी अन्य विस्तृत आम्दानीको	संगानीको पहिचान, मूल्याङ्कन र क्षयीकरण को परिसोधन प्रक्रियाको सम्बन्धमा हाम्रो लेखापरीक्षण पद्धती निम्नानुसार रहेको छ: - नेपाल लेखापरी बोर्डद्वारा जारी गरिएको नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानको आधारमा बैंकको संगानी र यसको मूल्यांकनको समीक्षा। - उपलब्ध प्रमाण तथा परिस्थितिको आधारमा संगानीको अपेक्षित नगर प्रकृतिको प्रकृति तथा Business Model को मूल्याङ्कन तथा सोको आधारमा व्यवस्थापनले सो संगानीको क्षयीकरण गरेको कुराको निश्चय।

	विवरणमा समावेश गर्नु पर्दछ। भगर प्रवाहको प्रकृतिको आधारमा लगानीको मूल्याङ्कन गर्ने विधिको विविधता, मगनको जटिलता र यस्तो लगानीमा संलग्न रकमको महत्वको आधारमा हाको लेखापरीक्षणमा यस्ताई लेखापरीक्षणको मुख्य विषय (Key Audit Matter) को रूपमा लिइएको छ।	- प्रक्षेपित लागतको आधारमा गरिएको मूल्याङ्कनको परिधान गर्दा हामीले EIR र Amortization schedule को अनुमानको आधारमा परीक्षण गरेका छौं। - सुचिकृत लागतहरूलाई वेसात स्टक एक्सचेंजले २०७७ भाषा मसतमा प्रकटित गरेको अन्तिम जस्टीकर सुचिकृत आधारमा मूल्याङ्कन गरि अन्य विस्तृत जानकारीको विवरणमा समावेश गरेको तथा सुचिकरण नभएका इविबटी उल्लेखलाई अंकित मूल्यमा मूल्याङ्कन गरेको कुरा को चर्किन गरिएको छ।
२.	कर्ज तथा सापटीको क्षयीकरण: कोषको लागानी नीति अनुसार कर्जको बाका नपेका समयाका आधारमा लेखिएको दरमा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्दछ भने नेपाल लेखामान २९ को दफा ६३ अनुसार Incurred Loss Model अनुसार क्षयीकरण व्यवस्था गर्नुपर्दछ। नेपाल लेखामान २९ र नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन भाग ९ अनुसार बचतौल रकम अर्थपूर्ण (Significant) भएको कर्ज तथा सापटीलाई एकल क्षयीकरण गर्नु पर्दछ भने अन्य कर्ज तथा सापटीलाई सामुहिक क्षयीकरण गर्नु पर्दछ। एकल क्षयीकरण गर्दा लगानीको कितली मूल्य र त्यसबाट भविष्यमा प्राप्त हुने रकमको Present Value को फिर्ताको आधारमा क्षयीकरणको मापन गरिन्छ। सामुहिक क्षयीकरण नोक्सानीको मूल्याङ्कन गर्दा कोषले चुक् हुने सम्भावना रकम प्राप्त हुने समय र व्यहोरेको नोक्सानीको ऐतिहासिक प्रकृतिको statistical modelling को प्रयोग गरी matrix तयार गर्दछ र सोमा हातको अर्थिक तथा कर्जको बातावरण वा अवस्थाको समावेशन गरी अनुमानित क्षयको निर्धारण गर्दछ। चुक् हुने दर, नोक्सानी दर तथा अदुल हुने सम्पत्तिमा नियमित रूपमा अद्यवधिक गरिन्छ। कर्ज तथा सापटीको क्षयीकरणको निर्धारणको लागि को सम्पत्तिबाट अक्षियमा प्राप्त हुने रकम, कर्ज पोर्टफोलियोमा व्यहोरेको नोक्सानीको ऐतिहासिक तथ्यांक जम्मावक पर्दछ भने कोषको लागानी नीति अनुसार कर्जको नोक्सानी व्यवस्था गर्दा कर्ज तथा सापटीको भाका नाधिका सबको तथ्यांकको मूल्याङ्कन आवश्यक पर्दछ। यस कारण व्यवस्थापनको लागि Incurred Loss Model र	कर्ज तथा सापटीहरूको क्षयीकरणको निर्धारण तथा परिमाणको सम्बन्धमा हापो लेखापरीक्षण पद्धति निम्नअनुसार रहेको छ: - संस्थाको प्रवालीबाट निकालिएको भाका नाधिका कर्जको तथ्याङ्कको समीक्षा तथा निष्कर्ष। - एकल रूपमा अर्थपूर्ण (Significant) कर्ज तथा सापटीहरूबाट भविष्यमा प्राप्त हुने रकम निश्चित गर्दा धितोबाट प्राप्त हुन सक्ने रकमको सम्बन्ध व्यवस्थापनले गरेको अनुमानलाई आधार लिइएको छ। - कर्जहरूको वर्गिकरण कर्जको उद्देश्य तथा प्रकृतिको आधारमा भए नभएको चर्किन गरिएको छ तथा कोषले कर्जमा व्यहोरेको नोक्सानीको ऐतिहासिक तथ्याङ्कहरूलाई कोषको प्रवालीबाट निकालिएको भाका नाधिका कर्जको विवरण तथा लेखिएको समुहको नोक्सानी व्यवस्थाको विवरणको तथ्याङ्कहरूको आधारमा निष्कर्ष गरिएको छ।

	कोषको लगानी नीति अनुसार सवीकरणको निर्धारणका लागि चाहिने सूचनाको उपलब्धता र सोको शुद्धतालाई लेखापरीक्षणको मुख्य विषयको रूपमा लिइएको छ।	
३.	सूचना प्रविधि विवरण प्रणाली: कारोबारको लेखांकन तथा हिसाब, व्यवस्थापन तथा विभिन्न तन्मय निकायहरूलाई आवश्यक प्रतिवेदनहरू बनाउनुको लागि आवश्यक विवरण प्रणाली कोषको महत्वपूर्ण प्रक्रिया हो। त्वरता प्रतिवेदनहरू कोषको सफ्टवेयरको प्रभावकारीतामा निर्भर रहन्छ। कुनै पनि विवरण असफलता, validation failures, गलत तथ्यांकको इन्ट्रि तथा तथ्यांकको गलत extraction ले गर्दा व्यवस्थापन, शीयरधारक र निवामक निकायहरूलाई गलत रिपोर्टिंग हुन सक्ने भएको कारण हामीले यसलाई हामी लेखापरीक्षणको मुख्य कुरा मानिएको छ।	हाम्रो लेखापरीक्षण पद्धती कोषका सूचना प्रविधि नीति तथा असत अग्राहकहरूमा आधारित छ जुन निम्नअनुसार रहेको छ: - कोषद्वारा विभिन्न ग्राहकहरूको लागि आम्नाइएको Coding प्रणालीको सुझाइ। - कोषको सूचना प्रविधि प्रणाली मा तथ्यांकको इन्ट्रि तथा सोको आधारमा वित्तीय जानकारीको extraction बारेको सुझाइ। - कोषको नियम नीतिमा कुनै परिवर्तन हुँदा प्रयोगकर्ताका आवश्यकताहरूको जाँच गर्ने। - प्रणालीबाट उत्पन्न भएका प्रतिवेदनलाई नमुन्र झर्नौटबाट जाँच गर्ने। कर्जा र कोष सम्बन्धमा व्याज आम्दानी र खर्च हिसाब प्रमाणीकरणको लागि हामीले कोषको सफ्टवेयरको नमुनाको आधारमा परीक्षण गरेका छौं। - हामी कोषद्वारा गरिएको सूचना प्रविधि लेखापरीक्षणमा निर्भर रहेका छौं।

अन्य सूचनाहरू:

अन्य सूचनाहरूको उत्तरदायित्व कोष व्यवस्थापनको हो। अन्य सूचनाहरूले वित्तीय विवरण तथा सोमापिको हाम्रो प्रतिवेदन ग्राहकका कोषको वार्षिक प्रतिवेदनमा उल्लेखित सूचनाहरूलाई जनाउँदछ। उल्लेखित वार्षिक प्रतिवेदन यस लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको भिन्नभन्दा पछाडि उपलब्ध हुने अपेक्षा रहेको छ।

कोषको वित्तीय विवरण उपर हाम्रो रायले त्वरता अन्य सूचनाहरूलाई समावेश गर्दै र हामीले ती अन्य सूचनाहरू उपर कुनै निष्कर्ष प्रदान गर्दैनौं।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षणको सन्दर्भमा हाम्रो उत्तरदायित्व अन्य सूचनाहरू प्राप्त भएपछि अध्ययन गर्नु र यसो गर्दा त्वरता सूचनाहरू वित्तीय विवरण तथा लेखापरीक्षणको शिलसिलामा प्राप्त जानकारीसँग मेलन रूपले फरक नरहेको तथा गलत प्रदर्शित नभएको बारे विचार गर्नु हो।

व्यवस्थापन पत्र

व्यवस्थापनले सुझार गर्नुपर्ने थप स्पष्टीकरणहरू बतैसाथ संलग्न व्यवस्थापन पत्रमा उल्लेख गरिएको छ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापनको जिम्मेवारी

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुसार वित्तीय विवरण तयार गर्ने जिम्मेवारी कोषको व्यवस्थापनको हो। साथै, वित्तीय विवरणहरू गहन रूपले गलत प्रस्तुती हुनबाट बर्जित छन् भन्ने विद्यस्त हुनको लागि आवश्यक पर्ने आन्तरिक विवरण प्रणाली स्थापना गर्नको लागि पनि व्यवस्थापन जिम्मेवार हुन्छ।

वित्तीय विवरणहरू तयार गर्दा व्यवस्थापनले कोषको अविधिज्ञ प्रत्यक्ष रूपमा गर्न सक्ने अवस्थाको आकलन गर्नुपर्दछ र सो सक्ने अवस्थाको कुराहरूको सुझाव गर्नुपर्दछ साथै कोषलाई सिचिबेट गर्न वा संघातन बन्द गर्ने नियत भएको वा सो साहेकको कुनै यथार्थपरक विकल्प नभएको अवस्थामा साहेक अविधिज्ञ फर्मलाई लेखापालनको आधारको रूपमा प्रयोग गर्नुपर्दछ।

कोषको व्यवस्थापनको लागि उत्तरदायी पक्षले कोषको वित्तीय सम्प्रेषण प्रक्रियालाई निरीक्षण गर्नुपर्दछ।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षणको जिम्मेवारी

हाम्रो उद्देश्य समय वित्तीय विवरणहरू, गलत विवरण, जालसाजी वा भ्रूषाबाट मुक्त छन् छैनन् भन्ने कुरा उचित रूपमा सुनिश्चित गरेर उपयुक्त निष्कर्षमा पुगी मनासिक आशयन प्राप्त गरी आफ्नो राय सहित लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु हो। मनासिक आशयन प्राप्त भएता पनि नेपाल सरकार लेखापरीक्षण अनुसार लेखापरीक्षण गर्दा वित्तीय विवरणहरूमा कुनै किसिमको त्रुटी भएमा सो त्रुटी सवै पत्ता लाग्छ भन्ने छैन। त्रुटीहरू जालसाजी वा भ्रूषाबाट निम्तिन्छ र त्वरत त्रुटीहरू जसले सरोकारवालाहरूले सो त्रुटीपूर्ण वित्तीय विवरणलाई आधार मानि गरिएको निर्णयलाई प्रभाव पार्न सक्छ, सोलाई प्राथमिकता दिइन्छ। लेखापरीक्षणको जिम्मेवारी सम्बन्धी अन्य कुराहरू:

१. वित्तीय विवरणहरूमा उल्लेख गरिएका रकमहरू तथा सुझाव गरिएका सूचना लगायत अन्य विवरण बारे पुष्ट्याइएका वेबेष्ट प्रमाण संकलन गर्ने, प्रमाणको पूर्ण वा अश्रिक वा झुठ्के परीक्षण गर्ने कार्यविधि लेखापरीक्षणमा समावेश हुन्छ। यसरी अवलम्बन गरिएका लेखापरीक्षण कार्यविधिमा वित्तीय विवरण जालसाजी वा त्रुटीबाट सारभूत रूपमा गलत आँकडासहित प्रस्तुत हुन सक्ने कुरामा अवलम्बन गरिने लेखापरीक्षणको जोखिम मूल्याङ्कन व्यवसायिक विवेकमा निर्भर हुन्छ। जालसाजीबाट निम्त्याइएको सारभूत गलत विवरण पत्ता नलाग्ने जोखिम त्रुटीबाट निम्तिएको भन्दा अधिक हुन्छ।
२. लेखापरीक्षणबाट जोखिम मूल्याङ्कन गर्ने क्रममा कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको उपयुक्तता बारेमा परीक्षण गरिए तापनि यस्तो आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको प्रभावकारिता बारे लेखापरीक्षणबाट राय व्यक्त गर्ने प्रयोजन रहेको छैन।
३. व्यवस्थापनले वित्तीय विवरण तयार गर्दा प्रयोग गरेका लेखा नीतिको सापेक्षिकता विशेषतः तथा सेवा अनुमानको औचित्यताको साथै वित्तीय विवरणहरूको समष्टियत प्रस्तुतीकरणको मूल्याङ्कन पनि लेखापरीक्षणमा समावेश हुन्छ।
४. लेखापरीक्षणका क्रममा संस्थाले चालु रूपमा निरन्तरता पाउने आधारमा राख्न उत्पन्न भइ घटनाहरू वा परिस्थितिहरूमा सारभूत अनिश्चितता रहेको वा नरहेको बारेमा प्रमाणका आधारमा व्यवस्थापनले प्रयोग गरेको अविधिज्ञहरूको आधार उचित भएको निष्कर्ष निशालिन्छ। सारभूत अनिश्चितता रहेको निष्कर्ष भएमा वित्तीय विवरणमा भएका सुझावका बारेमा लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा ध्यानकर्षण गराइन्छ र ती सुझाव अपर्याप्त भएमा हाम्रो रायलाई संशोधन गरिन्छ। हाम्रो निष्कर्ष लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी भएको बित्ति सम्म प्राप्त भएका प्रमाणहरूमा आधारित हुन्छ। तर, अविधिज्ञका घटनाहरू वा परिस्थितिहरूका कारण संस्था अविधिज्ञ नरहने पनि सक्छ।
५. व्यवस्थापनले तयार गरेको वित्तीय विवरणहरूको समय प्रस्तुति, ढाँचा र वित्तीय विवरण सम्बन्धी सुझावहरूका अनुसार सो वित्तीय विवरणले कोषको कारोबार र घटनाहरूलाई उचित रूपमा प्रस्तुत गरेको वा नगरेको मूल्याङ्कन गरिन्छ।
६. अन्य विषयका साथसाथै लेखापरीक्षण योजना अनुसारको कार्यसत्र, कार्य समय र लेखापरीक्षणको क्रममा पाइएका महत्वपूर्ण कैफियतहरू शासकीय कार्यभार बहन गर्ने व्यक्तिहरूलाई सम्प्रेषण गरिन्छ।
७. शासकीय कार्यभार बहन गर्ने व्यक्तिहरू हामीले स्वतन्त्रता सम्बन्धी आधार संहिताको परिपालना गरेको पक्ष दिइन्छ र स्वतन्त्रतालाई असर गर्ने सबै सम्बन्धहरू र अन्य विषयहरू जसले हाम्रो स्वतन्त्रतालाई समग्र

सहचर
सहचर
सहचर

रूपमा असर गर्न सक्छ, सो विषयहरूलाई निराकरण गरेको बारे पनि शासकीय कार्यभार बहन गर्ने व्यक्तिहरूलाई सम्प्रेषण गरिन्छ।

सहचर
सहचर
सहचर

बाबुराम गौतम
उप-महालेखापरीक्षक

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
वित्तीय अवस्थाको विवरण
२०७७ आषाढ ३१

रकम रुपैयामा

विवरण	टिप्पणी	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
सम्पत्तिहरू			
नगद तथा नगद समान	४.१	९,७६,४६७,१०७	४,१५३,१७६,५००
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको मौज्दात	४.२	१०७,७६२,७९९,५०१	७८,७८७,५०५,७५५
व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरू	४.३	-	-
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	४.४	१९०,०८५,७८३,३०४	१८०,५७९,१८३,९८९
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरूलाई कर्जा तथा सापटी	४.५	६२,३१७,८७३,८९०	५२,१९३,७९८,७३७
कर्मचारीलाई कर्जा तथा सापटी		१,६३६,७६१,७५२	१,५८२,३५५,९५३
धितोपत्रहरूमा लगानी	४.६	२१,६७४,१८८,३४३	२२,९७१,०४२,३१२
सम्बद्ध कम्पनीहरूमा लगानी	४.७	-	-
सम्पत्तिहरूमा लगानी	४.८	६८५,९०७,४९०	७२०,२५९,५८२
सम्पत्ति र उपकरण	४.९	५५०,२७७,००८	४८३,०६६,३२८
अमूर्त सम्पत्ति	४.१०	३,९२६,११०	६,७१७,९१३
अन्य सम्पत्ति	४.११	१,११३,५९०,०३२	९२०,४६७,२२३
जम्मा सम्पत्ति		३८६,८०७,५७४,५३७	३४२,३९७,५७४,२९२
दायित्वहरू			
कर्मचारी सुविधा दायित्व	४.१२	३,३०८,३९७,७१८	३,१५१,७७९,१७४
अन्य दायित्व	४.१३	१,४३७,८६१,४७०	१,३१९,१५२,७५३
जम्मा दायित्व		४,७४६,२५९,१८८	४,४७०,९३१,९२७
कोष तथा जगेडा			
सञ्चय कोष	४.१४	३५४,४०८,११३,७८५	३०९,८४८,३६७,२०३
निवृत्तभरण कोष	४.१५	४८०,९१५,०३२	-
अन्य कोष	४.१६	-	-
जगेडा तथा वचत	४.१७	२७,१७२,२८६,५३२	२८,०७८,२७५,१६२
जम्मा कोष तथा जगेडा		३८२,०६१,३१५,३४९	३३७,९२६,६४२,३६५
जम्मा कोष, जगेडा तथा दायित्व		३८६,८०७,५७४,५३७	३४२,३९७,५७४,२९२

संलग्न टिप्पणीहरू (१ देखि ५.१५ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन् ।

जितेन्द्र धिताल
का.मु. सह प्रशासक(मुख्य अधिकृत)

तुलसी प्रसाद गौतम
प्रशासक

किरण कुमार श्रेष्ठ
सञ्चालक

गणेश सिंह भण्डारी
सञ्चालक

भक्त प्रसाद आचार्य
सञ्चालक

निरज बहादुर शाही
सञ्चालक

प्रा.डा. जीवन कुमार भट्टराई
सञ्चालक

रामशरण पुडासैनी
अध्यक्ष

महेश खनाल
लेखापरीक्षक

सुनिर कुमार दुहैल
लेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षक

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
नाफा वा नोक्सान विवरण
२०७६ श्रावण १ गतेदेखि २०७७ आषाढ ३१ गतेसम्म

रकम रुपैयामा

विवरण	टिप्पणी	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
ऋण तथा लगानीबाट आम्दानी	४.१८	३३,३८३,०९५,५०७	२९,६९९,६३३,१३७
ब्याज तथा अन्य प्रत्यक्ष खर्च	४.१९	२६,१९१,०५१,६२६	२३,२१०,९८५,१३५
ऋण तथा लगानीबाट खुद आम्दानी		७,१९२,०४३,८८१	६,४८८,६४८,००२
शुल्क तथा कमिसन आम्दानी	४.२०	२३,६४८,७४१	५,४४६,९००
शुल्क तथा कमिसन खर्च	४.२१	-	-
खुद शुल्क तथा कमिसन आम्दानी		२३,६४८,७४१	५,४४६,९००
व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरुबाट भएको खुद आम्दानी	४.२२	-	-
नाफा नोक्सान मार्फत उचित मूल्य (Fair Value) मा रहेका	४.२३	-	-
अन्य वित्तीय उपकरणहरुबाट भएको खुद आम्दानी	४.२४	२८५,००८,५२२	२५३,८९९,१४६
कुल सञ्चालन आम्दानी		७,४००,७०१,१४४	६,७४७,९९४,०४८
वित्तीय सम्पत्तिहरुको खुद क्षयीकरण नाफा/(नोक्सान)	४.२५	२,८९३,८६३,६२७	१,३२२,१८७,३४८
कर्मचारी खर्च	४.२६	८८८,९१४,५७९	७५९,५७७,०७४
अन्य सञ्चालन खर्च	४.२७	२१९,०११,७९९	१७०,९४८,२४१
ढास कट्टी, परिशोधन तथा गैह्र वित्तीय सम्पत्तिको क्षयीकरण	४.२८	६४,२५०,६२४	३८,०१८,८०५
वित्तीय खर्च		१२,०९५	१०,९९२,९९०
यस वर्षको खुद मुनाफा (नोक्सान)		३,४३४,६४८,५००	४,४४६,२६९,५९०

संलग्न टिप्पणीहरु (१ देखि ५.१५ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन् ।

जितेन्द्र धिताल
का.मु. सह प्रशासक(मुख्य अधिकृत)

तुलसी प्रसाद गौतम
प्रशासक

किरण कुमार श्रेष्ठ
सञ्चालक

गणेश सिंह भण्डारी
सञ्चालक

भक्त प्रसाद आचार्य
सञ्चालक

निरज बहादुर शाही
सञ्चालक

प्रा. डा. जीवन कुमार भट्टराई
सञ्चालक

श्री रामशरण पुडासैनी
अध्यक्ष

महेश खनाल
लेखापरीक्षक

सुनिर कुमार हुड्डेल
लेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षक

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
विस्तृत आम्दानी विवरण

<i>रकम रुपैयामा</i>		
विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
यस वर्षको खुद मुनाफा (नोक्सान)	३,४३४,६४८,५००	४,४४६,२६९,५९०
अन्य विस्तृत आम्दानी		
परिभाषित कर्मचारी सुविधाको विमाङ्गीय नाफा/(नोक्सान)	(२०३,४२९,८३९)	(८६९,२६५,६०४)
सम्पत्ति तथा उपकरणको पुनर्मूल्याङ्कन	-	-
लगानी धितोपत्रहरुको उचित मूल्य (Fair Value) मा भएको खुद परिवर्तन	(२,०४८,८७६,७५८)	(३,५८७,२४५,६४३)
जम्मा अन्य विस्तृत आम्दानी	(२,२५२,२९८,५९७)	(४,४५६,५१९,२४७)
कूल विस्तृत आम्दानी	१,१८२,३४९,९०३	(१०,२४९,६५७)

जितेन्द्र धिताल
का.मु. सह प्रशासक(मुख्य अधिकृत)

तुलसी प्रसाद गौतम
प्रशासक

किरण कुमार श्रेष्ठ
सञ्चालक

राणेश सिंह भण्डारी
सञ्चालक

भक्त प्रसाद आचार्य
सञ्चालक

निरञ्ज वहादुर शाही
सञ्चालक

प्रा.डा. जीवन कुमार भट्टरा
सञ्चालक

रामशरण पुडासैनी
अध्यक्ष

महेश खनाल
लेखापरीक्षक

सुनिर कुमार हुँजेल
लेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षक

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
नगद प्रवाह विवरण
२०७६ श्रावण १ गतेदेखि २०७७ आषाढ ३१ गतेसम्म

रकम रुपैयामा		
विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
सञ्चालनबाट नगद प्रवाह		
यस वर्षको खुद मुनाफा (नोक्सान)	(३,३२५,६७१,५४३)	४,४४६,२६९,५९०
समायोजन		
ढास कट्टी, परिशोधन तथा गैर वित्तीय सम्पत्तिको क्षयीकरण	६४,२५०,६२४	३८,०१८,८०५
वित्तीय सम्पत्तिहरूको खुद क्षयीकरण	२,८९३,८६३,६२७	१,३२२,१८७,३४८
नाफा, नोक्सान मार्फत उचित मूल्य (Fair Value) मा रहेका अन्य वित्तीय उपकरणहरूबाट भएको खुद आम्दानी	-	-
सञ्चय कोषमा व्याज खर्च	-	२३,२१०,९८५,१३५
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको मौज्दातमा प्राप्त भएको व्याज	-	(६,८५९,९६५,४८३)
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरूलाई कर्जा तथा सापटीमा प्राप्त भएको व्याज	-	(५,२३९,०३९,१३८)
घितो पत्रहरूमा लगानीमा प्राप्त भएको व्याज तथा लाभांश	-	(७९१,३३१,५०९)
सम्पत्ति र उपकरण, लगानी सम्पत्ति तथा अमूर्त सम्पत्तिको विक्रिमा भएको लाभ वा नोक्सानी	-	१६२,१२५
सम्पत्तिहरूमा लगानीमा प्राप्त भएको खुद आम्दानी	-	(५०३,१४२,५५८)
सञ्चालन गतिविधिसँग सम्बन्धित सम्पत्ति तथा दायित्वहरूमा भएको परिवर्तनहरू		
व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरूमा कमी (वृद्धि)	-	-
सञ्चयकर्ताहरूलाई कर्जा तथा सापटीमा कमी (वृद्धि)	(१०,६७१,८३९,७३४)	(१३,५८३,३२१,४५९)
कर्मचारीहरूलाई कर्जा तथा सापटीमा कमी (वृद्धि)	(५४,४०५,७९९)	(५०२,७०७,९१८)
अन्य सम्पत्तिमा कमी (वृद्धि)	(२८१,२४२,५०२)	४४८,२१८,१३०
कर्मचारी सुविधा दायित्वमा वृद्धि (कमी)	१५६,६१८,५४४	८४४,८५०,९६९
अन्य दायित्वमा वृद्धि (कमी)	११८,७०८,७१७	१७८,३८६,४४१
सञ्चालन गतिविधिबाट भएको खुद नगद प्रवाह	(११,०९९,७१८,०६६)	३,००९,५७०,४७८
लगानी गतिविधिबाट नगद प्रवाह		
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको मौज्दातमा भएको लगानी	(२८,९७५,२९३,७४६)	(२३,८१०,२४८,५२५)
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको मौज्दातबाट भएको लगानी फिर्ता	-	-
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको मौज्दातमा प्राप्त भएको व्याज	-	६,८५९,९६५,४८३
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरूलाई कर्जा तथा सापटी प्रवाहमा वृद्धि (कमी)	(११,७६४,५७८,६६८)	(६,३८४,३४२,५८४)
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरूलाई कर्जा तथा सापटीमा प्राप्त भएको व्याज	-	५,२३९,०३९,१३८
घितोपत्रहरूमा लगानीमा वृद्धि (कमी)	१,२९६,८५३,९६९	१५,९५५,४८५,३२७
घितोपत्रहरूमा लगानीमा प्राप्त भएको व्याज तथा लाभांश	-	७९१,३३१,५०९
सम्बद्ध कम्पनीहरूमा लगानीमा वृद्धि (कमी)	-	-
सम्पत्तिहरूमा लगानीमा वृद्धि (कमी)	१	(१५,८७१,९७७)
सम्पत्तिहरूमा लगानीमा प्राप्त भएको खुद आम्दानी	-	५०३,१४२,५५८
सम्पत्ति र उपकरणमा वृद्धि (कमी)	(९५,४१९,१६०)	(५६,६७८,७८१)
अमूर्त सम्पत्तिमा वृद्धि (कमी)	१,१०१,७५०	(२,७०१,२७७)
लगानी गतिविधिबाट भएको खुद नगद प्रवाह	(३९,५३७,३३५,८५४)	(९२०,८७९,१२९)
वित्तीय श्रोतबाट नगद प्रवाह		
सञ्चय कोषमा वृद्धि (कमी)	४४,५५९,७४६,५८२	३१,०९५,३३१,८८०
सञ्चय कोषमा व्याज खर्च	-	(२३,२१०,९८५,१३५)
निवृत्तभरण कोषमा वृद्धि (कमी)	४८०,९१५,०३२	-
अन्य कोषमा वृद्धि (कमी)	-	-
जगेडा तथा बचतहरूमा वृद्धि (कमी)	२,४१९,६८२,९१३	(६,१७२,९०९,२४०)
वित्तीय श्रोत सम्बन्धी गतिविधिबाट भएको खुद नगद प्रवाह	४७,४६०,३४४,५२७	१,७११,४३७,५०५
सम्पूर्ण गतिविधिबाट भएको खुद नगद प्रवाह	(३,१७६,७०९,३९३)	३,८००,१२८,८५४
वर्षको शुरुमा भएको नगद तथा नगद समान मौज्दात	४,१५३,१७६,५००	३५३,०४७,६४६
विदेशी मुद्रामा रहेको नगद तथा नगद समान मौज्दातमा पुनर्मूल्यांकनको कारणले भएको समायोजन	-	-
वर्षको अन्तमा भएको नगद तथा नगद समान मौज्दात	९७६,४६७,१०७	४,१५३,१७६,५००

जितेन्द्र धिताल का.मु. सह प्रशासक/मुख्य अधिकृत)	तुलसी प्रसाद गौतम प्रशासक	किरण कुमार श्रेष्ठ सञ्चालक	राणेश सिंह भण्डारी सञ्चालक	भक्त प्रसाद आचार्य सञ्चालक
निरज बहादुर शाही सञ्चालक	प्रा. डा. जीवन कुमार भट्टराई सञ्चालक	श्री रामशरण पुडासैनी अध्यक्ष	महेश खनाल लेखापरीक्षक	सुनिर कुमार हुङ्गेल लेखापरीक्षक
				महालेखापरीक्षक

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
लेखा सम्बन्धी टिप्पणीहरू
आर्थिक वर्ष २०७६/२०७७

१. सामान्य जानकारी (General Introduction)

कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ अनुरूप स्थापित सामाजिक सुरक्षण संस्थाका साथै गैह्र वैकिक प्रकृतिको देशकै ठूलो वित्तीय संस्था हो । कोषले सञ्चयकर्ताबाट संकलन भएको सञ्चित रकमको व्यवस्थापन तथा प्रभावकारी परिचालन गरी सञ्चयकर्तालाई उचित प्रतिफल प्रदान गर्नुका साथै बचत रकमबाट विभिन्न सामाजिक सुरक्षण सुविधाहरू समेत प्रदान गर्दै आईरहेको छ । कोषको केन्द्रीय कार्यालय पुल्चोक, ललितपुरमा रहेको छ ।

कोषले ६ लाख भन्दा बढी सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकममा वार्षिक रुपमा व्याज तथा मुनाफा प्रदान गर्नुका अतिरिक्त सञ्चयकर्ताको हितमा विशेष सापटी, घर सापटी, शैक्षिक सापटी, घर मर्मत सापटी र सरल चक्र कर्जा जस्ता कर्जा तथा सापटी सुविधाहरू प्रदान गर्दै आएको छ भने सामाजिक सुरक्षा सुविधा अन्तर्गत सञ्चयकर्ता दुर्घटना क्षतिपूर्ति, सञ्चयकर्ता काजकृया अनुदान, सञ्चयकर्ता औषधोपचार योजना र शिशु तथा सुत्केरी हेरचाह सुविधा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ ।

कोषले विभिन्न जलविद्युत कम्पनीहरूमा शेयर तथा ऋण लगानी गरी नेपालको जलविद्युत क्षेत्रको विकासमा महत्वपूर्ण योगदान गर्दै आएको छ ।

२. वित्तीय विवरणहरू तयार र प्रस्तुत गर्ने आधार (Basis of Preparation and Presentation of Financial Statements):

२.१ नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानको अनुपालना (Compliance with Nepal Financial Reporting Standard-NFRS)

लेखामान बोर्ड नेपालले सिफारिस गरे बमोजिम नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्थाबाट जारी गरिएको नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुरूप वित्तीय विवरणहरू तयार गरिएका छन् । नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानमा अन्तराष्ट्रिय लेखामान बोर्डले जारी गरेका विवेचना (IFRIC र SIC) समेत पर्दछन् ।

वित्तीय विवरण महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट मिति २०७५/११/१४ मा स्वीकृत ढाँचा अनुरूप तयार गरिएको छ ।

संलग्न वित्तीय विवरणहरू कोषको संचालक समितिको २०७७/७ मा बसेको औं बैठकले अनुमोदन गरेको छ ।

२.२ कार्यात्मक र प्रस्तुतीकरण मुद्रा (Functional and Presentation Currency)

वित्तीय विवरणहरू कोषको कार्यात्मक मुद्रा, नेपाली रुपैयाँमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

२.३ अनुमान, मान्यता तथा अभिप्रायको प्रयोग (Use of Assumptions, Estimates and Judgement)

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुसार वित्तीय विवरण तयार गर्दा केही क्षेत्रहरूमा अनुमान, मान्यता तथा अभिप्रायको प्रयोग गर्नुपर्ने हुन्छ । यसरी अनुमान गर्दा विगतको अनुभव र अन्य असर गर्ने तत्वहरूलाई समावेश गर्ने गरिएको छ । अनुमान, मान्यता तथा अभिप्रायहरू वास्तविकतामा परिणत हुँदा तयार पारिएको मितिको वित्तीय विवरणले प्रस्तुत गरेका सम्पत्ति, दायित्व, आम्दानी तथा खर्च रकमहरू पूर्वानुमान र मान्यताभन्दा फरक पर्न सक्दछन् । निरन्तर संचालनको आधार (going concern basis) मानेर अनुमान र मान्यताहरू पुनरावलोकन गरिएका छन् । लेखा सम्बन्धी अनुमानलाई समय सापेक्ष पुनरावलोकन गर्ने गरिएको छ । अनुमानमा फरक परेको कारणले पर्ने असर अनुमानमा फरक परेको वर्षमा नै समायोजन गरिएका छन् ।

वित्तीय विवरणहरू तयार गर्दा सारभूतरूपमा असर गर्ने महत्वपूर्ण अनुमानहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

१) सम्पत्ति, उपकरण, लगानी सम्पत्ति तथा अमूर्त सम्पत्तिको उपयोगी आयु (useful life)

२) कर्मचारी दायित्वहरू

२.४ नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानको प्रयोग (Use of Nepal Financial Reporting Standards)

कोषले नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुसार वित्तीय विवरणहरू तयार गरेको छ ।

२.५ नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानका carve-out हरू

लेखामान बोर्ड नेपालले सिफारिस गरे बमोजिम नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्था ले NFRS कार्यान्वयन गर्नका लागि प्रदान गरेको carve-out हरू मध्ये कोषले निम्न carve-out प्रयोग गरेको छ :

१) नेपाल लेखामान ३९- वित्तीय साधनहरु: मान्यता र मापन

विश्वासनीय हिसाबले निर्धारण गर्न अव्यवहारिक हुने र नगन्य रहने स्थिति रहँदा निम्न उल्लेखित व्यवस्थामा विकल्प प्रदान गरिएको छ र कोषले उक्त विकल्प प्रयोग गरेको छ ।

क) नेपाल लेखामान ३९ को परिच्छेद ९ अनुसार वित्तीय साधनहरुको प्रभावकारी व्याजदर गणना गर्दा ती वित्तीय साधनहरुको अनुबन्धीय शर्तहरु बमोजिम तिरिएको र लिएको सम्पूर्ण शुल्क र बन्डहरुलाई समावेश गर्नु नपर्ने विकल्प । कोषले संचयकर्तालाई प्रदान गरिएको कर्जा, सँगठित संस्था तथा परियोजनालाई प्रदान गरिएको कर्जा तथा बन्डको प्रिमियम हिसाबमा यो विकल्प प्रयोग गरेको छ ।

३ प्रमुख लेखा नीतिहरु (Major Accounting Policies):

३.१ मापन तथा लेखाङ्कनको आधार (Measurement and Basis of Accounting)

निम्न उल्लेखित अवस्थामा बाहेक वित्तीय विवरणहरु ऐतिहासिक लागत अवधारणा (Historical Cost Convention) अनुरूप तयार गरिएका छन् ।

शेयरमा लगानी	उचित मूल्य (fair value)
कर्मचारीलाई प्रदान गरिएको ऋण	परिशोधन लागत (amortized cost)

अन्यथा उल्लेख गरिएको अवस्थामा बाहेक वित्तीय विवरणहरु प्रोदभावी आधार (accrual basis)मा तयार गरिएका छन् ।

३.२ एकल वित्तीय विवरण

प्रस्तुत वित्तीय विवरण कोषको एकल वित्तीय विवरण हो । कोषको एकिकृत वित्तीय विवरण तयार गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छैन ।

३.३ व्याज आम्दानी तथा खर्च

व्याज आम्दानी र खर्च, नाफा वा नोक्सान हिसाबमा प्रोदभावी आधारमा प्रभावकारी व्याज (Effective Interest) विधि प्रयोग गरी जनाइएको छ । भविष्यको अनुमानित नगद भुक्तानी/प्राप्तिलाई वित्तीय सम्पत्ति/दायित्वको अपेक्षित आयुमा ठ्याक्कै डिष्काउन्ट गर्ने दरलाई प्रभावकारी व्याज दर भनिन्छ ।

व्याज आम्दानीको लेखाङ्कन गर्नको लागि रकमको निक्कौल हुनुपर्ने र सोको आर्थिक लाभ कोषले प्राप्त गर्ने सम्भावना भएको हुनु पर्दछ । परियोजना तथा सँगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटीमा पूँजीकृत गरिएको व्याजलाई र असल कर्जामा प्रोदभावी आधारमा आम्दानी जनाइएको छ भने सो बाहेक नगद प्राप्ति आधारमा आम्दानी जनाइएको छ ।

३.४ अन्य आम्दानी तथा खर्चहरु

१) शुल्क र कमिशन आय

शुल्क र कमिशन आय साधारणतया सम्बन्धित सेवा भइसकेपछि वा एक सार्थक कार्यको कार्यन्वयन भइसकेपछि जनाइन्छ । ऋण प्रदान गर्दा लाग्ने सेवा शुल्क सो प्रदान भइसकेपछि जनाइन्छ ।

२) शुल्क र कमिशन खर्च

शुल्क र कमिशन खर्च साधारणतया सम्बन्धित सेवा प्राप्त भइसकेपछि वा एक सार्थक कार्यको कार्यन्वयन भइसकेपछि जनाइन्छ ।

३) खुद व्यापारिक लाभ

व्यापारिक सम्पत्ति/दायित्वको हकमा पाकेको (accrued) व्याज, विक्रिमा लाभ हानी, लाभांश लगायतका कारोबारबाट श्रृजित लाभ/हानी (realised gain/loss) यस अर्न्तगत राखिन्छ ।

४) लाभांश आम्दानी

लाभांश प्राप्त गर्ने हक स्थापित भइसकेपछि लाभांश आम्दानी जनाइन्छ । लाभांशलाई सम्पत्तिको वर्गिकरण अनुसार विभिन्न शिर्षकहरुमा प्रस्तुत गरिन्छ ।

५) अन्य आय

माथि उल्लेखित बाहेकका आयहरुको लेखाङ्कन फाइदा वा रकम कोषमा प्राप्त हुने र सो को वस्तुपरक निर्धारण हुने अवस्थामा गरिएको छ ।

३.५ पट्टा (Lease)

वित्तीय पट्टा र संचालन पट्टाको वर्गीकरण पट्टाको शुरु मितिमा गरिन्छ । त्यस्तो पट्टा जस्मा जोखिम र इनामको एक महत्वपूर्ण भाग धनीले (Owner) आफैसँग राख्छ, त्यसलाई संचालन पट्टाको रूपमा वर्गीकरण गरिन्छ । त्यस्तो पट्टा जसमा जोखिम र इनामको महत्वपूर्ण भाग धनीले कमेटीलाई (lessee) हस्तान्तरण गर्छ, त्यसलाई वित्तीय पट्टाको रूपमा वर्गीकरण गरिन्छ ।

१) पट्टा भुक्तानी - कमेटी (Lessee)

संचालन पट्टाको भुक्तानीलाई पट्टाको दररेटमा मूल्यवृद्धिको समायोजन सहित सम्बन्धित आर्थिक वर्षमा खर्च लेखाङ्कन गरिएको छ, जुन कोषको मूल्यांकनमा समदर प्रक्रियाबाट हुने खर्च लेखाङ्कन भन्दा उचित रहेको छ ।

वित्तीय पट्टा अन्तर्गतको न्यूनतम पट्टा भुक्तानीलाई वित्तीय लागत तथा बाँकि दायित्वमा समायोजनको रूपमा भाग लगाइन्छ । वित्तीय लागतलाई बाँकि दायित्वमा समदरमा प्रतिफल प्राप्त हुने हिसाबमा पट्टा अवधि भरमा नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

संयोगिक (contingent) पट्टा भुक्तानीलाई उक्त कुरा पक्का भएको मितिमा न्यूनतम पट्टा भुक्तानीलाई समायोजन गरी लेखाङ्कन गरिन्छ ।

२) पट्टा सम्पत्ति - कमेटी (Lessee)

संचालन पट्टामा रहेको सम्पत्तिलाई वित्तीय विवरणमा प्रस्तुत गरिदैन ।

वित्तीय पट्टामा रहेको सम्पत्तिलाई प्रारम्भिक मापनमा उचित मूल्य र न्यूनतम पट्टा भुक्तानीमध्ये हुने कम रकममा मापन गरिन्छ । प्रारम्भिक मापन पछि उक्त सम्पत्ति जुन वर्गमा पर्छ, सोही अनुसारको लेखा नीति प्रयोग गरी मापन गरिन्छ ।

३) पट्टा सम्पत्ति - धनी (Lessor)

वित्तीय पट्टामा रहेको सम्पत्तिलाई कोषले प्राप्त गर्नुपर्ने पट्टामा खुद लगानी रकमको रूपमा लेखाङ्कन गरी ऋण तथा सापटी अन्तर्गत प्रस्तुत गरिन्छ ।

४) पट्टा भुक्तानी प्राप्ति

संचालन पट्टाको भुक्तानी प्राप्तीलाई पट्टाको दररेटमा मूल्यवृद्धिको समायोजन सहित सम्बन्धित आर्थिक वर्षमा आय लेखाङ्कन गरिएको छ, जुन कोषको मूल्यांकनमा समदर प्रक्रियाबाट हुने आय लेखाङ्कन भन्दा उचित रहेको छ ।

वित्तीय पट्टा अन्तर्गतको न्यूनतम पट्टा भुक्तानी प्राप्तीलाई वित्तीय आम्दानी तथा प्राप्त गर्न बाँकी रकमको रूपमा भाग लगाइन्छ । वित्तीय आम्दानीलाई पट्टामा बाँकी रहेको सम्पत्तिमा समदरमा प्रतिफल प्राप्त हुने हिसाबमा पट्टा अवधि भरमा नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

३.६ विदेशी विनिमय कारोबारहरु

विदेशी मुद्रामा हुने कारोबारलाई कारोबार मितिमा विद्यमान दरमा नेपाली रुपैयाँमा रुपान्तरण गरिएको छ ।

विदेशी मुद्रामा रहेको मौद्रिक सम्पत्ति एवं दायित्वहरुलाई वर्षान्तमा विद्यमान दरले नेपाली रुपैयाँमा रुपान्तरण गरिएको छ । मौद्रिक सम्पत्ति एवं दायित्वको वर्षको सुरुवातको कार्यात्मक मुद्रामा रहेको रकम, वर्षभरीमा प्राप्त रकम, प्रभावकारी व्याजको र विदेशी मुद्रामा रहेका सम्पत्ति दायित्वको परिशोधित रकमको फरकलाई कार्यात्मक रकममा परिवर्तन गर्दा हुन आउने फरकलाई विनिमय नाफा वा नोक्सानको रूपमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

विदेशी मुद्रामा रहेको गैर मौद्रिक सम्पत्ति एवं दायित्वहरुलाई उचित मूल्य निर्धारण गरेको मितिमा विद्यमान दरले नेपाली रुपैयाँमा रुपान्तरण गरिएको छ । विदेशी मुद्रामा रहेको गैर मौद्रिक वस्तुलाई कारोबार मितिको दरले नेपाली रुपैयाँमा रुपान्तरण गरिन्छ । सोमा फरक पर्न गएमा सामान्यतया नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

३.७ आयकर

आयकर ऐनको दफा ६४ को उपदफा २ अनुसार कोषको आयमा आयकर नलाग्ने हुनाले आयकर व्यवस्था गरिएको छैन । आयकर छुट भएको कारणले स्थगन गरेको हिसाब गर्नुपर्ने रहेको छैन ।

३.८ वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वहरू

१) पहिचान (Recognition)

वित्तीय उपकरणहरूलाई वित्तीय अवस्थाको विवरणमा उक्त उपकरणसँग सम्बन्धित मितिको आधारमा जनाईन्छ ।

वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वहरूको प्रारम्भिक मूल्यांकन उचित मूल्यमा गरिन्छ । जुन उपकरण नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा वर्गीकरण गरिदैन, त्यस्ता उपकरणसँग सम्बन्धित प्रत्यक्ष खर्चहरू समावेश गरिएको लागतमा मूल्यांकन गरिन्छ ।

२) वर्गीकरण (Classification)

वित्तीय सम्पत्ति (Financial Assets)

वित्तीय सम्पत्तिहरू कसरी व्यवस्थापन गरिएको छ भन्ने आधारमा वित्तीय सम्पत्तिलाई परिशोधन लागत (amortized cost) वा अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यमा र नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्य मध्ये कुनै एकमा वर्गीकरण गरिन्छ ।

परिशोधन लागतमा निश्चित वा दृश्यात्मक (fixed or determinable) भुक्तानी भएका नन् डेरिभेटिभ उपकरणहरू अवधि समाप्त मितिसम्म धारण गर्ने मनसायबाट धारण गरिएका वित्तीय सम्पत्तिहरूलाई यस वर्गमा समावेश गरिन्छ । यस्ता सम्पत्तिहरूको प्रारम्भिक मापन सम्पत्तिसँग सम्बन्धित प्रत्यक्ष खर्चहरू समावेश गरिएको लागतमा मूल्यांकन गरिन्छ । प्रारम्भिक मापनपछि प्रभावकारी व्याजदरको प्रयोग गरी तथा क्षयीकरण नोक्सानीको (impairment loss) समायोजन गरी परिशोधन लागतमा सम्पत्तिको मापन गरिन्छ ।

नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा (fair value through profit or loss): कोषले उचित मूल्यको आधारमा खरीद वा विक्रि गर्ने हिसाबमा धारण गरेका सम्पत्तिहरू यस वर्गमा समावेश गरिन्छ । खरीद वा विक्रिको लागतलाई नाफा वा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यमा (fair value through other comprehensive income): माथि उल्लेखित बाहेकमा नन् डेरिभेटिभ वित्तीय सम्पत्तिहरू यस वर्गमा समावेश गरिन्छ । यस्ता सम्पत्तिहरूको प्रारम्भिक मापन उचित मूल्यमा गरिन्छ । प्रारम्भिक मापन पछिको मापन (subsequent measurement) उचित मूल्यमा नै गरिन्छ र उचित मूल्यमा भएको परिवर्तनलाई अन्य विस्तृत आयमा लेखाङ्कन गरिन्छ र सोलाई संचित आय तथा कोषमा उचित मूल्य जगेडामा प्रस्तुत गरिन्छ । सम्पत्ति त्याग गर्दा कायम रहेको जम्मा जगेडा रकमलाई वितरणयोग्य नाफामा स्थानान्तरण गरिन्छ ।

वित्तीय दायित्व (Financial Liabilities)

कोषले वित्तीय जमानत तथा ऋण प्रतिबद्धता बाहेकका वित्तीय दायित्वहरूलाई परिशोधन लागत वा नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमध्ये कुनै एकमा वर्गीकरण गरेको छ ।

३) डि-रिकग्नाइसन (De-recognition)

वित्तीय सम्पत्तिका सर्तहरू संशोधन गरिएमा वा उक्त सम्पत्ति नयाँ सम्पत्तिसँग बदलिएमा वित्तीय सम्पत्तिको डि-रिकग्नाइज गर्नुपर्ने हो होइन भन्ने परीक्षण गरिन्छ । पहिलेको नगद प्रवाह महत्वपूर्ण रूपमा फरक भएमा सो सम्पत्तिबाट हुने नगद प्रवाहको म्याद समाप्त भएको मानिन्छ । उक्त परिस्थितिमा पहिलेको सम्पत्ति डि-रिकग्नाइज गरिन्छ र नयाँ सम्पत्ति उचित मूल्यमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

वित्तीय सम्पत्ति

सम्पत्तिबाट नगद प्राप्तिको अनुबन्धित अधिकार समाप्त हुँदा वा सम्पत्तिको जोखिम र इनामको महत्वपूर्ण भाग समेत हस्तान्तरण हुने गरी सम्पत्तिबाट नगद प्राप्तिको अनुबन्धित अधिकार हस्तान्तरण गर्दा वा कोषको सम्पत्तिमा नियन्त्रण नहुने अवस्थामा कोषले वित्तीय सम्पत्ति डि-रिकग्नाइज गर्छ ।

वित्तीय सम्पत्ति डि-रिकग्नाइज गर्दा प्राप्त भएको रकम र अधि सारिएको रकमको फरकलाई नाफा वा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

वित्तीय दायित्व

कोषले अनुबन्धित दायित्व निर्वहन वा रद्द वा समाप्त हुँदा वित्तीय दायित्व डि-रिकग्नाइज गर्छ ।

४) अफसेट

कानुनी अधिकार रहेको र उद्देश्य नै खुद रकम जनाउने छ भने मात्र वित्तीय सम्पत्ति र दायित्व एक आपसमा अफसेट गरिन्छ र खुद रकम जनाईन्छ ।

नेपाल लेखामानले अनुमति दिएको अवस्थामा वा उस्तै कृयाकलापबाट श्रृजित आय र खर्चहरु मात्र अफसेट गरी खुद रकम प्रस्तुत गरिन्छ ।

५) परिशोधन लागतमा मापन (Measured at Amortized Cost)

प्रारम्भिक मापनको रकममा साँवा रकम घटाई तथा प्रभावकारी व्याज विधिबाट मापन गरिएको प्रारम्भिक रकम र सो को अन्तिम रकमको फरक जोडी वा घटाई आउने रकममा क्षयीकरण नोक्सानीको समायोजन पछिको रकम नै वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वको परिशोधन लागत हो ।

६) उचित मूल्य मापन (Measured at Fair Value)

बजारमा सहभागी व्यक्तिहरु बीचको उचित कारोबारमा सम्पत्ति निसर्गमा प्राप्त हुने रकम वा दायित्व निसर्गमा भुक्तानी गर्नुपर्ने रकम वा बजार अभाव भएको अवस्थामा आफ्नो पहुँच भएको सबैभन्दा फाइदाजनक बजारको मूल्य नै उचित मूल्य हो ।

उपलब्ध भएसम्म उपकरणको उचित मूल्य सक्रिय बजारको उद्धृत (quoted) मूल्यलाई मानिन्छ । उपकरणको लगातार रुपमा कारोबार हुने बजारलाई सक्रिय बजार मानिन्छ ।

सक्रिय बजार नभएको अवस्थामा कोषले प्रासंगिक कारकहरुको (observable inputs) पहिचान तथा प्रयोग गरी उपयुक्त मूल्यांकन विधिहरु अवलम्बन गरी उचित मूल्यको निर्धारण गर्छ ।

वित्तीय उपकरणको उचित मूल्यको उत्तम प्रमाण भनेको उक्त उपकरणको कारोबार मूल्य हो । यदि कोषको नजरमा कारोबार रकम र उचित मूल्य फरक रहेको छ र उचित मूल्यको निर्धारण न त सक्रिय बजारमा उद्धृत मूल्य रहेको न त प्रासंगिक कुराहरुलाई मध्यनजर गर्दै अन्य मूल्यांकन विधिबाट मूल्यांकन गरिएको छैन भने उचित मूल्य र कारोबार रकमको फरकलाई स्थगन गरी उचित मूल्यमा उपकरणको मापन गरिन्छ । उक्त फरक रकमलाई उपकरणको अवधिभरमा नाफा वा नोक्सानमा लेखाइनु गरिन्छ ।

७) क्षयीकरणको पहिचान तथा मापन (recognition and measurement of impairment)

कोषले हरेक प्रतिवेदन मितिमा वित्तीय सम्पत्तिहरुमा क्षयीकरण हुने साध्य सुचना (objective evidence) रहे नरहेको निर्धारण गर्ने गर्दछ । साध्य सूचनाहरुले प्रारम्भिक पहिचान पछि वित्तीय सम्पत्तिहरुको समूहमा नोक्सान हुने केही कारक घटना घटेको इंगित गरेमा र उक्त नोक्सानले सम्पत्तिबाट भविष्यमा प्राप्त हुने रकमलाई पार्ने असरको यथार्थ अनुमान गर्न सकिएमा वित्तीय सम्पत्तिहरुको क्षय भएको मानिन्छ ।

साध्य सूचनामा निम्न कुराहरु समावेश हुन्छन् ।

- कर्जा लिने व्यक्ति उल्लेखनीय रुपमा वित्तीय संकटमा परेमा,
- कोषले विरलै गर्ने किसिमले कुनै कर्जाको पनर्संरचना गरेमा,
- ऋणीले कर्जा भुक्तानी गर्न चुकेमा (default),
- ऋणी वा जारीकर्ता टाट पल्टे देखिएमा,
- धितोको सक्रिय बजार कायम नरहेमा,
- समग्र आर्थिक वातावरणमा भएको परिवर्तनले ऋणीको भुक्तानी अवस्थामा परिवर्तन भएमा

शेयर लगानीको हकमा नेटवर्थभन्दा किताबी मूल्य निरन्तर वा उल्लेख्य रूपमा कम भएमा क्षय भएको प्रमाण मिल्दछ ।

कोषले कर्जा तथा सापटी तथा धितोपत्रमा लगानीमा एकल तथा सामूहिक क्षयीकरण नोक्सानीको प्रमाणहरूलाई मध्यनजर गर्दै महत्वपूर्ण उपकरणहरूको एकल तथा अन्यको सामूहिक क्षयीकरण नोक्सानीको मूल्यांकन गर्दछ । सामूहिक मूल्यांकन गर्दा समान जोखिम विशेषताहरू भएमा सम्पत्तिहरूलाई एकै समूहमा विभाजन गरिन्छ ।

सामूहिक क्षयीकरण नोक्सानीको मूल्यांकन गर्दा कोषले चुक हुने सम्भावना, रकम प्राप्त हुने समय र व्यहोरेको नोक्सानीको ऐतिहासिक प्रवृत्तिको statistical modeling को प्रयोग गरी matrix तयार गर्दछ र सो मा हालको आर्थिक तथा कर्जाको वातावरण वा अवस्थाको समायोजन गरी अनुमानित क्षयको निर्धारण गर्दछ । चुक हुने दर, नोक्सानी दर तथा असुल हुने समयहरूमा नियमित रूपमा अद्यावधिक गरिन्छ ।

परिशोधन मूल्यमा मापन गरिएको सम्पत्तिको क्षयीकरण नोक्सानी सम्पत्तिको अघि सारिएको मूल्य (carrying amount) र प्रभावकारी व्याजदरले हुन आउने वर्तमान मूल्यको फरक रकम नै परिशोधन मूल्यमा मापन गरिएको सम्पत्तिको क्षयीकरण नोक्सानी हो ।

Incurred Loss Model अनुसार गणना गरिने क्षयीकरणलाई एकल क्षयीकरण (Individual Impairment) र सामूहिक क्षयीकरण (Collective Impairment) गरी वर्गिकरण गरिएको छ । परियोजना कर्जाहरू जसको वक्यौता रकम अर्थपूर्ण (Significant) छ ती कर्जाहरूलाई NAS 39 अनुसार एकल क्षयीकरण विधिबाट क्षयीकरण रकम गणना गरिएको छ, भने बाँकी कर्जाहरूलाई (सञ्चयकर्ता कर्जा तथा सापटी) NAS 39 को Application Guidelines अनुसार सामूहिक क्षयीकरण विधिबाट रकम गणना गरिएको छ ।

यसरी गणना गरिएको क्षयीकरण रकमलाई कोषको लगानी नीति अनुसार गणना गरिएको क्षयीकरण रकम संग तुलना गरी दुई मध्ये जुन बढी हुन्छ सोही रकमलाई वित्तीय विवरणमा क्षयीकरण रकमको रूपमा देखाएको छ। सो सम्बन्धि विस्तृत विवरण निम्नअनुसार रहेको छ ।

NAS 39 अनुसार को क्षयीकरण	रकम रु
एकल क्षयीकरण	४७५,४२७,६६४.४९
सामूहिक क्षयीकरण	३,५४३,९६५,०६५.०६
जम्मा	४,०१९,३९२,७२९.४७

लगानी नीति अनुसार गणना गरिएको क्षयीकरण	रकम रु
एकल क्षयीकरण	२,६५२,५५४,९२४.००
सामूहिक क्षयीकरण	४,६३४,६८३,८४८.३९
जम्मा	७,२८७,२३७,९७२.३९

३.९ नगद वा नगद समान

नगद र नगद समान भन्नाले नगद, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको कल खातामा रहेको मौज्दात तथा अन्य अत्यधिक तरल लगानीलाई जनाउँदछ । यस अन्तर्गत खरिद गरेको अथवा प्लेसमेन्ट गरिएको समय पश्चात तीन महिना वा सोभन्दा कम अवधीमा परिपक्व हुने मौद्रिक सम्पत्ति अथवा प्लेसमेन्ट समेतलाई जनाउँदछ ।

३.१० व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरू

कोषले सैद्धान्तिकरूपमा विक्रि वा निकट भविष्यमा पुनः खरिद गर्ने वा छोटो समयमा नाफा कमाउने वा स्थिति लिने(holding) मनसायले धारण गरेका सम्पत्तिलाई व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरू अन्तर्गत वर्गिकरण गरिन्छ ।

व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरूको प्रारम्भिक पहिचान तथा सो पछिको मापन उचित मूल्यमा गरिन्छ र कारोबारको लागतलाई नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाइन् गरिन्छ । उचित मूल्यमा भएको परिवर्तनलाई नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाइन् गरिन्छ । साधारणतया, व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरूलाई अन्य वर्गमा पुनः वर्गीकरण गरिंदैन ।

३.११ कर्जा तथा सापटी

कर्जा तथा सापटीमा निश्चित वा दृश्यात्मक भुक्तानी हुने तथा सक्रिय बजारमा उद्धृत नहुने नन् डेरिभेटिभ वित्तीय सम्पत्ति पर्दछन् ।

कर्जा तथा सापटी परिशोधन लागतमा मापन गरिएको छ । कर्मचारीहरूलाई कोषको आन्तरिक नियमावली अनुसार सहूलियतपूर्ण कर्जा (सामाजिक कार्य सापटी, घर मर्मत सापटी, कम्प्युटर सापटी, सवारी साधन सापटी, घर सापटी) प्रदान गरिन्छ । कर्मचारीहरूलाई प्रदान गरिएको कर्जाको परिशोधन लागतको लागि २०७६ अघिको विगत ५ वर्षहरूको संचयकर्ताहरूलाई प्रदान गरिएको व्याजको औसत दर (७.४० %) प्रयोग गरिएको छ । परिशोधन लागत र किताबी रकमको फरकलाई कर्मचारीलाई प्रदान गरिएको कर्जाको औषत भुक्तानी हुन बाँकी अवधि भरीमा नाफा वा नोक्सान मार्फत लेखाइन् गरिन्छ ।

३.१२ धितोपत्रमा लगानी

धितोपत्रमा लगानी अन्तर्गतका सम्पत्तिहरूको प्रारम्भिक मापन उचित मूल्यमा कारोबारको प्रतक्ष्य खर्चहरू जोडी (नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा वर्गीकरण गरिएका सम्पत्ति बाहेक) गरिन्छ। प्रारम्भिक मापन पछिको मापन उपकरणको वर्गीकरण अनुसार परिशोधन लागत वा उचित मूल्यमा गरिन्छ।

कोषले शेयरमा लगानी गरेको मध्ये अधिकांश लगानी संस्थापक शेयरमा रहेको छ। संस्थापक शेयरहरूको लगातार कारोबार नहुने भएकोले प्रतिवेदन मितिमा सोको उद्धृत (quoted) मूल्य नभएकोले प्रतिवेदन मितिको सबैभन्दा नजिक कारोबार मितिको कारोबार मूल्यलाई आधार मानिएको छ। उक्त मूल्यभन्दा साधारण शेयरको मूल्य कम भएको अवस्थामा कम रकमलाई आधार रकम मानिएको छ।

तर प्रतिवेदनमितिको नजिकमा कारोबार नभएका निम्न संस्थापक शेयरहरूको सम्बन्धमा बजारमा कारोबार भईरहेका अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्था र बीमा कम्पनीहरूको साधारण शेयर र संस्थापक शेयरको १८० दिनको औषत कारोबार मूल्यको अनुपातका आधारमा कोषको लगानी भएको संस्थापक शेयरको मूल्य प्रतिवेदन मितिको साधारण शेयरको अन्तिम कारोबार मूल्यको क्रमशः ५८ र ५५ प्रतिशत मानी निकालिएको छ। सो को विस्तृत विवरण तल दिइएको छ :

सि. नं.	नाम	शेयर संख्या	साधारण शेयरको अन्तिम कारोबार मूल्य	बजार मूल्य प्रति शेयर	लगानीको बजारमूल्य
१	बैंक अफ काठमाण्डु (प्रमोटर)	१,२७,०४,३२३.००	२१९	१२८.२९	१,६२,९८,४०,१३८.५३
२	सेन्चरी कमर्सीयल बैंक लि.(प्रमोटर)	४,८७,७१६	१६५	९६.६६	४,७१,४१,१६५.४१
३	सिभिल बैंक लि. प्रमोटर	६८,१३,८३२	१३९	८१.४३	५५,४८,२४,४४७.२०
४	देवा विकास बैंक लि. प्रमोटर	४८,०१,३९६	१४७	८६.११	४१,३४,६०,६९३.१९
५	महालक्ष्मी विकास बैंक लि. प्रमोटर	२,०३,२१९	१८३	१०७.२०	२,१७,८५,३६१.३१
६	नेपाल एस वि आई बैंक लि. प्रमोटर	१,३४,३४,३०८	४३५	२५४.८२	३,४२,३३,७०,६६७.४८
७	सानीमा बैंक लि. प्रमोटर	२९,९०,७१८	३३०	१९३.३१	५७,८१,४७,६५९.४५
८	सिन्धु विकास बैंक लि. प्रमोटर	३,९९,६६१	१३४	७८.५०	३,१३,७२,२६९.४५
९	सनराइज बैंक लि. प्रमोटर	६,२३,९१४	२३४	१३७.०८	८,५५,२४,३८४.१६
१०	प्रभु इन्स्योरेन्स प्रमोटर	१५,०९,९३७	४७५	२६३.८२	३९,८३,४४,०२९.६६
					७,१८,३८,१०,८१५.८४

१८० दिनको औषत कारोबार मूल्यको अनुपात बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको विस्तृत विवरण

क. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू

सि. नं.	नाम	१८० दिनको औषत - संस्थापक शेयर	१८० दिनको औषत - साधारण शेयर	अनुपात प्रतिशत(१८० दिनको औषत आधारमा)
१	सिद्धार्थ बैंक लि.	१९०	३२६.१४	५८.२६
२	एन सि सि बैंक लि.	११९.१५	२०५	५८.१२
३	नेपाल इनभेष्टमेन्ट बैंक लि.	३५७.०१	४१६	८५.८२
४	सिटिजन बैंक इन्टरनेशनल	१५०	२०३.९४	७३.५५
५	प्राइम कमर्सीयल बैंक लि.	१५७.६९	२९०.३६	५४.३१
६	मेगा बैंक नेपाल लि.	१००.२२	२२२.५१	४५.०४
७	ग्लोबल आइ एम इ बैंक लि	१५९.१९	२८९.५५	५४.९८
८	एन आइ सि एसिया बैंक लि.	२४८.०७	५४०.५४	४५.८९
९	प्रभु बैंक लि.	१३०.६४	२५५.०५	५१.२२
				५८.५८%

ख. बीमा कम्पनीहरु

सि. नं.	नाम	१८० दिनको औषत - संस्थापक शेयर	१८० दिनको औषत - साधारण शेयर	अनुपात प्रतिशत(१८० दिनको औषत आधारमा)
१	गुनाइटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	२३७	३९७.५८	५९.६१
२	नेको इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	१००	४७५.८१	१७.३७
३	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लि.	९२८६.४६	१०३६०.७५	८९.६३
				५५.५४%

३.१३ सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानी

कोषले साधारण शेयरमा लगानी गरेका कम्पनीमा कोषको महत्वपूर्ण प्रभाव रहेको अवस्थामा उक्त लगानीलाई सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानीको रूपमा प्रस्तुत गरिन्छ । सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानीलाई एकिकृत वित्तिय विवरणमा इक्विटी विधिमा र एकल वित्तीय विवरणमा उचित मूल्यमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

इक्विटी विधिमा लगानीको प्रारम्भिक मापन लागतमा गरिन्छ र लगानी पश्चातको कम्पनीको नाफा वा नोक्सानमा लगानीकर्ताको हकको रकमले समायोजन गरी सो लगानीको अघि सारिएको रकमको गणना गरिन्छ । कम्पनीको नाफा वा नोक्सानमा लगानीकर्ताको हकको रकम लगानीकर्ताको नाफा वा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिन्छ भने लाभांश प्राप्त भएमा लगानीको अघि सारिएको रकममा घटाई प्रस्तुत गरिन्छ । लगानी भएको कम्पनीको अन्य विस्तृत आयमा भएको परिवर्तन समेतले लगानी रकममा फरक पर्ने हुन्छ । उक्त परिवर्तनको असर लगानीकर्ताको अन्य विस्तृत आयमा प्रतिबिम्बित गरिन्छ ।

कोषले साधारण शेयरमा लगानी गरेका कम्पनीमा कोषको महत्वपूर्ण प्रभाव रहेको छैन । सम्पूर्ण लगानीहरु सम्बन्धित संस्थाको चुक्ता पूँजिको २० प्रतिशतभन्दा कम रहेको र उक्त संस्थाहरुको संचालनमा महत्वपूर्ण प्रभाव पार्न सक्ने अवस्था रहेको छैन ।

३.१४ सम्पत्तिहरुमा लगानी

भाडा प्राप्त गर्न वा पुँजिगत बढोत्तरीको लागि धारण गरिएका जग्गा तथा भवनलाई सम्पत्तिहरुमा लगानीको रूपमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

लगानी सम्पत्तिको प्रारम्भिक मापन लागतमा गरिन्छ । लागतमा खरिद मूल्य तथा प्रत्यक्ष खर्चहरु र भविष्यमा सो सम्पत्ति नष्ट गर्ने वा हटाउने अपरिहार्य अनुमानित खर्चको वर्तमान रकम पर्दछ । सम्पत्तिमा पछि गरिएका खर्चहरुले भविष्यमा प्राप्त हुने आयमा वृद्धि हुने भएमा उक्त खर्चलाई पुँजिकरण गरिन्छ । निरन्तर हुने साधारण मर्मत खर्चहरु नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

सम्पत्ति र उपकरण अन्तर्गतका कुनै सम्पत्ति लगानी सम्पत्तिको रूपमा परिवर्तन भएको र लगानी सम्पत्तिलाई उचित मूल्यमा लेखाङ्कन तेश्रो पक्षले संचालन पढ्नामा कोषको लगानी सम्पत्तिको प्रयोग गरे वापत प्राप्त हुने रकमलाई संचालन पढ्ना अन्तर्गतको आम्दानी उपयोगी आय तथा अवशिष्ट रकम (Useful Life and Salvage Value)

कोषले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा लगानी सम्पत्तिको उपयोगी आयको पुन अनुमान गरेको छ जस अनुसार नयाँ भवनको उपयोगी आय ५० वर्ष र अवशिष्ट रकम १०% रहने अनुमान गरेको छ । सोही अनुसार वार्षिक रूपमा समदरमा ह्रासकट्टी गरिन्छ । जग्गाको ह्रासकट्टी गरिंदैन ।

३.१५ सम्पत्ति तथा उपकरण

१) पहिचान तथा मापन (Measurement and Recognition)

सम्पत्ति तथा उपकरणको प्रारम्भिक मापन लागतमा गरिन्छ। लागतमा खरिद मूल्य तथा प्रत्यक्ष खर्चहरू र भविष्यमा सो सम्पत्ति नष्ट गर्ने वा हटाउने अपरिहार्य अनुमानित खर्चको वर्तमान रकम पर्दछन्। सम्पत्तिमा पछि गरिएका खर्चहरूले भविष्यमा प्राप्त हुने आयमा वृद्धि हुने भएमा उक्त खर्चलाई पुँजिकरण गरिन्छ। निरन्तर हुने साधारण मर्मत खर्चहरू नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाइन् गरिन्छ।

फरक आय हुने सम्पत्तिका मुख्य भागहरूलाई फरक रूपमा पहिचान गरी लेखाइन् गरिन्छ र सोही अनुसार ह्रासकट्टी गरिन्छ।

सम्पत्तिहरूको अवशिष्ट मूल्य (residual value), उपयोगी आय तथा ह्रासकट्टी तरिका हरेक आर्थिक वर्षमा पुनर्विचार गरिन्छ र अधिल्लो अनुमान भन्दा फरक परेमा बाँकी अवधिमा समायोजन गर्ने गरी फरकको असर वित्तीय विवरणमा प्रदान गरिन्छ।

सम्पत्ति वा सो को महत्वपूर्ण भागबाट पछि आर्थिक लाभ प्राप्त हुने अवस्था नरहेमा वा निसर्ग भएमा सम्पत्तिको अपहिचान गरिन्छ। उक्त सम्पत्तिको अधि सारिएको मूल्य र निसर्ग रकमको फरकलाई सोही वर्षमा नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाइन् गरिन्छ।

निर्माणाधीन सम्पत्ति

निर्माण चरणमा रहेका सम्पत्तिहरूलाई यस अन्तर्गत वर्गीकरण गरिन्छ। कार्य सम्पन्न भएपछि उपयुक्त शिर्षकमा सम्पत्तिको स्थानान्तरण गरिन्छ र सोही मितिबाट ह्रासकट्टी गरिन्छ।

उपयोगी आय तथा अवशिष्ट रकम

कोषले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा सम्पत्ति तथा उपकरणहरूको उपयोगी आय र अवशिष्ट रकमको पुनर्नुमान गर्दा विगतको अनुमानमा समायोजन गर्नुपर्ने अवस्था देखिएको छैन। आय र अवशिष्ट प्रतिशत निम्न अनुसार रहेको छ। सोही अनुसार वार्षिक रूपमा समदरमा ह्रासकट्टी गरिन्छ। जग्गाको ह्रासकट्टी गरिंदैन।

शीर्षक	अनुमानित आय (वर्षमा)	अवशिष्ट प्रतिशत
भवन	५०	१०
सवारी साधन	१०	५
कम्प्युटर उपकरण	५	०
कार्यालय उपकरण	५ देखि १५	३
फर्निचर फिक्स्चर तथा फर्निचिङ	५	३

उपयोगी आय पुनर्निर्धारण गर्दा केही सम्पत्तिहरूको आय समाप्त भएको देखिएको तर उक्त सम्पत्तिहरूबाट आर्थिक लाभ प्राप्त भइरहेकोले सो किसिमका सम्पत्तिहरू थप तीन वर्ष प्रयोग हुने अनुमानमा वर्षको सुरु बाँकि रकमलाई तीन वर्षमा ह्रासकट्टी गरिएको छ।

३.१६ ख्याती तथा अमूर्त सम्पत्ति (Goodwill and Intangibles)

ख्याती (Goodwill)

सहायक संस्था प्राप्त गर्दा पहिचानयोग्य सम्पत्ति तथा दायित्वको रकमभन्दा विभिन्न माध्यमबाट बढी भुक्तानी भएमा बढी भए जतिको रकमलाई ख्यातिको रूपमा लेखाङ्कन गरिन्छ। ख्यातिलाई नगद आर्जन एकाईमा वितरण गरिन्छ र आवधिक क्षयीकरण परीक्षण गरिन्छ। क्षयीकरण भएको देखिएमा सोही अनुसार नगद आर्जन एकाईको रकममा समायोजन गरिन्छ।

अमूर्त सम्पत्ति (Intangibles)

करार बमोजिम स्थापित हकहरूको उचित मूल्य निर्धारण हुन सक्ने अवस्थामा उक्त हकहरूलाई अमूर्त सम्पत्तिको रूपमा लेखाङ्कन गरिन्छ। अमूर्त सम्पत्तिलाई छुट्टीने हदसम्म ख्यातिभन्दा फरक रूपमा लेखाङ्कन गरिन्छ।

अमूर्त सम्पत्तिमा कम्प्युटर सफ्टवेयरको (खरीद गरिएको वा स्व-विकसित रकम समेत पर्दछ)। स्व-विकसित सफ्टवेयरको मूल्यमा निर्माण तथा तयार गर्ने क्रममा भएका प्रत्यक्ष खर्चहरू समावेश हुन्छन्। पछि गरिएका खर्चहरूले भविष्यमा प्राप्त हुने आयमा वृद्धि हुने भएमा उक्त खर्चलाई पूँजिकरण गरिन्छ। निरन्तर हुने सम्भार खर्चहरू नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिन्छ।

अमूर्त सम्पत्तिको क्षयीकरण परीक्षण हरेक वर्ष गरिन्छ र क्षयीकरण भएको देखिएमा अधि सारिएको रकममा समायोजन गरिन्छ। क्षयीकरण नोक्सानीलाई नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिन्छ।

परिशोधन (Amortization)

निश्चित आयु भएका अमूर्त सम्पत्तिलाई करार अवधि वा ५ वर्षमध्ये कम अवधिमा समदरमा परिशोधन गरिन्छ।

३.१७ गैर वित्तीय सम्पत्तिको क्षयीकरण परीक्षण (Impairment Testing of Non-financial Assets)

वातावरण वा परिदृश्यहरूमा भएको परिवर्तनले गैर वित्तीय सम्पत्तिको अधि सारिएको रकम असूली नहुने संकेत गरेमा क्षयीकरण परीक्षण गरिन्छ। असूल हुने रकमभन्दा अधि सारिएको रकम बढी भएमा क्षयीकरण नोक्सानी भएको मानिन्छ। क्षयीकरण नोक्सानीले पहिलेको अन्य विस्तृत आयमा नाफा भएको रकमलाई नउल्ट्याएको खण्डमा सम्बन्धित वर्षको नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिन्छ।

३.१८ व्यवस्थाहरू (Provisions)

विगतको घटनाबाट श्रुजित कुनै कानूनी वा रचनात्मक दायित्व जसबाट आर्थिक लाभको बहिर्गमन हुने सम्भावना छ र उक्त रकमको यथार्थपरक अनुमान गर्न सकिने खण्डमा व्यवस्थाहरूको लेखाङ्कन गरिन्छ। व्यवस्थाको निर्धारण सम्भावित आर्थिक लाभको निकसाको वर्तमान मूल्यमा गरिन्छ। वास्तविक रकम र वर्तमान मूल्यको फरकलाई अवधिभरको हिसाबमा वित्तीय लागतको रूपमा लेखाङ्कन गरिन्छ।

३.१९ वित्तीय जमानत तथा ऋण प्रतिबद्धता

वित्तीय जमानत भन्नाले कुनै व्यक्तिले आफ्नो भुक्तानी दायित्व पूरा नगरेको अवस्थामा कोषले सो वापत भुक्तानी गर्नुपर्ने गरी गरिएको करारलाई जनाउँछ। कोषले ऋण सम्झौताको निर्धारित शर्तहरू अन्तर्गत प्रदान गर्नुपर्ने ऋण रकमलाई ऋण प्रतिबद्धता भनिन्छ। उक्त रकमहरू कोषको सम्भावित दायित्व अन्तर्गत रहन्छन्।

३.२० कर्मचारी सुविधा

कर्मचारी सुविधाहरू परिभाषित लाभ योजना वा परिभाषित योगदान योजना हुन्छन् । कर्मचारी सुविधाहरू अन्तर्गत तलब, संचयकोष, उपदान, विदा, औषधोपचार आदि लगायत पर्दछन् । कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली २०४८ बमोजिम यी सुविधाहरू प्रदान गरिन्छन् ।

१) परिभाषित योगदान योजना (Defined Contribution Plan)

परिभाषित योगदान योजना अन्तर्गतका दायित्वहरू कर्मचारीहरूले सेवा प्रदान गरेको समयमा नै नाफा वा नोक्सान मार्फत खर्च लेखिन्छन् र भुक्तानी भएपछि कोषको अन्य आर्थिक दायित्व रहँदैन । अग्रिम भुक्तानीको रकम नगद फिर्ता हुने वा भविष्यको दायित्वमा समायोजन हुने अवस्थामा सम्पत्तिको रूपमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

संचयकोष सुविधा परिभाषित योगदान योजना अन्तर्गत पर्दछ ।

२) परिभाषित लाभ योजना (Defined Benefit Plan)

कोषको परिभाषित लाभ योजना अन्तर्गतको हरेक योजनाको लागि भविष्यमा कोषले व्यहोर्नुपर्ने दायित्वको हिसाब गरी सोको वर्तमान मूल्य निर्धारण गरी दायित्वको मापन गरिन्छ । सो गर्दा कुनै योजना सम्पत्ति भएमा सोको उचित मूल्य समेत समायोजन गरी खुद दायित्व निर्धारण गरिन्छ ।

परिभाषित लाभ योजनाको हरेक तीन वर्षमा विमाङ्कित मूल्यांकन (actuarial valuation) गरिन्छ र उक्त मूल्यांकन अनुसारको दायित्व आगामी तीन वर्षमा नाफा वा नोक्सान मार्फत लेखाङ्कन गरिन्छ ।

कोषले कर्मचारीलाई अवकाश पश्चात प्रदान गर्ने उपदान तथा निवृत्तभरण, संचित विदा, कर्मचारी जीवन सुरक्षण तथा औषधी उपचार अनुदान व्यवस्था परिभाषित लाभ योजनाको रूपमा रहेका छन् ।

३.२१ सञ्चय कोष

सञ्चय कोषको लेखाङ्कन सञ्चय कोष बैंक दाखिला भएको मितिका आधारमा गरिन्छ । सञ्चय कोष रकम भुक्तानी प्रदान गर्दा भुक्तानी हुनुभन्दा १(एक) दिन अगाडिसम्मको व्याज नेपाली क्यालेण्डर अनुसार दिन गन्तिको आधारमा प्रदान गरी लेखाङ्कन गरिन्छ ।

३.२२ बेचालु सञ्चय कोष

आर्थिक वर्ष २०७०/७१ देखि सञ्चयकर्ताको कर्मचारी सञ्चय कोषमा सञ्चित रकम फिर्ता पाउन सक्ने अवस्था भएको शुरु मितिले छ वर्षसम्म फिर्ता लिन नआएका सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकम कर्मचारी संचय कोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा १५क को उपदफा (३क) बमोजिम छुट्टै खातामा जम्मा गरिन्छ ।

३.२३ निकटतम रुपैयाँमा प्रस्तुतीकरण

अंकहरूलाई निकटतम रुपैयाँमा परिणत गरी देखाइएको छ । यसले गर्दा हरेक अंकहरूको योग प्रस्तुत गरिएको योगफलसँग फरक हुन सक्दछ । लेखा टिप्पणीका सम्पूर्ण रकमहरू रुपैयाँमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरू

टिप्पणी ४.१ नगद तथा नगद समान

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.९ अनुसार नगद तथा नगद समान यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
नगद	-	५०,०००
वाणिज्य बैंकमा रहेको मौज्दात	९७६,४६७,१०७	४,१५३,१२६,५००
अन्य वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्दात	-	-
जम्मा	९७६,४६७,१०७	४,१५३,१७६,५००

टिप्पणी ४.२ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको मौज्दात

यस अन्तर्गत तीन महिना भन्दा बढी समयको मुद्दति मौज्दात पर्दछन् । सो अनुसारका रकम यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
वाणिज्य बैंकमा रहेको मौज्दात	८५,६०१,४००,०००	६१,१६८,१००,०००
सरकारी नियन्त्रणमा रहेका वाणिज्य बैंकमा रहेको मौज्दात	२१,६५०,०००,०००	१७,१५०,०००,०००
अन्य वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्दात	-	-
थप: प्राप्त हुन बाँकी व्याज	५११,३९९,५०१	४६९,४०५,७५५
जम्मा	१०७,७६२,७९९,५०१	७८,७८७,५०५,७५५

टिप्पणी ४.३ व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरू

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.१० अनुसारका सम्पत्तिहरू यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
सरकारी ऋणपत्र	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	-	-
आन्तरिक संगठित संस्थाहरूको ऋणपत्र (सुरक्षित)	-	-
आन्तरिक संगठित संस्थाहरूको ऋणपत्र (असुरक्षित)	-	-
विदेशी संगठित संस्थाहरूको ऋणपत्र	-	-
शेयर	-	-
अन्य	-	-
जम्मा	-	-

टिप्पणी ४.४ सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी

सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
विशेष सापटी	१५०,६२२,३३०,२८१	१४३,३०५,२२६,१७१
पुरानो घर सापटी	७,४१९,५१२	७,५३२,५२८
घर सापटी	३५,४५६,१३६,११८	३२,९१५,५०३,३०७
शैक्षिक सापटी	७२१,०३९,१०५	७६७,४२५,४१८
घर मर्मत सापटी	१,६८८,५५२,९५१	१,४४५,६२७,८९६
सरल चक्र कर्जा	४,७४१,२४८,५९१	४,५७९,२७६,२६७
कूल रकम	१९३,२३६,७२६,५५८	१८३,०२०,५९१,५८६
थप: प्राप्त हुन बाँकी व्याज	१,४८३,७४०,५९५	१,०२८,०३५,८३३
न्यून: क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	(४,६३४,६८३,८४८)	(३,४६९,४४३,४२९)
खुद कर्जा तथा सापटी	१९०,०८५,७८३,३०५	१८०,५७९,१८३,९८९

क्षयीकरण नोक्सानीको व्यवस्था अनुसार कर्जाको वर्गिकरण

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
असल कर्जा		
विशेष सापटी	१५०,६२२,३३०,२८१	१४३,३०५,२२६,१७१
पुरानो घर सापटी	-	-
घर सापटी	३२,१९९,७४४,३५३	३०,४०२,८६०,८००
शैक्षिक सापटी	६४४,८८६,२१७	७२,३२३,६८६
घर मर्मत सापटी	१,६१३,१७४,५७४	१,४०५,४०८,१०५
सरल चक्र कर्जा	४,७४१,२४८,५९१	४,५७९,२७६,२६७
जम्मा	१८९,८२१,३८४,०१६	१८०,४०५,०९५,०२८
खराब कर्जा		
विशेष सापटी	-	-
पुरानो घर सापटी	७,४१९,५१२	७,५३२,५२८
घर सापटी	३,२५६,३९१,७६५	२,५१२,६४२,५०४
शैक्षिक सापटी	७६,१५२,८८८	५५,१०१,७३२
घर मर्मत सापटी	७५,३७८,३७६	४०,२१९,७९१
जम्मा	३,४१५,३४२,५४१	२,६१५,४९६,५५४
कुल जम्मा	१९३,२३६,७२६,५५८	१८३,०२०,५९१,५८३

क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्थामा भएको परिवर्तन

विवरण	२०७६ आषाढ ३१	खुद (आय)व्यय	२०७७ आषाढ ३१
विशेष सापटी	१६,८१४,९४३	३८३,६६७	१७,१९८,६११
पुरानो घर सापटी	-	-	-
घर सापटी	३,१२०,६९९,७२०	७७९,६८६,९३३	३,९००,३८६,६५२
शैक्षिक सापटी	६९,३४८,२०६	१९,७०२,४०६	८९,०५०,६१२
घर मर्मत सापटी	६८,३२७,९५३	३९,३१३,९१५	१०७,६४१,८६८
सरल चक्र कर्जा	१९४,२५२,६०७	३२६,१५३,४९८	५२०,४०६,१०५
जम्मा	३,४६९,४४३,४२९	१,१६५,२४०,४१८.९४	४,६३४,६८३,८४८

टिप्पणी ४.५ परियोजना तथा संगठित संस्थाहरूलाई कर्जा तथा सापटी

परियोजना तथा संगठित संस्थाहरूलाई कर्जा तथा सापटी यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
परिशोधित लागतमा कर्जा तथा सापटी	६४,९७०,४२८,०१४	५३,२०५,८४९,३४५
थप: असूल हुन बाँकी व्याज	६३२,८०३,२१९	६९९,७०४,६७८
न्यून: व्याज मुलतवी	(६३२,८०३,२१९)	(६९९,७०४,६७८)
कुल रकम	६४,९७०,४२८,०१४	५३,२०५,८४९,३४६
न्यून: क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	(२,६५२,५५४,१२४)	(१,०१२,०५०,६०९)
खुद कर्जा तथा सापटी	६२,३१७,८७३,८९०	५२,१९३,७९८,७३७

परिशोधीत लागतमा कर्जा तथा सापटी

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
नेपाल सरकारको जमानतमा प्रदान गरिएको कर्जा	२३,५६०,१२७,४४५	२२,६९४,२७८,०८४
संगठित संस्थाहरुलाई प्रदान गरिएको कर्जा	४०,०६७,४५९,६३३	३०,३७१,४९३,१८२
सहवित्तीयकरण कर्जा	१,३४२,८४०,९३७	१४०,०७८,०८०
कुल रकम	६४,९७०,४२८,०१४	५३,२०५,८४९,३४५

क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्थामा भएको परिवर्तन

विवरण	२०७६ आषाढ ३१	खुद (आय)व्यय	२०७७ आषाढ ३१
नेपाल सरकारको जमानतमा प्रदान गरिएको कर्जा	२३४,०२३,५०१	१,५४५,००९,६००	१,७७९,०३३,१०१
संगठित संस्थाहरुलाई प्रदान गरिएको कर्जा	३४०,१०१,६२२	४२१,३५४,९४४	७६१,४५६,५६६
सहवित्तीयकरण कर्जा	४३७,९२५,४८६	(३२५,८६१,०२९)	११२,०६४,४५७
जम्मा	१,०१२,०५०,६०९	१,६४०,५०३,५१५	२,६५२,५५४,१२४

कोषले प्रदान गरेका यी कर्जाहरु बैंकले प्रदान गर्ने कर्जाकै प्रकृतिको भएको कारणले नेपाल राष्ट्र बैंकले तोके बमोजिम क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था गरेको छ :

नोक्सानी व्यवस्था अनुसार कर्जाको वर्गीकरण यसप्रकार रहेको छ ।

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
असल	६२,५९५,५८५,५१२	५२,५६९,८१०,८२५
पुनर्संरचना वा पुनर्तालिकिकरण गरिएको	-	-
कमसल	१९३,८५२,३८१	१९३,९७६,२६३
शंकास्पद	१८६,८४१,१४३	८,४०७,६४४
खराब	३२४,५८७,१५७	४३३,६५४,६१३
जम्मा	६३,३००,८६६,१९३	५३,२०५,८४९,३४५

सुरक्षण अनुसार कर्जाको वर्गीकरण यसप्रकार रहेको छ :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
धितोको सुरक्षणमा		
चल अचल सम्पत्ति	६४,९७०,४२८,०१४	५३,२०५,८४९,३४५
मुद्रति निक्षेप रसिद	-	-
सरकारी ऋणपत्र	-	-
अन्य	-	-
	६४,९७०,४२८,०१४	५३,२०५,८४९,३४५
जमानत मात्रमा प्रदान गरिएको		
नेपाल सरकार	-	-
बैंक तथा वित्तीय संस्था	-	-
अन्तराष्ट्रिय श्रेणीकृत बैंक	-	-
काउन्टर जमानत	-	-
व्यक्तिगत जमानी	-	-
अन्य	-	-
जम्मा	-	-
असुरक्षित	-	-
जम्मा	६४,९७०,४२८,०१४	५३,२०५,८४९,३४५

कोषले नेपाल बायुसेवा निगमलाई नेपाल सरकारको जमानीमा कर्जा प्रदान गरेको भए पनि उक्त कर्जाको सुरक्षणको रुपमा खरीद भएको जहाज समेत धितो राखिएकोले उक्त कर्जालाई समेत सुरक्षण रहेको कर्जाको रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

टिप्पणी ४.६ धितोपत्रहरूमा लगानी

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.१२ अनुसार धितोपत्रहरूमा लगानी यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
परिशोधित लागतमा (क)	५५७,६७९,०४९	५३३,३१२,३१५
नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मुल्यमा (ख)	-	-
अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा (ग)	२१,११६,५०९,२९४	२२,४३७,७२९,९९६
जम्मा	२१,६७४,१८८,३४३	२२,९७१,०४२,३११

क) परिशोधित लागतमा रहेका धितोपत्रहरूमा लगानी

ऋणपत्र तथा ट्रेजरी बिल्समा		
सरकारी ऋणपत्र	-	३९३,६४५
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	३२०,०००,०००	५२५,२७५,०००
नेपाल राष्ट्र बैंकको ट्रेजरी बिल्स	-	-
विदेशी संगठीत संस्थाहरूको ऋणपत्र	-	-
आन्तरिक संगठीत संस्थाहरूको ऋणपत्र	-	-
न्युनः क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	-	-
थपः असूल हुन बाँकी ब्याज	३,४०८,८८९	७,६४३,६७०
डिबेन्चरमा	२२५,९३७,०००	-
थपः असूल हुन बाँकी ब्याज	८,३३३,१६०	-
जम्मा (क)	५५७,६७९,०४९	५३३,३१२,३१५

(ख) नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मुल्यमा रहेका धितोपत्रहरूमा लगानी

ऋणपत्र तथा ट्रेजरी बिल्समा	-	-
सरकारी ऋणपत्र	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ट्रेजरी बिल्स	-	-
विदेशी संगठीत संस्थाहरूको ऋणपत्र	-	-
आन्तरिक संगठीत संस्थाहरूको ऋणपत्र	-	-
न्युनः क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	-	-
डिबेन्चरमा	-	-
जम्मा (ख)	-	-

(ग) अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा रहेका धितोपत्रहरूमा लगानी

ऋणपत्र तथा ट्रेजरी बिल्समा	-	-
सरकारी ऋणपत्र	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ट्रेजरी बिल्स	-	-
विदेशी संगठीत संस्थाहरूको ऋणपत्र	-	-
आन्तरिक संगठीत संस्थाहरूको ऋणपत्र	-	-
न्युनः क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	-	-
डिबेन्चरमा	-	-
शेयरमा	-	-
सूचीकृत संस्थामा	-	-
वाणिज्य बैंक	१३,३७९,५९५,०९६	१४,११७,५७४,९६८
विकास बैंक	४८०,६५७,३५२	५१५,२७३,०२०
इन्स्योरेन्स कम्पनी	५,१७०,९७०,४४६	५,५६४,५९५,६०८
जलविद्युत कम्पनी	१,१००,०००,०००	-
अन्य	-	१,७७१,०००,०००
सूचीकरण नभएका संस्थामा	-	-
जलविद्युत कम्पनी	४३५,०००,०००	४३५,०००,०००
इन्स्योरेन्स कम्पनी	-	-
अन्य	५५०,२८६,४००	३४,२८६,४००
जम्मा	२१,११६,५०९,२९४	२२,४३७,७२९,९९६

टिप्पणी ४.७ सम्बद्ध कम्पनीहरूमा लगानी

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.१३ अनुसार सम्बद्ध कम्पनीहरूमा लगानी यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
	-	-
जम्मा	-	-

टिप्पणी ४.८ सम्पत्तिहरूमा लगानी

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.१४ अनुसार सम्पत्तिहरूमा लगानी यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	जग्गा	भवन	जम्मा
लागत			
२०७६ श्रावण १ को मौज्दात	१७२,५०४,३९४	८१२,६१६,२३०	९८५,१२०,६२४
थप	-	-	-
निसर्ग र स्थानान्तरण	-	३५,८४९,६७४	३५,८४९,६७४
२०७७ आषाढ ३१ को मौज्दात	१७२,५०४,३९४	७७६,७६६,५५६	९४९,२७०,९५०
संचित ह्रास			
२०७६ श्रावण १ को मौज्दात	-	२६४,८६१,०४२.९४	२६४,८६१,०४२.७३
थप	-	१२,८८०,५९७	१२,८८०,५९७
निसर्ग र स्थानान्तरण	-	१४,३७८,१८०	१४,३७८,१८०
२०७७ आषाढ ३१ को मौज्दात	-	२६३,३६३,४६०	२६३,३६३,४६०.००
खुद सम्पत्ति			
२०७६ आषाढ ३१ को मौज्दात	१७२,५०४,३९४	५४७,७५५,१८८	७२०,२५९,५८२
२०७७ आषाढ ३१ को मौज्दात	१७२,५०४,३९४	५१३,४०३,०९७	६८५,९०७,४९०

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरू

टिप्पणी ४.९ सम्पत्ति तथा उपकरण

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.१५ अनुसार सम्पत्ति तथा उपकरण यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	जग्गा	भवन	फर्निचर फिक्स्चर तथा फर्निसिङ्ग	सवारी साधन	अफिस सामान	कम्प्युटर उपकरण	निर्माणाधीन सम्पत्ति	जम्मा
लागत								
२०७६ श्रावण १ को मौज्दात	२७७,०१६,९१८	११३,५५६,४९२	३५,९४५,०३१	१००,६६७,८६३	७७,१५०,११२	११६,२७८,०३६	१७,५५८,२३४	७३८,१७२,६८६
थप	-		२,४०५,३१२	११,७१३,०००	९,२८९,३३९	५७,९५४,९५०	१७,३४३,३१३	९८,७०५,९१४
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		१,९२९,८३८		२,८५६,१०९	१,९६३,९४०		-	६,७४९,८८८
२०७७ आषाढ ३१ को मौज्दात	२७७,०१६,९१८	१११,६२६,६५४	३८,३५०,३४३	१०९,५२४,७५४	८४,४७५,५१०	१७४,२३२,९८६	३४,९०१,५४७	८३०,१२८,७११
संचित ह्रास								
२०७६ श्रावण १ को मौज्दात	-	३५,७६८,०३६.१०	२५,३१६,७०३	४९,४६१,७०२	५८,००७,९२०	८६,५५१,९९७	-	२५५,१०६,३५८
थप	-	२,०९१,४९४	४,१३६,८८०	७,७४९,२९८	४,१८२,१५३	१०,१७७,४९८	-	२८,३३७,३२२
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	८४८,०८१		२,७४३,८९६				३,५९१,९७७
२०७७ आषाढ ३१ को मौज्दात	-	३७,०११,४४८	२९,४५३,५८३	५४,४६७,१०४	६२,१९०,०७३	९६,७२९,४९४	-	२७९,८५१,७०४
खुद सम्पत्ति								
२०७६ आषाढ ३१ को मौज्दात	२७७,०१६,९१८	७७,७८८,४५६	१०,६२८,३२८	५१,२०६,१६१	१९,१४२,१९२	२९,७२६,०३९	१७,५५८,२३४	४८३,०६६,३२७
२०७७ आषाढ ३१ को मौज्दात	२७७,०१६,९१८	७४,६१५,२०६	८,८९६,७६०	५५,०५७,६५०	२२,२८५,४३७	७७,५०३,४९१	३४,९०१,५४७	५५०,२७७,००८

निर्माणाधीन सम्पत्ति

विवरण	२०७६ श्रावण १ को मौज्दात	थप	निसर्ग र स्थानान्तरण	२०७७ आषाढ ३१ को मौज्दात
निर्माणाधीन भवन, विराटनगर	५,४६०,८७७	१६,८१२,२४७	-	२२,२७३,१२५
निर्माणाधीन भवन, इटहरी	६,५९३,५२८	-	-	६,५९३,५२८
निर्माणाधीन भवन, टेकु	३,९६३,४१२	-	-	३,९६३,४१२
निर्माणाधीन भवन, सुर्खेत	७७९,७००	२७४,३७८	-	१,०५४,०७८
निर्माणाधीन भवन, कोहलपुर	७६०,७१६	२५६,६८७	-	१,०१७,४०३
जम्मा	१७,५५८,२३४	१७,३४३,३१३	-	३४,९०१,५४७

टिप्पणी ४.१० अमूर्त सम्पत्ति

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.१६ अनुसार अमूर्त सम्पत्ति यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	सफ्टवेयर	अन्य	जम्मा
लागत			
२०७६ श्रावण १ को मौज्जात	१२,५२६,३५१	-	१२,५२६,३५१
थप	-	-	-
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	(१,१०१,७५०)	-	(१,१०१,७५०)
२०७७ आषाढ ३१ को मौज्जात	११,४२४,६०१	-	११,४२४,६०१
संचित ह्रास			
२०७६ श्रावण १ को मौज्जात	५,८०८,४३८	-	५,८०८,४३८
थप	१,६९०,०५३	-	१,६९०,०५३
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	-	-
२०७७ आषाढ ३१ को मौज्जात	७,४९८,४९१	-	७,४९८,४९१
खुद सम्पत्ति			
२०७६ आषाढ ३१ को मौज्जात	६,७१७,९१३	-	६,७१७,९१३
२०७७ आषाढ ३१ को मौज्जात	३,९२६,११०	-	३,९२६,११०

टिप्पणी ४.११ अन्य सम्पत्ति

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
असूल हुन बाँकी बहाल तथा महसूल	५८७,६५९,७०२	४९९,४७२,१५९
न्यून: असूल हुन बाँकी बहाल तथा महसूलमा व्यवस्था	(३१३,५४५,०२६)	(२२५,४२२,७१०)
आसामी (सण्डी डेटर्स)	२५,६५८,२४२	१२,००८,११६
मसलन्द मौज्जात	२,९३०,०७२	२,१२९,००१
कोषले राखेको धरौटी	३,०५०,७६८	१,५८७,३८८
सञ्चयकर्ता कल्याण योजना भुक्तानी तथा शोधभर्ना	२,९७०,०००	३,८०५,०००
आवास योजना अक्षय कोष	१,०००,०००	१,०००,०००
स्थगन कर्मचारी सुविधा खर्च	७८२,८५६,४६७	६०९,३१६,०१७
अन्य सम्पत्ति	२१,००९,८०७	१६,५७२,२५३
जम्मा	१,११३,५९०,०३२	९२०,४६७,२२३

टिप्पणी ४.१२ कर्मचारी सुविधा दायित्व

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.२० अनुसार कर्मचारी सुविधा दायित्व यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
परिभाषित लाभ दायित्व		
निवृत्तभरण तथा उपदान दायित्व	२,६५७,६२६,३५८	२,४६८,५१५,६९९
निवृत्तभरण व्यवस्था	१,३०७,१७३,६२३	
उपदान व्यवस्था	१,३५०,४५२,७३५	
अन्य लामो अवधिका दायित्व:		
सञ्चित विदाको तलब व्यवस्था	१५१,४४१,१७२	११०,०१९,२०९
कर्मचारी जीवन सुरक्षण	४८६,४४९,०९१	५५८,८६४,४०२
औषधी उपचार अनुदान	१२,८८१,०९७	१४,३७९,८६३
जम्मा	३,३०८,३९७,७१८	३,१५१,७७९,१७४

कर्मचारी दायित्व व्यवस्था खर्च टिप्पणी ४.२६ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

टिप्पणी ४.१३ अन्य दायित्वहरू

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
कोषले लिएको धरौटी	२३,६५०,६६६	२०,८७३,६८४
अग्रिम आम्दानी	१,४५२,७७३	३,८२९,९६२
तिर्नुपर्ने हिसावहरू (सण्डी क्रेडिटर्स)	२२७,२५१,४५८	१८३,८७१,०७४
श्रोतमा आयकर कट्टी	५१,५८१,९६४	४२,०९९,८७४
सञ्चयकर्ताको कोष/सापटी समायोजन	२३०,६६३,७५८	२१२,७८५,६३०
कर्मचारीलाई भुक्तानी गर्नुपर्ने अन्य रकमहरू	९००,९२२,८५४	८५४,६९२,५२९
करार उपदान व्यवस्था	१,२११,२९१	-
केन्द्रीय तथा शाखा हिसाब	-	-
करार सञ्चयकोष कट्टी	१२६,७०५	-
अक्षय कोष पोखरा	१,०००,०००	१,०००,०००
जम्मा	१,४३७,८६१,४७०	१,३१९,१५२,७५३

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरू

टिप्पणी ४.१४ सञ्चय कोष

विवरण	निजामती	प्रहरी	जङ्गी	शिक्षा	संस्थान	जम्मा
२०७६ श्रावण १ को मौज्दात	७७,९५०,१७३,२९०	४९,६९६,३१५,०९५	४४,६८४,२००,१९३	६७,०५०,८०३,६७४	७०,४६६,८७४,९५३	३०९,८४८,३६७,२०३
संकलन	८,०१३,९४६,०५१	६,३०६,९८४,०५६	५,६५५,९३५,०४९	७,२७१,९४५,०५७	११,१२८,८६१,९२५	३८,३७७,६७२,१३८
मुनाफा बाँडफाँड	५२०,४९४,०४१	३३१,३८०,८३४	३०८,७०९,२०५	४४९,५५६,०६९	४४६,५९२,०२४	२,०५६,७३२,१७३
रकमान्तर/समायोजन	(३,०२७,६५३,७३९)	(२,०६६,५८६,१०७)	(१,८३९,७४९,३३६)	(२,१८१,९२६,७३२)	(२,२४०,६२०,७७१)	(११,३५६,५३६,६८४)
भुक्तानी	(२,८८७,२०८,३१५)	(९६८,४२१,३४०)	(९४४,६१६,३६१)	(१,७१८,९६२,७१५)	(३,८८१,२०८,७३१)	(१०,४००,४१७,४६१)
व्याज थप	६,३७५,३२२,१४२	४,११०,९६०,८८१	३,७३७,१५८,२९५	५,५८२,९६२,५८५	५,९२१,७३८,१९६	२५,७२८,१४२,०९९
बेचालु सञ्चय कोष	५५,७४०,६१९	७,४९१,६६६	१७,०१७,९६६	२४,७६४,१११	४९,१३९,९५६	१५४,१५४,३१७
२०७७ आषाढ ३१ को मौज्दात	८७,०००,८१४,०८८	५७,४१८,१२५,०८५	५१,६१८,६५५,०१२	७६,४७९,१४२,०४८	८१,८९१,३७७,५५२	३५४,४०८,११३,७८५

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरु

टिप्पणी ४.१५ निवृत्तभरण कोष

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
२०७६ श्रावण १ को मौज्दात	-	-
२०७६/७७ मा भएका परिवर्तनहरु	४८०,९१५,०३२	-
२०७७ आषाढ ३१ को मौज्दात	४८०,९१५,०३२	-

टिप्पणी ४.१६ अन्य कोष

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
२०७६ श्रावण १ को मौज्दात	-	
२०७६/७७ मा भएका परिवर्तनहरु	-	
२०७७ आषाढ ३१ को मौज्दात	-	

कर्मचारी सञ्चय कोष
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरू

टिप्पणी ४.१७ जगेडा तथा बचत

विवरण	साधारण जगेडा कोष	सञ्चयकर्ता कल्याणकारी कोष	कर्मचारी कल्याणकारी कोष	मुनाफा बाँडफाँड कोष	उचित मुल्य जगेडा	सम्पत्ति पुनर्मुल्यांकन जगेडा	सञ्चयकर्ता हाईड्रो कोष	जम्मा
२०७६ श्रावण १ को मौज्दात	१,०१०,७९१,१४३	२,८४०,९१३,३७६	२२२,१०५,७२८	४,५०७,०४५,४६९	१५,३०९,७८९,१२७	-	४,१८७,६३०,३१९	२८,०७८,२७५,१६२.००
खर्च		(१९४,८१९,८३५)	(९९,१४८,२८२)	(३,१५३,६५६,००२)			(१३९,१४४,८०८)	(३,५८६,७६८,९२७)
रकमान्तर/समायोजन		५,१६८,५३०					१,४८९,३१३,०६१	१,४९४,४८१,५९१
व्याज								-
नाफाबाट थप						-	-	-
शेयरको उचित मूल्यमा समायोजन					(२,०४८,८७६,७५८)			(२,०४८,८७६,७५८)
परिभाषित कर्मचारी सुविधाको विमाङ्गीय नाफा/(नोक्सान)	(२०३,४२१,८३९)							(२०३,४२१,८३९)
सम्पत्ति पुनर्मुल्यांकन								-
मुनाफा बाँडफाँट	४४,६४८,५००	२००,०००,०००	१२०,०००,०००	३,०७०,०००,०००	-	-	-	३,४३४,६४८,५००
विगत वर्षको आम्दानी (खर्च)	३,९४८,८०२							३,९४८,८०२
२०७७ आषाढ ३१ को मौज्दात	८५५,९६६,६०६	२,८५१,२६२,०७१	२४२,९५७,४४६	४,४२३,३८९,४६७	१३,२६०,९१२,३६९	-	५,५३७,७९८,५७२	२७,१७२,२८६,५३२

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरू

टिप्पणी ४.१८ ऋण तथा लगानीबाट आम्दानी

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.३ अनुसार व्याज आम्दानी, टिप्पणी ३.४(४) अनुसार लाभांश आम्दानी तथा टिप्पणी ३.५(४) अनुसार पट्टाको भुक्तानी प्राप्ति यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
व्याज आम्दानी		
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको मौज्दात	८,६५४,२७३,९६०	६,८५९,९६५,४८३
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	१७,४४०,७८७,०७६	१६,३०६,१५४,४४९
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरूलाई कर्जा तथा सापटी	६,१२७,३८९,००४	५,२३९,०३९,१३८
धितोपत्रहरूमा लगानी		
-राष्ट्रिय बचतपत्र तथा ऋणपत्रमा लगानी	२६,३१८,३८९	२६०,२५५,५७०
-शेयर लगानीमा लाभांश आम्दानी	७७८,४५७,१८१	५३१,०७५,९३९
-डिबेन्चर लगानीमा आम्दानी	८,४१३,३७०	-
-लगानी सम्पत्तिमा पट्टा आम्दानी	३४७,४५६,५२७	५०३,१४२,५५८
जम्मा	३३,३८३,०९५,५०७	२९,६९९,६३३,१३७

टिप्पणी ४.१९ व्याज तथा अन्य प्रत्यक्ष खर्च

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.३ अनुसार व्याज खर्च यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
व्याज खर्च		
सञ्चय कोषमा व्याज	२५,७२३,४९३,३९८	२२,८७१,६६६,९०८
सञ्चयकर्ता शेयर लगानी कोषमा व्याज	३८९,२७०,०४५	२७४,३३८,१२७
अन्य व्याज	७०,४७१,११७	६४,९८०,१००
निवृत्तभरण कोषमा व्याज खर्च	७,८१७,०६७	-
जम्मा	२६,१९१,०५१,६२६	२३,२१०,९८५,१३५

कोषले संचय कोषमा ८.२५ प्रतिशतको दरले व्याज प्रदान गरेको छ ।

टिप्पणी ४.२० शुल्क तथा कमिसन आम्दानी

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.४ (१) अनुसार शुल्क तथा कमिसन आम्दानी यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
सेवा शुल्क	२३,६४८,७४१	५,४४६,९००
जम्मा	२३,६४८,७४१	५,४४६,९००

टिप्पणी ४.२१ शुल्क तथा कमिसन खर्च

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.४ (२) अनुसार शुल्क तथा कमिसन खर्च यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
	-	-
जम्मा	-	-

टिप्पणी ४.२१ शुल्क तथा कमिसन खर्च

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.४ (२) अनुसार शुल्क तथा कमिसन खर्च यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
	-	-
जम्मा	-	-

टिप्पणी ४.२२ व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरुबाट भएको खुद आम्दानी

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.४ (३) अनुसार व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरुबाट भएको खुद आम्दानी यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
	-	-
जम्मा	-	-

टिप्पणी ४.२३ नाफा नोक्सान मार्फत उचित मुल्यमा रहेका अन्य वित्तीय उपकरणहरुबाट भएको खुद आम्दानी

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.४ (४) अनुसार नाफा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा रहेका अन्य वित्तीय उपकरणहरुबाट भएको खुद आम्दानी यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
	-	-
जम्मा	-	-

टिप्पणी ४.२४ अन्य आय

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.४ (५) अनुसार अन्य आय यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
नगद तथा नगद समान सम्पत्तिमा व्याज आम्दानी	-	५८,९९०,७२०
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटी व्याज	७५,९९४,९७४	१३०,१४७,८९२
विक्रिको लागी उपलब्ध धितोपत्रको विक्रिबाट खुद लाभ	-	-
सम्पत्ति तथा उपकरणको विक्रिमा लाभ	-	(१६२,१२५)
अन्य	-	१६,८६४,७३१
अपलेखन भइसकेको कर्जा असुली	-	४८,०५७,९२९
जम्मा	७५,९९४,९७४	२५३,८९९,१४६

टिप्पणी ४.२५ वित्तीय सम्पत्तिहरूको खुद क्षयीकरण नाफा/(नोक्सान)

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.८ (७) अनुसारको रकमहरू यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था		
<u>सञ्चयकर्ताहरूलाई कर्जा तथा सापटी</u>		
नोक्सानीको व्यवस्था फिर्ता	-	(७,६९९,१६७)
नोक्सानीको व्यवस्थामा थप	१,१६५,२४०,४१९	१,२४३,२५४,७०३
<u>परियोजना तथा संगठित संस्थाहरूलाई कर्जा तथा सापटी</u>		
नोक्सानीको व्यवस्था फिर्ता	-	(२४८,६१७,१५२)
नोक्सानीको व्यवस्थामा थप	१,६४०,५०३,५१५	३३५,२४८,९६४
<u>कर्मचारीहरूलाई कर्जा तथा सापटी</u>	-	-
<u>धितोपत्रहरूमा लगानी</u>	-	-
<u>अन्य सम्पत्ति</u>		
नोक्सानीको व्यवस्था फिर्ता	-	-
नोक्सानीको व्यवस्थामा थप	८८,११९,६९३	-
जम्मा	२,८९३,८६३,६२७	१,३२२,१८७,३४८

टिप्पणी ४.२६ कर्मचारी खर्च

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.२० अनुसारको रकमहरू यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
तलब भत्ता	३२८,१९८,६२२	३१९,४८३,४१७
वार्षिक सुविधा	१०२,०३३,९९६	१२४,४४२,४२४
कर्मचारीलाई प्रदान गरिएको कर्जा तथा सापटीको परिशोधन	७५,९९४,९७४	५५,५९२,९९९
तालिम तथा सेमिनार खर्च	१५,१४१,७९०	२४,१७०,२४८
अन्य खर्च	-	-
<u>कर्मचारी दायित्व व्यवस्था खर्च</u>		
निवृत्तभरण तथा उपदान व्यवस्था	२८०,१७७,३०१	१९९,२२९,३७८
संचित विदाको तलब व्यवस्था	२९,१७३,७७८	३२,७७६,२३३
कर्मचारी जीवन सुरक्षण व्यवस्था	५५,४८६,९२९	४५,९३०,१७६
औषधि उपचार व्यवस्था	२,७०७,१८९	(४२,०४७,८०२)
अन्य व्यवस्था	-	-
जम्मा	८८८,९१४,५७९	७५९,५७७,०७४

कर्मचारी दायित्व व्यवस्था खर्च अन्तर्गत लेखांकन भएको रकममध्ये यस आर्थिक वर्षमा भुक्तानी भएको रकमको विवरण लेखा टिप्पणी ५.५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

टिप्पणी ४.२७ अन्य सञ्चालन खर्च

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.१ अनुसारको रकमहरु यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
भ्रमण खर्च	११,६६७,१३४	२१,३८२,१२७
छपाई, मसलन्द	५,८९८,१४७	७,६३४,८३७
मर्मत तथा सम्भार	१७,०१०,९३५	२१,८४४,१९५
फ्लोरिंग एण्ड फर्निचिङ	१,२०६,४८५	१,१७०,७३३
ईन्धन	६,८२८,१३७	७,१९८,५२१
भाडा, शूलक तथा महसुल	२४,१९५,६०३	१५,१२४,४१८
टिकट तार टेलिफोन	३,६४१,९१०	३,१६०,६७७
सदस्यता शूलक	१,५१०,३५२	१,५४०,४१३
लेखापरीक्षण शूलक	१,०७१,०००	६५४,४९६
लेखापरीक्षण खर्च	१,०९३,४६६	९४३,११५
पुस्तक प्रकाशन तथा पत्रपत्रिका	२,३०३,८७८	१,७५१,३९९
बैठक भत्ता तथा खर्च	५,४१७,१९८	७,२५५,५१६
विज्ञापन तथा प्रवर्द्धन खर्च	७,६८२,९८५	६,६९९,५१४
उत्सव तथा सालतमामी खर्च	४,४६५,४०१	३,८८४,६११
फुटकर तथा भैपरी आउने खर्च	४,५८७,८२२	४,१९९,५४९
सुरक्षा खर्च	२०,५०७,०३१	१८,१७६,५४६
कानूनी खर्च	७८५,०१७	२,०३८,९२०
स्थिर सम्पत्तिमा बीमा खर्च	३,००४,६९६	३,७१२,३२०
विशेष कार्यक्रम खर्च	१३,६८९,९८७	१७,०४८,६२७
चन्दा पुरस्कार तथा पदक खर्च	५१,४९६,१५३	२,१८७,७५२
करार सेवा खर्च	८,८१२,८०४	२०,७८२,०५०
परामर्श सेवा शूलक	१,०८१,९४०	७४४,११४
करार कर्मचारी खर्च	१९,०८६,२३२	-
संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व खर्च	१,९६७,४०५	१,८९३,७९२
अपलेखन खर्च	-	-
जम्मा	२१९,०११,७१९	१७०,९४८,२४१

टिप्पणी ४.२८ ह्रास कट्टी, परिशोधन तथा गैर वित्तीय सम्पत्तिको क्षयीकरण

विवरण	२०७७ आषाढ ३१	२०७६ आषाढ ३१
ह्रास कट्टी		
सम्पत्ति र उपकरण	२८,२०८,४८०	२४,९३४,१४८
सम्पत्तिहरुमा लगानी	१२,८८०,५९७	११,५३८,२८९
अमूर्त सम्पत्तिको परिशोधन	१,६९०,०५३	१,५४६,३६८
गैर वित्तीय सम्पत्तिको क्षयीकरण:		
सम्पत्ति र उपकरण	-	-
सम्पत्तिहरुमा लगानी	२१,४७१,४९४	-
अमूर्त सम्पत्ति	-	-
अन्य	-	-
जम्मा	६४,२५०,६२४	३८,०१८,८०५

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरू

टिप्पणी ४.२९ वित्तीय उपकरणहरूको वर्गीकरण तथा मापन (Classification and Measurement of Financial Instruments)

वित्तीय उपकरणहरू लेखा सम्वन्धि टिप्पणी ३.८ मा उल्लेख गरिए अनुसार वर्गीकरण गरिएका छन् ।

कोषले वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वहरूलाई निम्न तह अनुसार उचित मूल्यमा मापन गरेको छ । यसले मापन गर्न प्रयोग हुने निवेशको महत्वलाई भल्काउँदछ ।

तह-१:- समान उपकरणका लागि सक्रीय बजारमा उद्धृत बजार मूल्यहरू

तह-२:- अवलोकन योग्य निवेशहरूको आधारमा या त सिधै (मूल्यको रूपमा) वा अप्रत्यक्ष रूपमा (मूल्यबाट प्राप्त) मूल्य निर्धारण विधि ।

तह-३:- निरीक्षण गर्न नसकिने महत्वपूर्ण निवेशहरू प्रयोग गरिने मूल्य निर्धारण विधि अथवा लेखापालन विधि ।

२०७७ आषाढ ३१	रकम	तह-१	तह-२	तह-३
वित्तीय सम्पत्ति				
परिशोधन लागत (Amortized Cost)मा				
नगद तथा नगद समान	९,७६,४६७,१०७	-	-	९,७६,४६७,१०७
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको मौज्दात	१०७,७६२,७९९,५०१	-	-	१०७,७६२,७९९,५०१
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	१९०,०८५,७८३,३०४	-	-	१९०,०८५,७८३,३०४
	६२,३१७,८७३,८९०	-	-	६२,३१७,८७३,८९०
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरूलाई कर्जा तथा सापटी				
कर्मचारीहरूलाई कर्जा तथा सापटी	१,६३६,७६१,७५२	-	-	१,६३६,७६१,७५२
धितोपत्रहरूमा लगानी	५५७,६७९,०४९	-	-	५५७,६७९,०४९
अन्य सम्पत्ति	३०६,७९३,६८६	-	-	३०६,७९३,६८६
जम्मा	३६३,६४४,१५८,२८९	-	-	३६३,६४४,१५८,२८९
अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यमा				
धितोपत्रहरूमा लगानी	२१,११६,५०९,२९४		२१,११६,५०९,२९४	
जम्मा वित्तीय सम्पत्ति	३८४,७६०,६६७,५८३	-	२१,११६,५०९,२९४	३६३,६४४,१५८,२८९
वित्तीय दायित्व				
परिशोधन लागत (Amortized Cost)मा				
कर्मचारी सुविधा दायित्व	३,३०८,३९७,७१८	-	-	३,३०८,३९७,७१८
अन्य दायित्व	१,४३६,४०८,६९७	-	-	१,४३६,४०८,६९७
जम्मा वित्तीय दायित्व	४,७४४,८०६,४१५	-	-	४,७४४,८०६,४१५

२०७६ आषाढ ३१	रकम	तह-१	तह-२	तह-३
वित्तीय सम्पत्ति				
परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा				
नगद तथा नगद समान	४,१५३,१७६,५००	-	-	४,१५३,१७६,५००
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको मौज्दात	७८,७८७,५०५,७५५	-	-	७८,७८७,५०५,७५५
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	१८०,५७९,१८३,९८९	-	-	१८०,५७९,१८३,९८९
	५२,१९३,७९८,७३७	-	-	५२,१९३,७९८,७३७
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरूलाई कर्जा तथा सापटी				
कर्मचारीहरूलाई कर्जा तथा सापटी	१,५८२,३५५,९५३	-	-	१,५८२,३५५,९५३
धितोपत्रहरूमा लगानी	५३३,३१२,३१५	-	-	५३३,३१२,३१५
अन्य सम्पत्ति	२९०,८६२,५६४	-	-	२९०,८६२,५६४
जम्मा	३१८,१२०,१९५,८१४	-	-	३१८,१२०,१९५,८१४
अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यमा				
धितोपत्रहरूमा लगानी	२२,४३७,७२९,९९६		२२,४३७,७२९,९९६	
जम्मा वित्तीय सम्पत्ति	३४०,५५७,९२५,८१०	-	२२,४३७,७२९,९९६	३१८,१२०,१९५,८१४
वित्तीय दायित्व				
परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा				
कर्मचारी सुविधा दायित्व	३,१५१,७७९,१७४	-	-	३,१५१,७७९,१७४
अन्य दायित्व	१,३१५,३२२,७९१	-	-	१,३१५,३२२,७९१
जम्मा वित्तीय दायित्व	४,४६७,१०१,९६५	-	-	४,४६७,१०१,९६५

कर्मचारी सञ्चय कोष

सम्बन्धित ऐन, नियम, नीति तथा कार्यविधिहरूको सूची

- कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन(संशोधन सहित), २०१९
- कर्मचारी सञ्चय कोष, सामान्य नियम (संशोधन सहित), २०२०
- प्रोत्साही पुरस्कार तथा दण्डसम्बन्धी कार्यविधि (संशोधन सहित), २०३३
- कर्मचारी सञ्चय कोष दैनिक तथा भ्रमण भत्तासम्बन्धी कार्यविधि, (संशोधन सहित), २०४२
- कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली (संशोधन सहित), २०४८
- कर्मचारी औषधोपचार सम्बन्धी व्यवस्था, २०५०
- कोषका कर्मचारीको निमित्त अवकाश कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०६०
- कर्मचारी जीवन सुरक्षण कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०६०
- जगेडा कोष, कल्याणकारी कोष, निवृत्तिभरण कोष र अन्य कोषहरू सञ्चालन नियमावली, २०६२
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३
- लेखा निर्देशिका, २०६३
- शाखा कार्यालय सञ्चालन निर्देशिका, २०७२
- सञ्चयकर्ता परिचयपत्र व्यवस्थापन कार्यविधि, २०६४
- कर्जा असुली कार्यविधि, २०६७
- भ्रमण निर्देशिका, २०६७
- कर्मचारी सञ्चय कोष (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६८
- कर्मचारी सञ्चय कोष अनुगमन र मूल्याङ्कनको मापदण्ड तथा कार्यविधि, २०७०
- सामाजिक सुरक्षा एवम् सञ्चय कोषसंग सम्बन्धित विषयमा सोधकार्यका लागि आर्थिक सहयोग प्रदान गर्नेसम्बन्धी कार्यविधि, २०७०
- कोषका कर्मचारी सन्तति छात्रवृत्ति निर्देशिका, २०७०
- संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७१
- जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७१
- व्यवसायिक निरन्तरता योजना/विपद व्यवस्थापन योजना, २०७१
- बेचालु सञ्चय कोष व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७१
- आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि, २०७१
- कोषका कर्मचारीहरूको हाजिरी व्यवस्थापन Electronic Attendance System निर्देशिका, २०७१
- मानव संसाधन नीति तथा मानव संसाधन विकास योजना, २०७२
- सूचना प्रविधि नीति, २०७२
- सञ्चयकर्ता सापटी कार्यविधि, २०७३
- सेवा करार निर्देशिका, २०७३
- वेतन कर्णाली सञ्चयकर्ता हाईड्रो पावर कं.लि.को शेयरमा लगानी गर्ने सम्बन्धी विनियम, २०७४

- संस्थालाई कोषमा आवद्ध गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४
- लेखपरीक्षण समिति सञ्चालन विनियमावली, २०७४
- अधिकार प्रत्यायोजन कार्यविधि, २०७५
- कर्मचारी सञ्चय कोष (खरिद) नियमावली, २०७५
- कर्जा तथा लगानी नीति, २०७५
- भाडा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५
- जग्गा तथा भवन खरिद बिक्री कार्यविधि, २०७५
- कागज धुल्याउने कार्यविधि, २०७६
- बजेट निर्देशिका, २०७६
- बैंक रिकन्सिलियशन कार्यविधि, २०७६
- संस्थागत कर्जा प्रवाह कार्यविधि, २०७६
- सञ्चयकर्ता स्वास्थ्योपचार योजना कार्यविधि, २०७६
- सञ्चयकर्ताले प्राप्त गर्ने रकम बैंक खाता मार्फत भुक्तानी गर्ने कार्यविधि, २०७६
- कोभिड-१९ वाट सिर्जित विशेष परिस्थितिमा कोषका सेवा सञ्चालन निर्देशिका, २०७७

वरिष्ठ प्रबन्धकहरु

गुण राज श्रेष्ठ

दर्शन भट्टराई

वीरेन्द्र पौडेल

महेश प्रसाद खनाल

राम काजी के.सी

दशरथ कुमार लामिछाने

शान्ता गौतम

महेन्द्र राज शाक्य

पवन देउजा

नवराज पौडेल

राकेश लाल श्रेष्ठ (का.मु)

राजेन्द्र भण्डारी (का.मु)

मदन सुवेदी (का.मु)

दिलिपराज पौडेल(का.मु)

शाखा कार्यालय प्रमुखहरु

कमल अर्याल
कोहलपुर शाखा

ध्रुव प्रसाद पन्त
जनकपुर शाखा

अर्जुन निरौला
सुर्खेत शाखा

तेज प्रसाद खनाल
विराटनगर शाखा

सागर कुमार सिंह
हेटौडा शाखा

रमेश चन्द्र बेलवासे
बुटवल शाखा

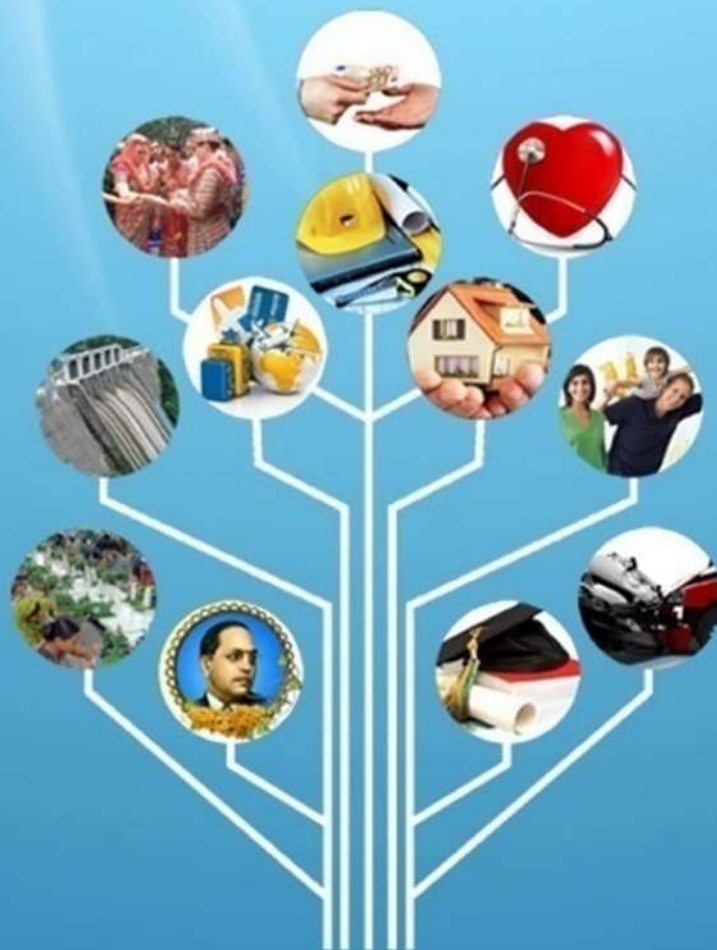

राजेन्द्र विक्रम के.सी.
धनगढी शाखा

नगेन्द्र प्रसाद पौडेल
पोखरा शाखा

सुरक्षित भविष्यको लागि सञ्चय कोषको व्यवस्था गरौं ।

सञ्चयकर्ता सापटी

विशेष सापटी
घर सापटी, घरमर्मत सापटी
शैक्षिक ऋण
सरल चक्र कर्जा

सामाजिक सुरक्षा सुविधा

काजक्रिया अनुदान खर्च
दुर्घटना क्षतिपूर्ति
औषधि उपचार सुविधा
सुत्केरी स्याहार खर्च

संस्थागत आण

औद्योगिक क्षेत्र
उर्जा क्षेत्र
पर्यटन क्षेत्र
पूर्वाधार क्षेत्र